

PROJEKTOWANIE i DORADZTWO w OCHRONIE ŚRODOWISKA

90-613 Łódź, ul. Gdańska 91/93 tel.(42) 636-50-51; 636-50-81
[e-mail:biuro@atmoprojekt.eu](mailto:biuro@atmoprojekt.eu) <http://www.atmoprojekt.eu>

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r.”

Łódź, sierpień 2024 r.

Wnioskodawca:

Powiat Kutnowski

ul. Tadeusza Kościuszki 16

99-300 Kutno

Wykonawca:

Opracował Zespół pod   mgr   Grażyny Porwańskiej
kierownictwem:

ZAŁĄCZNIKI:

Płyta cd

Spis treści

1.	Wstęp	1
1.1	Podstawa prawna dokumentu	1
1.1.1	Uwarunkowania wynikające z polityki ochrony środowiska państwa	2
1.1.2	Uwarunkowania wynikające z obowiązujących strategii, programów i dokumentów	5
1.2	Długoterminowy cel programu oraz powiązania z innymi dokumentami	12
1.3	Struktura opracowania	13
2.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJLISTYCZNYM	15
3.	OCENA STANU ŚRODOWISKA POWIATU KUTNOWSKIGO	16
3.1	Położenie geograficzne	16
3.2	Sytuacja demograficzna	16
3.3	Geologia i morfologia	19
3.4	Klimat	22
4.	CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA, I ICH FINASOWANIE	23
4.1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	23
4.1.1	Ciepłownictwo	34
4.1.2	Sieć gazowa	34
4.1.3	Obszar interwencji, cel, kierunki interwencji oraz zagadnienia horyzontalne	37
4.2	Zagrożenia hałasem	39
4.2.1	Sieć drogowa	40
4.2.2	Kolej	41
4.2.3	Obszar interwencji, cel, kierunki interwencji oraz zagadnienia horyzontalne	42
4.3	Pola elektromagnetyczne	44
4.3.1	Obszar interwencji, cel, kierunki interwencji oraz zagadnienia horyzontalne	46
4.4	Gospodarowanie wodami	47
4.4.1	Jednolite części wód powierzchniowych	48
4.4.2	Jednolite części wód podziemnych	63
4.4.3	Główne zbiorniki wód podziemnych	64
4.4.4	Zagrożenie powodziowe	64
4.4.5	Zagrożenie suszą	64
4.4.6	Obszar interwencji, cel, kierunki interwencji oraz zagadnienia horyzontalne	66
4.5	Gospodarka wodno-ściekowa	68
4.5.1	Obszar interwencji, cel, kierunki interwencji oraz zagadnienia horyzontalne	88
4.6	Zasoby geologiczne	90
4.6.1	Obszar interwencji, cel, kierunki interwencji oraz zagadnienia horyzontalne	93
4.7	Gleby	95
4.7.1	Obszar interwencji, cel, kierunki interwencji oraz zagadnienia horyzontalne	96
4.8	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	98
4.8.1	Obszar interwencji, cel, kierunki interwencji oraz zagadnienia horyzontalne	122
4.9	Zasoby przyrodnicze	124
4.9.1	Formy ochrony przyrody	130
4.9.2	Obszar interwencji, cel, kierunki interwencji oraz zagadnienia horyzontalne	144
4.10	Zagrożenia poważnymi awariami	146
4.10.1	Obszar interwencji, cel, kierunki interwencji oraz zagadnienia horyzontalne	147
5.	SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	148
5.1	Zarządzanie ochroną środowiska	167
5.1.1	Instrumenty zarządzania środowiskiem	168
5.1.2	Systemy zarządzania środowiskowego	169
5.1.3	Struktura organizacyjna zarządzania programem	170
5.1.4	Monitoring	170
5.2	Źródła finansowania zadań inwestycyjnych	176
6.	Wykaz TABEL:	180

WYKAZ SKRÓTÓW:

EMAS – Wspólnotowy System Ekozarządzania i Audytu (ang. Eco Management and Audit Scheme);

FDS – Fundusz Dróg Samorządowych;

GUS – Główny Urząd Statystyczny;

ISO – Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna (ang. International Organization for Standardization);

JCW – Jednolita Część Wód;

JCWP – Jednolita Część Wód Powierzchniowych;

JCWpd – Jednolita Część Wód Podziemnych;

KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych;

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;

OZE – Odnawialne Źródła Energii;

PIG – Państwowy Instytut Geologiczny;

PLK – Polskie Linie Kolejowe;

POŚ – ustawa Prawo ochrony środowiska;

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska;

RFPŁ – Rządowy Fundusz Polski Ład;

RPO WŁ – Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego;

UE – Unia Europejska;

UM – Urząd Miasta;

WBD – Wojewódzka Baza Danych

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska;

ZDR – Zakład Dużego Ryzyka;

ZZR – Zakład Zwiększonego Ryzyka.

1. Wstęp

1.1 Podstawa prawna dokumentu

Przedmiotem opracowania jest sporządzenie Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r.. Opracowanie obejmuje szeroko rozumianą problematykę związaną z ochroną środowiska.

Obecna edycja dokumentu tj. Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego została przyjęta Uchwałą Nr 77/XVI/19 Rady Powiatu Kutnowskiego z dnia 30 października 2019 roku, w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2019 - 2020 w perspektywie 2024 roku.

Na chwilę obecną na szczeblu wojewódzkim obowiązuje Program ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028.

Niniejsza edycja dokumentu ujmuje strategię działań do roku 2028 w perspektywie do 2032. Program ochrony środowiska zawiera wymagane ustalenia w zakresie objętym poniższymi ustawami:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 54),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r., poz. 1587 ze zm.),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.).

Obowiązek wykonania programu ochrony środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 54), a w szczególności:

„Art. 17. 1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1.

2. Projekty programów ochrony środowiska podlegają zaopiniowaniu przez:

- 1) ministra właściwego do spraw klimatu - w przypadku projektów wojewódzkich programów ochrony środowiska;*
- 2) organ wykonawczy województwa – w przypadku projektów powiatowych programów ochrony środowiska;*

3) organ wykonawczy powiatu – w przypadku projektów gminnych programów ochrony środowiska.

4. Organ, o którym mowa w ust. 1, zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Art. 18. 1. Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy.

2. Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

3. Po przedstawieniu raportów odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu albo radzie gminy, raporty są przekazywane przez organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy odpowiednio do ministra właściwego do spraw klimatu, organu wykonawczego województwa i organu wykonawczego powiatu”.

Podczas opracowywania niniejszego dokumentu oparto się również o dane z poprzedniej edycji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego, które zostały jednakże w większości zaktualizowane. Ponadto program został opracowany w oparciu o aktualne wytyczne zawarte w dokumencie pn. Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska opracowanego przez Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2 września 2015 r.

1.1.1 Uwarunkowania wynikające z polityki ochrony środowiska państwa

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska w związku z art. 14 ust. 2 polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Polityka ekologiczna państwa została przyjęta Uchwałą Nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie przyjęcia "Polityki ekologicznej państwa 2030 - strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej" (M.P. 2019 r., poz. 794).

Polityka ekologiczna państwa 2030 jest strategią w rozumieniu ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. W systemie dokumentów strategicznych doprecyzowuje i operacjonalizuje Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR. Jest pierwszą przyjętą strategią z dziewięciu

dokumentów równoległe opracowywanych przez poszczególne resorty, a składających się na system rozwoju kraju.

W rezultacie cel główny Polityki, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, przeniesiono wprost z SOR. Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Chodzi o rozwijanie kompetencji, umiejętności i postaw ekologicznych społeczeństwa oraz o poprawę zarządzania ochroną środowiska w Polsce.

Cele szczegółowe będą realizowane przez projekty strategiczne oraz wiele zadań, które konkretyzują działania wskazane w SOR i inne działania wskazane w trakcie prac nad Polityką ekologiczną państwa 2030 (np. wynikające z międzynarodowych zobowiązań dla Polski w perspektywie do 2030 r.).

Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji takie jak:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi przez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (polegają na określaniu granicznych wielkości emisji dla większych zakładów przemysłowych),
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,

- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Ze szczególną intensywnością realizowane będą działania mające na celu poprawę jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji, która jest główną przyczyną powstawania smogu. Na szczęblu rządowym oznacza to przygotowanie odpowiednich przepisów i instrumentów finansowego wsparcia, takich jak program „Czyste powietrze”, dla niezbędnych inwestycji oraz koordynację ich wdrażania w regionach.

W kontekście coraz częstszego występowania na terenie Polski fali upałów i nocy tropikalnych oraz susz na znaczeniu zyskują działania związane z adaptacją do zmian klimatu. Ich celem jest przeciwdziałanie miejskim wyspom ciepła, rozbudowa terenów zieleni oraz powszechniejsze retencjonowanie wody na terenach miast i wsi. Polityka ekologiczna państwa 2030 przewiduje, że działania adaptacyjne będą polegały m.in. na opracowaniu i wdrożeniu dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami, wsparciu opracowania i wdrażania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu, budowie niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji, renaturyzacji rzek i ich dolin, renaturyzacji mokradeł oraz na rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury. Działania ukierunkowane będą również na zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych poprzez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni, ograniczenie zajmowania gruntów oraz zasklepiania gleby. Działania adaptacyjne będą prowadzone także na obszarach wiejskich. Będą one miały na celu w szczególności zwiększenie odporności krajobrazu rolniczego na zmiany klimatu i ochrony produkcji rolnej. Chronione i rozwijane będą zadrzewienia śródpolne i przydrożne (szczególnie o charakterze unikalnym przyrodniczo lub kulturowo) oraz prowadzone będą nowe przydrożne nasadzenia z przewagą krzewów rodzimych o bujnym ulistnieniu, zwłaszcza w regionach najbardziej narażonych na suszę i pustynnienie, o niskim procencie lesistości.

Polityka ekologiczna państwa 2030 stanowi podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczęblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego został sporządzony w sposób zgodny z zapisami ustawy Prawo Ochrony Środowiska, wytycznymi rządowymi dotyczącymi zawartości programów ochrony środowiska oraz zapisami zawartymi

w Programie ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028.

1.1.2 Uwarunkowania wynikające z obowiązujących strategii, programów i dokumentów

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych. Przedmiotowe dokumenty to:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności” – przyjęta uchwałą Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności (M. P. 2013, poz. 121). Stanowi najszerszy i najbardziej ogólny element nowego systemu zarządzania rozwojem kraju, którego założenia zostały określone w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju kraju oraz przyjętym przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r. dokumencie Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski. W przypadku tej Strategii to okres prawie 20 lat, gdyż przyjętym przy jej konstruowaniu horyzontem czasowym jest rok 2030.

Założeniem wyjściowym przy konstruowaniu Strategii stała się konieczność przezwyciężenia kryzysu finansowego w jak najkrótszym czasie. Próba uniknięcia „straconej dekady”, czyli rozwoju gospodarczego wolniejszego niż w poprzednim dziesięcioleciu. Wolniejszy rozwój spowodowałby, że jakość życia ludzi poprawiałaby się bardzo wolno. Niezbędne jest zbudowanie przewag konkurencyjnych na kolejne dziesięć lat, czyli do 2030 r., tak, aby po wyczerpaniu dotychczasowych sił rozwojowych, Polska dysponowała nowymi potencjałami wzrostu w obszarach dotychczas nie eksploatowanych. Tym samym Strategia nie jest manifestem politycznym, a dokumentem rządu RP o charakterze analitycznym i rekomendacyjnym- stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 r. Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce.

Z diagnozy przedstawionej w 2009 r. wynika, że rozwój Polski powinien odbywać się w trzech obszarach strategicznych równocześnie:

- I. konkurencyjności i innowacyjności gospodarki(modernizacji),
- II. równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski(dyfuzji),
- III. efektywności i sprawności państwa(efektywności).

Proponowane w Strategii obszary strategiczne związane są z obszarami opisanymi w Strategii Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 25 września 2012 r. Łącznie stanowią podstawowe narzędzie wdrażania DSRK do 2020 r., czyli:

- I. sprawne i efektywne państwo (obszar pierwszy) – odpowiada mu obszar strategiczny trzeci DSRK;
- II. konkurencyjna gospodarka (obszar drugi) – odpowiada mu obszar strategiczny pierwszy DSRK;
- III. spójność społeczna i terytorialna (obszar trzeci) – odpowiada mu obszar strategiczny drugi DSRK.

W każdym z obszarów strategicznych zostały określone strategiczne cele rozwojowe (od dwóch do czterech w zależności od obszaru). Cele strategiczne uzupełnione są sprecyzowanymi kierunkami interwencji. Przy każdym z tych kierunków określony został cel do realizacji. Zebrane razem służą nowatorskiemu i niestandardowemu przedstawieniu zadań stojących przed administracją publiczną – przede wszystkim rządem, ale także samorządami - które należy zrealizować, aby poprawić jakość życia mieszkańców Polski.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia. Stanowi odpowiedź władz regionu na zmieniające się uwarunkowania i wyzwania. Przedstawia spójny plan powiązanych i przemyślanych działań w perspektywie najbliższej dekady, stanowiący punkt wyjścia do szerokiej współpracy, której oczekiwanym efektem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego. Widać to wyraźnie poprzez wskazanie na potrzebę rozwoju zrównoważonego, uwzględniającego ochronę środowiska.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 r. wskazuje 3 cele strategiczne:

- cel strategiczny nowoczesna i konkurencyjna gospodarka, w którym wydzielono cele operacyjne: zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego, podnoszenie jakości kapitału ludzkiego, wsparcie rozwoju MŚP i sektora rolnego, wzmocnienie gospodarczych przewag w sektorze wytwórczym i usługowym,
- cel strategiczny obywatelskie społeczeństwo równych szans, w którym wydzielono cele operacyjne: rozwój kapitału społecznego, poprawa stanu zdrowia mieszkańców, ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego,
- cel strategiczny atrakcyjna i dostępna przestrzeń, w którym wydzielono cele operacyjne: adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska,

ochrona i kształtowanie krajobrazu, zwiększenie dostępności transportowej, zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, racjonalizacja gospodarki odpadami, zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych.

Jak można zauważyć, szczególnie 3 cel strategiczny istotnie wpisuje w problematykę poruszaną w programach ochrony środowiska.

Program ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028 został przyjęty Uchwałą Nr XXXIV/445/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 27 sierpnia 2021 roku.

Dokument ma na celu realizację krajowej polityki ochrony środowiska na szczeblu wojewódzkim, zgodnie z dokumentami strategicznymi i programowymi. Dokument stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem na obszarze województwa. Program swoim zakresem obejmuje województwo łódzkie. Opracowanie w części diagnostycznej przedstawia stan jakości środowiska, a także zachodzące w nim trendy – na podstawie porównania danych z czterech ostatnich lat. Prezentowane analizy oparto na najbardziej aktualnych danych, dostępnych w materiałach i opracowaniach środowiskowych. Generalnie rokiem bazowym dla opracowania jest rok 2019, jednak w przypadkach braku danych posłużono się informacjami za rok 2018.

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem strategicznym województwa syntezującym istotne kwestie związane z ochroną środowiska, opracowanym zgodnie z dokumentami sektorowymi oraz dokumentami krajowymi. Dokument opisuje 10 obszarów interwencji, które odpowiadają poszczególnym komponentom środowiska lub obszarom mającym wpływ na stan środowiska. Opis każdego z obszarów składa się z analizy stanu aktualnego środowiska, identyfikacji problemów, które występują w danym obszarze, wyznaczeniu celów i działań zmierzających do poprawy stanu danego komponentu. Program zawiera również wskazania w zakresie monitorowania postępu wdrażania działań poprzez dobór odpowiednich wskaźników środowiskowych. W opisie każdego z obszarów znajdują się również zagadnienia horyzontalne Są nimi: adaptacja do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, monitoring oraz edukacja ekologiczna.

Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031 obejmuje wszystkie rodzaje odpadów, zarówno powstających na terenie województwa łódzkiego, jak i przywożonych na jego obszar, a w szczególności odpady komunalne z uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji, odpady niebezpieczne (zawierające azbest i PCB, odpady medyczne i weterynaryjne, przeterminowane środki ochrony roślin itp.) oraz pozostałe odpady, takie

jak zużyte opony, odpady budowlano – remontowe, odpady ulegające biodegradacji inne niż komunalne itd. Dokument określa cele i kierunki działań na lata 2019 – 2025 z perspektywą do 2031 roku.

Cele środowiskowe wybranych dokumentów strategicznych.

I. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

1. Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska
  - a) Kierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
  - b) Kierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
  - c) Kierunek interwencji – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,
  - d) Kierunek interwencji – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii,
  - e) Kierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,
  - f) Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska,
2. Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
  - a) Kierunek interwencji – Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach,
  - b) Kierunek interwencji – Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta,
  - c) Kierunek interwencji – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,
  - d) Kierunek interwencji – Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast,
3. Cel 9 – Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski

- a) Kierunek interwencji – Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego

II. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

1. Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną
  - a) Kierunek interwencji – Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny
2. Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
  - a) Kierunek interwencji – Wsparcie dla podwyższania atrakcyjności inwestycyjnej Śląska oraz promocji zmian strukturalnych
  - b) Kierunek interwencji – Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta
  - c) Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich
3. Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* – Transport
  - a) Kierunek interwencji – Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce
  - b) Kierunek interwencji – Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności
4. Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* – Energia
  - a) Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju
  - b) Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej
  - c) Kierunek interwencji – Rozwój techniki
5. Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* – Środowisko
  - a) Kierunek interwencji – Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód
  - b) Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania
  - c) Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego
  - d) Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją
  - e) Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi

f) Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami

g) Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych

III. Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

1. Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (I)

a) Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód (I.1)

b) Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania (I.2)

c) Kierunek interwencji: Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb (I.3)

d) Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej (I.4)

2. Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska (II)

a) Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu (II.1)

b) Kierunek interwencji: Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej (II.2)

c) Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (II.3)

d) Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa (II.4)

e) Kierunek interwencji: Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (II.5)

3. Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III)

a) Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu (III.1)

b) Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III.2)

4. Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa (IV)
  - a) Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji (IV.1)
5. Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska (V)
  - a) Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania (V.1)

IV. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

- a) Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności
- b) Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko

V. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

1. Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska
  - a) Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska
  - b) Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom

VI. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

1. Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym
  - a) Kierunek interwencji 1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska
  - b) Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych
  - c) Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów
2. Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych
  - a) Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach

VII. Polityka energetyczna Polski do 2040 roku

Celem Polityki Energetycznej Polski do 2040 r. jest bezpieczeństwo energetyczne - przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej

i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko - biorąc pod uwagę optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych. Cel główny doprecyzowuje osiem kierunków polityki podzielonych na obszary i dodatkowo uszczegółowionych przez dwanaście projektów strategicznych. Stanowią one rozszerzenie listy projektów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju z obszaru „Energia”.

- Kierunek 1: Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych;
- Kierunek 2: Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej;
- Kierunek 3: Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej oraz paliw ciekłych;
- Kierunek 4: Rozwój rynków energii;
- Kierunek 5: Wdrożenie energetyki jądrowej;
- Kierunek 6: Rozwój odnawialnych źródeł energii;
- Kierunek 7: Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji;
- Kierunek 8: Poprawa efektywności energetycznej gospodarki.

1.2 Długoterminowy cel programu oraz powiązania z innymi dokumentami

Przy opracowywaniu programu ochrony środowiska kierowano się zasadą zrównoważonego rozwoju pozwalającą na harmonizację rozwoju gospodarczego i społecznego przy zachowaniu walorów środowiskowych. Długoterminowy cel programu można sformułować następująco:

„Rozwój powiatu, w którym możliwy jest postęp społeczny i ekonomiczny w harmonii z wymogami ochrony środowiska”.

Obszary interwencji, cele, kierunki interwencji oraz zadania określone dla Powiatu Kutnowskiego wynikają przede wszystkim z opracowanych i zatwierdzonych dokumentów wyższego szczebla, takich jak:

- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Program ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028,
- Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. oparty więc został o postanowienia wyżej wymienionych dokumentów oraz o postanowienia wynikające z dokumentów strategicznych, koncepcji i

innych opracowań lokalnych, z uwzględnieniem wymogów wynikających z obowiązujących przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 54).

W niniejszym dokumencie przedstawiono: obszary interwencji, cele, kierunki interwencji oraz zadania dla Powiatu Kutnowskiego w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Ich realizacja złoży się na wypełnianie zadań określonych w dokumentach strategicznych w zakresie polityki ochrony środowiska takich jak: programie ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028 oraz innych dokumentów strategicznych (m. in. plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031, Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych), co powinno prowadzić do zrównoważonego rozwoju całego obszaru. Osiągnięcie określonych celów w ramach wyznaczonych obszarów interwencji, powinno być realizowane za pomocą konkretnych zadań ekologicznych, które określono szczegółowo w harmonogramie realizacyjnym programu ochrony środowiska. Wiele z zaproponowanych zadań w założeniu powinno być realizowanych właśnie przez Powiat lub przez jednostki działające na tym terenie oraz w regionie.

Starostwo Powiatowe w Kutnie będzie, w nich pełnić funkcje nadzoru działalności, będzie wspierać działalność w charakterze administracyjnym lub będzie to bezpośredni współudział.

1.3 Struktura opracowania

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. po uchwaleniu będzie podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie powiatu. Według założeń przedstawionych w niniejszym opracowaniu, sporządzenie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Opracowanie, jakim jest Program Ochrony Środowiska określa politykę środowiskową, a także wyznacza obszary interwencji, cele, kierunki interwencji oraz zadania, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów.

Podczas tworzenia dokumentu, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie poszczególnych zagadnień.

Sporządzony program zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska powiatu, przedstawia propozycje oraz opis zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska.

Program wspomaga dążenie do uzyskania na terenie powiatu sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla Program Ochrony Środowiska, a ocenę efektów jego realizacji, zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 54.), dokonuje się okresowo, co 2 lata.

Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków interwencji oraz zadań zmierzających do poprawy stanu środowiska naturalnego w polityce Powiatu w odniesieniu do wyznaczonych obszarów interwencji:

1. ochrona klimatu i jakości powietrza,
2. zagrożenia hałasem,
3. pola elektromagnetyczne,
4. gospodarowanie wodami,
5. gospodarka wodno-ściekowa,
6. zasoby geologiczne,
7. gleby,
8. gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
9. zasoby przyrodnicze,
10. zagrożenia poważnymi awariami.

W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego. Identyfikacja potrzeb powiatu w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących przepisów prawnych, polega na sformułowaniu celów, kierunków interwencji oraz zadań umożliwiających ich realizację.

Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę zadań inwestycyjnych jakie zostaną zrealizowane na terenie powiatu kutnowskiego do roku 2028.

Reasumując, w niniejszym opracowaniu opisano aktualny stan środowiska oraz zasobów naturalnych, zagrożenia środowiska wynikające z rozwoju gospodarczego, politykę ochrony środowiska dla poszczególnych elementów środowiska oraz szacunkowe koszty wdrożenia zadań na rzecz ochrony środowiska.

2. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJLISTYCZNYM

Program zawiera diagnozę stanu środowiska na terenie powiatu kutnowskiego, cele do osiągnięcia w perspektywie do 2032 roku, a także szczegółowe zestawienia kierunków interwencji oraz zadań do realizacji – w perspektywie do 2032 roku.

Osiągnięcie określonych celów i kierunków interwencji będzie możliwe poprzez realizację szczegółowych zadań wyznaczonych dla następujących obszarów interwencji:

- 1) ochrona klimatu i jakości powietrza,
- 2) zagrożenia hałasem,
- 3) pola elektromagnetyczne,
- 4) gospodarowanie wodami,
- 5) gospodarka wodno-ściekowa,
- 6) zasoby geologiczne,
- 7) gleby,
- 8) gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- 9) zasoby przyrodnicze,
- 10) zagrożenia poważnymi awariami.

Przedsięwzięcia zaproponowane do realizacji w obrębie wymienionych obszarów interwencji w przyszłości przyczynią się do poprawy stanu środowiska na terenie powiatu kutnowskiego.

Sporządzony projekt programu zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska powiatu, przedstawia propozycje oraz opis zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska w zakresie: gospodarki wodnej i wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony gleb, ochrony przyrody, krajobrazu i lasów, ochrony powietrza atmosferycznego, ochrony przed hałasem, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym, ochrony zasobów kopalni oraz poważnych awarii.

Zadaniami, których rozwiązywanie w najbliższych latach może stać się przedmiotem troski mieszkańców powiatu, są także, między innymi:

- walka z hałasem komunikacyjnym,
- poprawa bezpieczeństwa ekologicznego,
- podniesienie poziomu świadomości ekologicznej lokalnych społeczności.

Uwzględniono szeroki zakres zadań związanych z ochroną środowiska za realizację, których odpowiedzialne są władze Powiatu (zadania własne), ale także podmioty szczebla

krajowego, wojewódzkiego, gminnego oraz podmioty gospodarcze (zadania koordynowane).

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego nie jest dokumentem prawa miejscowego, lecz opracowaniem o charakterze operacyjnym przeznaczonym do okresowej aktualizacji. Zakres celów, kierunków interwencji oraz zadań dobrano w taki sposób, by z jednej strony były one zbieżne z zapisami przyjętymi w programie wojewódzkim, z drugiej jednak strony – umożliwiały asymilację zewnętrznych środków finansowych w zakresie szerszym niż wynikające z aktualnych możliwości budżetowych Powiatu oraz gmin wchodzących w skład powiatu kutnowskiego.

3. OCENA STANU ŚRODOWISKA POWIATU KUTNOWSKIGO

3.1 Położenie geograficzne

Powiat kutnowski położony jest w centrum kraju, w północnej części województwa łódzkiego, zajmując powierzchnię 887 km² (GUS, dane na dzień 1.01.2023 r.), co stanowi ok. 4,9% powierzchni województwa łódzkiego. Graniczy z dwoma powiatami województwa łódzkiego: łęczyckim oraz łowickim oraz trzema województwami: mazowieckim (powiat gostyniński), kujawsko-pomorskim (powiat włocławski) oraz wielkopolskim (powiat kolski).

Zdecydowana większość terenów znajduje się na terenie mezoregionu Równiny Kutnowskiej, jedynie gmina Dąbrowice położona jest na Nizinie Południowo-wielkopolskiej, wchodząc w skład mezoregionu Wysoczyzny Kłódawskiej.

Powiat kutnowski jest jednostką administracyjną utworzoną w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej. Jego siedzibą jest miasto Kutno. W skład powiatu kutnowskiego wchodzi 11 gmin:

- gmina miejska: miasto Kutno,
- gminy miejsko - wiejskie: gmina Dąbrowice, gmina Krośniewice oraz gmina Żychlin,
- gminy wiejskie: gmina Kutno, gmina Bedlno, gmina Krzyżanów, gmina Łanięta, gmina Nowe Ostrowy, gmina Oporów, gmina Strzelce.

3.2 Sytuacja demograficzna

Powiat kutnowski zamieszkuje 91563 mieszkańców, gęstość zaludnienia wynosi 103 osób/km², a przyrost naturalny wynosił -9,18 na 1000 mieszkańców (zgodnie z danymi GUS, stan na koniec 2022 r.).

Tabela 1 Struktura ludności w powiecie i poszczególnych gminach powiatu kutnowskiego - stan na dzień 31.12.2022 r. - Główny Urząd Statystyczny.

L.p.	Jednostka administracyjna	ogółem			mężczyźni			kobiety		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
1.	Powiat kutnowski	93 670	92 544	91 563	44 990	44 401	43 900	48 680	48 143	47 663
2.	Miasto Kutno	42 377	41 754	41 231	19 753	19 460	19 174	22 624	22 294	22 057
3.	Bedno	5 314	5 207	5 116	2 670	2 614	2 587	2 644	2 593	2 529
4.	Dąbrowice	1 830	1 808	1 811	871	862	860	959	946	951
5.	Krośniewice	8 022	7 922	7 813	3 870	3 804	3 747	4 152	4 118	4 066
6.	Krośniewice - miasto	4 167	4 121	4 047	1 966	1 935	1 898	2 201	2 186	2 149
7.	Krośniewice - obszar wiejski	3 855	3 801	3 766	1 904	1 869	1 849	1 951	1 932	1 917
8.	Krzyżanów	4 053	4 043	4 013	2 020	2 012	1 992	2 033	2 031	2 021
9.	Kutno	8 869	8 875	8 888	4 445	4 429	4 442	4 424	4 446	4 446
10.	Łanięta	2 272	2 238	2 209	1 190	1 174	1 163	1 082	1 064	1 046
11.	Nowe Ostrowy	3 296	3 261	3 241	1 614	1 598	1 591	1 682	1 663	1 650
12.	Oporów	2 446	2 418	2 431	1 202	1 191	1 199	1 244	1 227	1 232
13.	Strzelce	3 798	3 785	3 743	1 868	1 864	1 846	1 930	1 921	1 897
14.	Żychlin	11 393	11 233	11 067	5 487	5 393	5 299	5 906	5 840	5 768
15.	Żychlin - miasto	7 840	7 743	7 647	3 718	3 646	3 590	4 122	4 097	4 057
16.	Żychlin - obszar wiejski	3 553	3 490	3 420	1 769	1 747	1 709	1 784	1 743	1 711

Tabela 2 Gęstość zaludnienia w powiecie i poszczególnych gminach powiatu kutnowskiego, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	ludność na 1 km ²		
		2020	2021	2022
		[osoba]	[osoba]	[osoba]
1.	Powiat kutnowski	105,6	104,4	103,2
2.	Miasto Kutno	1 261,6	1 243,0	1 227,5
3.	Bedlno	42,2	41,3	40,6
4.	Dąbrowice	39,7	39,2	39,2
5.	Krośniewice	84,7	83,6	82,5
6.	Krośniewice - miasto	996,9	985,9	968,2
7.	Krośniewice - obszar wiejski	42,6	42,0	41,6
8.	Krzyżanów	39,3	39,2	38,9
9.	Kutno	72,5	72,6	72,7
10.	Łanięta	41,4	40,8	40,2
11.	Nowe Ostrowy	46,1	45,6	45,3
12.	Oporów	36,1	35,6	35,8
13.	Strzelce	42,2	42,0	41,5
14.	Żychlin	148,7	146,6	144,4
15.	Żychlin - miasto	903,2	892,1	881,0
16.	Żychlin - obszar wiejski	52,3	51,4	50,3

Tabela 3 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym, i poprodukcyjnym w powiecie i poszczególnych gminach, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	w wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej			w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni			w wieku poprodukcyjnym		
		ogółem			ogółem			ogółem		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
1.	Powiat kutnowski	12 813	12 714	12 424	56 816	55 706	54 781	24 041	24 124	24 358
2.	Miasto Kutno	5 442	5 399	5 271	24 919	24 249	23 728	12 016	12 106	12 232
3.	Bedlno	738	712	686	3 261	3 212	3 154	1 315	1 283	1 276
4.	Dąbrowice	264	264	271	1 131	1 115	1 114	435	429	426
5.	Krośniewice	1 137	1 122	1 080	4 929	4 844	4 742	1 956	1 956	1 991
6.	Krośniewice - miasto	553	558	526	2 541	2 493	2 425	1 073	1 070	1 096
7.	Krośniewice - obszar wiejski	584	564	554	2 388	2 351	2 317	883	886	895
8.	Krzyżanów	576	595	593	2 596	2 573	2 535	881	875	885
9.	Kutno	1 425	1 423	1 405	5 684	5 700	5 693	1 760	1 752	1 790
10.	Łanięta	339	336	328	1 473	1 431	1 429	460	471	452
11.	Nowe Ostrowy	434	431	416	2 110	2 074	2 037	752	756	788
12.	Oporów	402	393	393	1 514	1 479	1 482	530	546	556
13.	Strzelce	554	550	544	2 386	2 369	2 333	858	866	866
14.	Żychlin	1 502	1 489	1 437	6 813	6 660	6 534	3 078	3 084	3 096
15.	Żychlin - miasto	1 034	1 037	1 021	4 594	4 483	4 405	2 212	2 223	2 221
16.	Żychlin - obszar wiejski	468	452	416	2 219	2 177	2 129	866	861	875

W powiecie w ostatnich latach obserwuje się spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, zaś liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrasta. Przyrost naturalny na obszarze powiatu kutnowskiego jest ujemny.

Tabela 4 Przyrost naturalny w powiecie i poszczególnych gminach powiatu kutnowskiego, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	Przyrost naturalny		
		ogółem		
		2020	2021	2022
		[-]	[-]	[-]
1.	Powiat kutnowski	-828	-894	-844
2.	Miasto Kutno	-379	-427	-358
3.	Bedlno	-87	-80	-76
4.	Dąbrowice	-16	-24	-10
5.	Krośniewice	-71	-89	-72
6.	Krośniewice - miasto	-39	-52	-43
7.	Krośniewice - obszar wiejski	-32	-37	-29
8.	Krzyżanów	-29	-33	-35
9.	Kutno	-44	-49	-60
10.	Łanięta	-15	-12	-38
11.	Nowe Ostrowy	-38	-26	-19
12.	Oporów	-9	-25	-10
13.	Strzelce	-25	-21	-28
14.	Żychlin	-115	-108	-138
15.	Żychlin - miasto	-84	-72	-98
16.	Żychlin - obszar wiejski	-31	-36	-40

W świetle prowadzonych wieloletnich analiz demograficznych powiat kutnowski uznany został za obszar problemowy, gdzie widoczna jest koncentracja niekorzystnych procesów demograficznych. Stopa bezrobocia w powiecie jest na dosyć wysokim poziomie.

Tabela 5 Stopa bezrobocia w powiecie, wg. danych GUS.

Jednostka administracyjna	ogółem			
	2020	2021	2022	2023
	[%]	[%]	[%]	[%]
Powiat kutnowski	8,2	8,5	7,6	7,8

3.3 Geologia i morfologia

Zdecydowana większość terenów powiatu kutnowskiego znajduje się na terenie mezoregionu Równiny Kutnowskiej, jedynie gmina Dąbrowice położona jest na Nizinie Południowowielkopolskiej, wchodząc w skład mezoregionu Wysoczyzny Kłódawskiej.

Obszar powiatu kutnowskiego leży w obrębie odcinka kutnowskiego paraantyklinorium środkowopolskiego i jego północno-wschodniego skłonu ku niecce warszawskiej. Strukturę tę budują osady permu-mezozoiczne i kenozoiczne, które w następstwie ruchów tektonicznych fałdowych, solnych i dysjunktywnych uległy przekształceniu i przemieszczeniu. W centralnej części tego obszaru znajduje się antyklina Wojszyc, która stanowi półprzebijający się słup solny, zbudowany z soli cechsztyńskich cyklotemów PZ4 i PZ3, usytuowany w podłożu utworów mezozoicznych. Na zachód od tej strefy występuje wysad solny Łanięta, gdzie utwory mezozoiczne zostały przebite przez utwory cechsztynu i występują na powierzchni podczwartorzędowej.

Odcinek kutnowski paraantyklinorium środkowopolskiego przecinają dwa systemy uskoków: jeden o kierunku północny wschód – południowy zachód (rejon Głogowca oraz Malewa-Krzyżanowa) i drugi o kierunku północny zachód – południowy wschód (rejon Długoleka - Kozia Góra i Stodółki – Krzyżanówek), których powstanie spowodowało blokową budowę utworów mezozoicznych oraz różnice w zaleganiu ich stropu. W strefach obniżenia bloków znacząco wzrasta miąższość utworów kenozoiku, a w strefach ich wyniesienia lokalnie zerodowane są osady paleogenu i neogenu.

Najstarszymi utworami budującymi podłoże geologiczne terenu powiatu kutnowskiego są, rozpoznane głębokim otworem wiertniczym Kutno IG-2, osady permu – czerwonego spągowca, wykształcone jako lądowe skały osadowe: piaskowce, piaski, zlepieńce, brekcje oraz skały wulkaniczne np. bazalty, tufy. Porowate osady lądowe tego okresu mogą stanowić skały zbiornikowe dla złóż ropy naftowej i gazu. Wyniki badań osadów czerwonego spągowca w otworze wiertniczym Kutno IG-2 w Gołębiewie Nowym nie potwierdziły występowania w tym rejonie zbiornika gazu ziemnego umożliwiającego eksploatację surowca na skalę przemysłową.

Osady górnego permu - cechsztynu, reprezentowane są przez ewaporatycyklotemów PZ4 i PZ3 – iły, sole kamienne i potasowe oraz anhydryty, o łącznej miąższości ok. 509 m. Salinarne osady cechsztynu występujące na terenie powiatu kutnowskiego mogą być wykorzystane jako podziemne zbiorniki służące do magazynowania CO₂.

Mezozoik reprezentują osady triasu, jury i kredy, zostały one rozpoznane w profilach głębokich wierceń badawczych Kutno IG-1, Kutno IG-2, Wojszyce IG-1/1a, Wojszyce IG-3, Wojszyce IG-4, Głogowiec IG-1, Żychlin IG-1, Krośniewice IG-1.

Trias dolny (piaskowiec pstry dolny, środkowy i ret) to kompleks szarozielonych mułowców, brunatnych iłowców, piaskowców dolomitycznych, wapieni i margli, osiągający miąższość około 1847 m.

Trias środkowy (kajper dolny i wapień muszlowy) tworzą ciemnoszare mułowce, iłowce, szare margle i anhydryty, o miąższości 142 m.

Trias górny (kajper górny i retyk) reprezentują jasnoszare piaskowce, brunatne iłowce i jasnoszare anhydryty, o miąższości około 596 m.

Osady triasu występujące na obszarze powiatu kutnowskiego osiągają sumaryczną miąższość około 2585 m.

Jurę reprezentują utwory jury dolnej, jury środkowej i jury górnej.

Osady jury dolnej to iłowce i mułowce z piaskowcami, o miąższości około 1314 m. Jurę środkową reprezentują ciemnoszare iłowce, mułowce i piaskowce oraz jasnoszare wapienie dolomityczne, mające miąższość 1104 m.

Utwory jury górnej (oksford, kimeryd, portland) ukazują się na powierzchni podkenozoicznej terenu w centralnej części antykliny Wojszyc i osiowej partii struktury solnej Łaniań, gdzie są częściowo zerodowane, pełny profil utworów występuje na północno-wschodnim skłonie antyklinorium kutnowskiego, ich miąższość wynosi około 875m. Utwory jury górnej powstawały w facji morskiej, reprezentują je białe, beżowe i szare wapienie, wapienie margliste, wapienie oolitowe, wapienie dolomityczne oraz szare margle, łupki margliste. Osady te zawierają faunę przewodnią: małże, ramienionogi, koralowce i amonity.

Osady jury występujące na obszarze powiatu kutnowskiego osiągają sumaryczną miąższość około 3293 m. W okolicach miasta Kutna, Głogowca, Kter i Krzyżanowa oraz na wschód i południowy wschód od miasta Żychlina utwory jury leżą bezpośrednio pod utworami czwartorzędowymi.

Utwory kredy dolnej reprezentowane przez serie osadów lądowych - iłowce, ily piaszczyste z syderytami, ciemnoszare iłowce z wkładkami piaskowców, leżą niezgodnie na osadach jurajskich. Kolejne piętra kredy górnej, będące osadami morskimi, leżą zgodnie i są reprezentowane przez różnego rodzaju wapienie, wapienie margliste i margle.

Kompleks skał permo-mezozoicznych pokrywają utwory młodsze ery kenozoicznej, czyli paleogenu, neogenu i czwartorzędu.

Na przełomie okresu paleogenu i neogenu w kolejnych silnych fazach górotwórczych orogenezy alpejskiej, powstały liczne uskoki, tworzące rowy i zręby tektoniczne w obrębie ukształtowanego już paraantyklinorium kujawskiego i przyległych doń niecek.

Paleogen reprezentują rumosze i gliny zwietrzelinowe oraz osady oligocenu wykształcone jako ciemnoszare ily piaszczyste. Osady neogenu to, utworzone w mioceńskim jeziorzysku i rzekach, szare piaski, piaskowce, oraz brunatne mułki, piaski z węglem brunatnym oraz ily brunatne, zielone i pomarańczowe. Najmłodszym okresem

ery kenozoicznej jest czwartorzęd, dzielący się na epokę lodowcową – plejstocen oraz holocen. Osady czwartorzędu występują powszechnie na powierzchni terenu powiatu kutnowskiego, zalegają niezgodnie na starszych utworach jury, kredy oraz paleogenu i neogenu (niezgodność erozyjna), charakteryzują się zmienną miąższością i genezą.

Najstarszymi utworami czwartorzędowymi, zachowanymi w głębokich obniżeniach starszego podłoża są osady rzeczne interglacjału kromerskiego (piaski i mułki) oraz osady glacialne (gliny zwałowe) i wodnolodowcowe (piaski, żwiry) zlodowaceń południowopolskich (zlodowacenia nidy i sanu), mają one niewielką miąższość, zostały zniszczone przez procesy związane z kolejnymi nasunięciami młodszych lądolodów.

Osady interglacjału mazowieckiego reprezentują piaski i żwiry rzeczne oraz piaski torfiastefacji limnicznej. Powszechnie w profilach wierceń i na powierzchni terenu powiatu kutnowskiego występują osady zlodowaceń środkowopolskich (zlodowacenia odry i zlodowacenia warty), są to utwory glacialne: gliny zwałowe, piaski gliniaste, utwory morenowe gliny z głazami i głazikami, żwirami, piaskami i mułkami, tworzące tzw. „morenę kutnowską”, powstałe w fazie recesji lądolodu warty oraz osady wodnolodowcowe, osadzone przez wody roztopowe, piaski i żwiry. Osady ciepłego okresu interglacjału eemskiego to piaski i mułki jeziorne oraz piaski rzeczne. Najmłodsze zlodowacenie Wisły reprezentują na tym terenie utwory wodnolodowcowe i rzeczne - piaski i mułki, które tworzą stożki napływowe i tarasy nadzalewowe oraz utwory wietrzeniowe - eluvia glin zwałowych i piaski eoliczne. Najmłodszymi utworami są holocenijskie osady występujące w dolinach rzek, cieków okresowych oraz zagłębieniach wieloodpływowych w postaci: torfów, kredy jeziornej, namułków oraz piasków i żwirów rzecznych.

Na terenie powiatu kutnowskiego udokumentowano złoża kopalin dla potrzeb drogownictwa i budownictwa - kruszywa naturalne (piaski i żwiry), surowce ilaste ceramiki budowlanej (mułki zastoiskowe) i wapienie oraz udokumentowano złoża soli kamiennej „Łanięta”.

Na części terenu powiatu kutnowskiego znajdują się udokumentowane wierceniami obszary występowania wód termalnych. Zbiorniki wód termalnych, które są perspektywiczne i mogą być wykorzystywane do pozyskania energii geotermalnej, znajdują się w utworach kredy dolnej, jury dolnej, górnego triasu i dolnego triasu.

3.4 Klimat

Klimat powiatu kutnowskiego zbliżony jest do klimatu panującego na obszarze nizinnym Polski. Zaznaczony jest tu wpływ zarówno masy powietrza kontynentalnego, jaki oceanicznego, co powoduje charakterystyczną dla tego obszaru zmienność pogody.

Powiat położony jest w strefie najniższych opadów w Polsce, które kształtują się na poziomie ok. 550 mm rocznie. Najwięcej opadów występuje w okresie letnim, zwłaszcza w lipcu. Najniższe opady notuje się natomiast w miesiącach zimowych. Charakterystyczna dla terenu jest również mała ilość występujących burz, natomiast coraz częściej pojawiają się wichury i drastyczne zmiany pogody.

Pokrywa śnieżna zalega średnio ok. 39 dni w roku. W rejonie występuje znaczne zachmurzenie, tj. od 50% (wrzesień) do 80% (grudzień), w zależności od pory roku. Dominują wiatry zachodnie, umiarkowane lub łagodne. Średnia prędkość wiatru wynosi 3,4 m/s. Najsilniejsze wiatry notuje się w okresie zimowym, najłagodniejsze w okresie letnim.

Średnia roczna temperatura wynosi 8°C, dla lipca 18°C, a dla stycznia - 2°C.

4. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA, I ICH FINASOWANIE

4.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

Powiat kutnowski zlokalizowany jest w strefie łódzkiej. Zgodnie z informacjami przedstawionymi w Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie łódzkim za rok 2023 opracowanym w Regionalnym Wydziale Monitoringu Środowiska w Łodzi Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w badaniu wykorzystano stacje pomiarowe oraz punkty pomiarowe zlokalizowane w mieście Kutno.

Jak wskazano w niniejszym programie dominującym źródłem zanieczyszczenia powietrza na obszarze województwa jest emisja antropogeniczna związana z sektorem komunalno-bytowym (emisja powierzchniowa), mniejszy udział obejmuje emisja z transportu (emisja liniowa) oraz działalności przemysłowej (emisja punktowa). Ponadto istotny udział w stężeniach zanieczyszczeń w powietrzu na terenie województwa ma ich napływ z obszaru Polski oraz Europy.

Dominującym lokalnym źródłem zanieczyszczeń jest emisja z indywidualnych źródeł ogrzewania zabudowy mieszkaniowej oraz, na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z drogami o istotnym natężeniu ruchu, emisja komunikacyjna. Przemysł znajdujący się na obszarze województwa łódzkiego (głównie energetyka zawodowa) ze względu na znaczną wysokość emitorów, w znacznym stopniu transferuje zanieczyszczenia poza obszar województwa. Zakłady przemysłowe o znacznej emisji niezorganizowanej lub prowadzonej poprzez niskie emitory mogą bezpośrednio oddziaływać na jakość powietrza w ich sąsiedztwie.

W aglomeracji łódzkiej oraz w dużych miastach, istotny udział w całkowitej emisji substancji do powietrza ma emisja powodowana ruchem pojazdów. Zanieczyszczenia

komunikacyjne w postaci pyłów emitowane są głównie w wyniku ścierania się opon pojazdów, hamulców, nawierzchni jezdni oraz unosu zanieczyszczeń z powierzchni dróg. Tlenki azotu stanowią emisję związaną ze spalaniem paliw. Emisja ze wskazanego źródła oddziałuje na ludności ze względu na bardzo niską wysokość, na której powstaje (ok. 0,5 m nad powierzchnią terenu).

Wspomniane źródła stanowią o wielkości emisji większości zanieczyszczeń powietrza. To one kształtują strukturę emisji, która jest pochodną struktury zużycia i jakości paliw. Ponieważ podstawowym paliwem wykorzystywanym do produkcji energii pierwotnej jest węgiel, który wpływa w największym stopniu na wielkość i rodzaj powstających zanieczyszczeń, a tym samym na stan zanieczyszczenia powietrza.

Jak wskazano w programie stężenia 1 - godzinowe (wyrażone jako 25 stężenie maksymalne z rocznej serii stężeń 1-godz.) nie przekroczyły $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (11% wartości dopuszczalnej). Maksymalne jednogodzinne wartości (25 maks. 1-godz.) wyniosły ok. $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i wystąpiły w rejonie Elektrowni Bełchatów.

Stężenia 24-godzinowe (wyrażone jako 4 stężenie maksymalne z rocznej serii stężeń 24 godz.) na większości terenu województwa nie przekroczyły $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (16% wartości dopuszczalnej). Maksymalne 24-godzinne wartości (4 maks. 24-godz.) wyniosły blisko $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i wystąpiły również w rejonie Elektrowni Bełchatów.

W przypadku SO_2 występują duże różnice sezonowe w rejestrowanych stężeniach, co wskazuje na znaczny wpływ emisji tego zanieczyszczenia z procesów spalania paliw dla celów grzewczych (emisja niska). Stacje zlokalizowane na terenach miejskich wykazały średnio 50% wzrost stężeń SO_2 w sezonie grzewczym w stosunku do pory letniej.

Poziom alarmowy dla dwutlenku siarki wynosi $500 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i w roku 2023 w województwie łódzkim nie był przekroczony.”

Punkt pomiarowy w zakresie dwutlenku siarki (SO_2) nie był zlokalizowany na obszarze powiatu kutnowskiego.

Jak wskazano w programie „zgodnie z wynikami szacowania opartego o wyniki modelowania w 2023 r. na niemal całym terenie województwa stężenia 1-godzinowe (wyrażone jako 19 stężenie maksymalne z rocznej serii stężeń 1-godz.) nie przekroczyły $100 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Wyjątkiem były małe obszary w Łodzi w rejonie al. Jana Pawła II i al. Piłsudskiego, gdzie stężenie 19-maksymalne jednogodzinne przekroczyło $100 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Stężenia średnioroczne na większości obszaru województwa nie przekroczyły $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$, poza małymi obszarami w Łodzi, gdzie stężenie średnioroczne wyniosło

maksymalnie $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (Łódź al. Jana Pawła II) oraz w rejonie Elektrowni Bełchatów - $26 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Poziom alarmowy dla dwutlenku azotu wynosi $400 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i w roku 2023 w województwie łódzkim nie był przekroczony.”

W analizie emisji dwutlenku azotu wykorzystano punkt pomiarowy zlokalizowany w mieście Kutno

Jak wskazano w programie „w roku 2023, jak i w latach ubiegłych, nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu tlenu węgla. Najwyższa zmierzona wartość $S_{8\text{max}}$ wyniosła $4 \text{ mg}/\text{m}^3$. Podobnie jak w przypadku innych substancji, których znaczącym źródłem emisji jest spalanie paliw do celów grzewczych, również w przypadku tlenu węgla najwyższy poziom tego zanieczyszczenia występował w sezonie grzewczym.”

Punkt pomiarowy w zakresie tlenu węgla (CO) nie był zlokalizowany na obszarze powiatu kutnowskiego.

Jak wskazano w programie „w 2023 r. nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu średniego rocznego benzenu. Mierzone stężenia średnie roczne na przestrzeni ostatnich 6 lat oscylowały w okolicach $1 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przy poziomie dopuszczalnym wynoszącym $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W porównaniu z latami ubiegłymi stężenia obniżyły się o ok. 50%. W rozkładzie przestrzennym najwyższe stężenia notowane były na terenach zurbanizowanych, na których dominuje emisja powierzchniowa. Najniższe stężenia występowały na terenach pozamiejskich, gdzie stężenie średnie roczne można oszacować na $0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Należy zakładać, że w kolejnych latach wartość średnia roczna na terenach miejskich może nadal wynosić ok. $1 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Mierzone wartości stężeń benzenu nie stanowią zagrożenia dla zdrowia ludzi.”

Punkt pomiarowy w zakresie benzenu (C_6H_6) nie był zlokalizowany na obszarze powiatu kutnowskiego.

Jak wskazano w programie „w roku 2023 okres wiosenno-letni cechował się małą liczbą dni z opadami, umiarkowanymi temperaturami powietrza, dużym nasłonecznieniem. Sprzyjało to powstawaniu ozonu w przyziemnej warstwie troposfery. Nie zanotowano jednak przekroczeń poziomu docelowego ozonu $S_{8\text{max\_d}}$ (nie więcej niż 25 dni ze stężeniem $S_{8\text{max\_d}} > 120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ – średnia z 3 lat). Tak liczona wartość wyniosła na terenie województwa łódzkiego maksymalnie 15 dni (dla średniej z lat 2021- 2023), w samym roku 2023 było to maksymalnie 20 dni. Widoczny był zatem wzrost stężenia ozonu $S_{8\text{max}}$ w stosunku do roku 2022.

W przypadku poziomu celu długoterminowego na wszystkich stanowiskach pomiarowych zanotowano w roku 2023 stężenia S_{8max_d} powyżej $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W zależności od stanowiska pomiarowego, było to od 8 do 20 dni. W odróżnieniu od poziomu docelowego, wystarczy 1 dzień w roku z wartością S_{8max} powyżej $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$, aby przekroczyć poziom celu długoterminowego.

Zgodnie z wynikami szacowania opartego o wyniki modelowania, na obszarze województwa łódzkiego nie doszło do przekroczenia poziomu docelowego O_3 . Na większości terenów województwa liczba dni ze stężeniem $S_{8max\_d} > 120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ nie przekroczyła 10 (średnia z 3 lat). Na wybranych małych obszarach w części wschodniej, południowej i w rejonie Elektrowni Bełchatów wartość ta wyniosła 0 dni. Najwyższą liczbę dni stwierdzono na obszarze m. Łodzi (17 dni – średnia z 3 lat).

Zgodnie z wynikami metod szacowania opartymi o wyniki modelowania, na niemal całym obszarze województwa łódzkiego doszło do przekroczenia poziomu celu długoterminowego O_3 . Najwyższą liczbę dni z przekroczeniem w roku 2023 (27 dni) stwierdzono na obszarze m. Łodzi. Jedynie na wybranych terenach znajdujących się głównie w części wschodniej województwa i w rejonie Elektrowni Bełchatów wartość ta wyniosła 0 dni.”

Punkt pomiarowy w zakresie ozonu (O_3) nie był zlokalizowany na obszarze powiatu kutnowskiego.

Jak wskazano w programie „zgodnie z wynikami szacowania opartego o wyniki modelowania na niemal całym terenie województwa stężenia 24-godzinowe (wyrażone jako 36 maksymalna wartość stężenia 24-godz.) nie przekroczyły $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Najwyższe wartości wynoszące $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ wystąpiły jedynie w centrum Łodzi oraz w Kutnie.

Stężenia średnioroczne na większości obszaru województwa nie przekroczyły $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$, W rejonie miast powiatowych było to $20\text{-}25 \mu\text{g}/\text{m}^3$, na terenie większych miast powiatowych do $30 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Dla pyłu zawieszonego PM_{10} w rozporządzeniu w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu określono poziom alarmowy i poziom informowania i są to średniodobowe wartości stężeń tego zanieczyszczenia. Informacja o ryzyku przekroczenia tych poziomów na obszarze województwa łódzkiego jest każdorazowo przekazywana m.in. do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Łodzi oraz Zarządu Województwa Łódzkiego, a w przypadku ryzyka wystąpienia przekroczenia alarmowego informacja taka przekazywana jest także do Rządowego Centrum Bezpieczeństwa.

Poziom alarmowy dla pyłu zawieszonego PM_{10} wynosi $150 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i w roku 2023 w województwie łódzkim był przekroczony w ciągu 3 dni. Najwyższa wartość stężenia

średniodobowego wystąpiła w dn. 01.03.2023 r. na stacji w Radomsku i wyniosła $S_{24} = 213 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W porównaniu z rokiem 2022 liczba takich sytuacji zwiększyła się z 2 do 3 dni.

Poziom informowania dla pyłu zawieszonego PM_{10} wynosi $100 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i w roku 2023 w województwie łódzkim był przekroczony w ciągu 7 dni. Najwyższa wartość stężenia wystąpiła w dn. 01.12.2023 r. na stacji w Radomsku i wyniosła $S_{24} = 146 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W porównaniu z rokiem 2022 liczba takich sytuacji zmniejszyła się z 12 do 7 dni.”

W analizie emisji pyłu zawieszonego PM_{10} wykorzystano punkt pomiarowy zlokalizowany w mieście Kutno.

Jak wskazano w programie „zgodnie z wynikami szacowania opartego o wyniki modelowania, na większości obszaru województwa łódzkiego stężenie średnie roczne pyłu zawieszonego $\text{PM}_{2,5}$ nie przekroczyło $15 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Wyższe wartości stężeń w zakresie od 15 do $18 \mu\text{g}/\text{m}^3$ wystąpiły na terenach zurbanizowanych większości miast powiatowych. Na terenie miast: Radomsko, Łódź i Kutno maksymalnie do $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Nie doszło do przekroczenia poziomu dopuszczalnego fazy II ($\text{Da}=20 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

W analizie emisji pyłu zawieszonego $\text{PM}_{2,5}$ wykorzystano punkt pomiarowy zlokalizowany w mieście Kutno.

Zgodnie z programem „nie stwierdza się przekroczenia średniorocznego poziomu dopuszczalnego ołowiu. Mierzone stężenia średnie roczne na przestrzeni ostatnich kilku lat oscylują w okolicach $0,01 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Widoczny jest trend spadkowy. Należy założyć, że w kolejnych latach wartość średnia roczna będzie nadal wynosiła ok. $0,01 \mu\text{g}/\text{m}^3$, co stanowi zaledwie 2% poziomu dopuszczalnego $\text{Da}=0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Mierzone wartości stężeń ołowiu nie stanowią zagrożenia dla zdrowia ludzi.”

Ponadto zgodnie z programem „zgodnie z wynikami szacowania opartego o wyniki modelowania, na większości obszaru województwa łódzkiego stężenie średnie roczne arsenu w pyłe zawieszonym PM_{10} nie przekroczyło $0,6 \text{ng}/\text{m}^3$. Wyższe wartości stężeń dochodzące do $1 \text{ng}/\text{m}^3$ wystąpiły na terenach zurbanizowanych większości miast powiatowych. Najwyższe stężenie wynoszące $1,5 \text{ng}/\text{m}^3$ wystąpiło w rejonie Elektrowni Bełchatów.”

Jak wskazano w programie „nie stwierdza się przekroczenia poziomu docelowego kadmu w pyłe zawieszonym PM_{10} . Mierzone stężenia średnie roczne na przestrzeni ostatnich kilku lat oscylują w okolicach $0,5 \text{ng}/\text{m}^3$. W roku 2023 było to maksymalne $0,3 \text{ng}/\text{m}^3$. Widoczny jest trend spadkowy. W ciągu ostatnich 5 lat stężenia kadmu w województwie obniżyły się o ok. 25%. Można założyć, że w kolejnych latach wartość średnia roczna będzie nadal wynosiła ok. $0,3 \text{ng}/\text{m}^3$, co stanowi zaledwie 6% poziomu

docelowego $Ddc=5 \text{ ng/m}^3$. Mierzone wartości stężeń kadmu nie stanowią zagrożenia dla zdrowia ludzi.”

Jak wskazano w programie „nie stwierdza się przekroczenia poziomu docelowego niklu w pyłe zawieszonym PM_{10} . Mierzone stężenia średnie roczne na przestrzeni ostatnich kilku lat oscylują w okolicach 1 ng/m^3 . W roku 2023 było to maksymalne $0,8 \text{ ng/m}^3$. Do roku 2018 wartości stężeń średnich rocznych na poszczególnych stanowiskach pomiarowych jeszcze rosły, od roku 2020 zaczęły maleć. Należy założyć, że w kolejnych latach wartość średnia roczna niklu prawdopodobnie będzie nadal oscylować wokół wartości 1 ng/m^3 , co stanowi zaledwie 5% poziomu docelowego $Ddc=20 \text{ ng/m}^3$. Mierzone wartości stężeń niklu nie stanowią zagrożenia dla zdrowia ludzi.”

Punkty pomiarowe w ww. analizach nie były zlokalizowane na obszarze powiatu kutnowskiego.

Jak wskazano w programie „mierzone stężenia średnie roczne na przestrzeni ostatnich 10 lat wykazują trend spadkowy. Jeszcze do roku 2016 na wybranych stanowiskach stężenia średnie roczne benzo(a)pirenu przekraczały często wartość 10 ng/m^3 . Obecnie maksymalne stężenia średnie roczne nie przekraczają 4 ng/m^3 , w większości przypadków są to stężenia z przedziału $2-3 \text{ ng/m}^3$. Jest to nadal powyżej wyznaczonego poziomu docelowego, nie mniej z każdym rokiem wartości mierzone na wszystkich stanowiskach maleją. Emisja powierzchniowa nadal stanowi główny czynnik wpływający na stan zanieczyszczenia powietrza tym związkami.

Zgodnie z wynikami szacowania opartego o wyniki modelowania, na większości obszaru województwa łódzkiego stężenia średnie roczne benzo(a)pirenu nie przekroczyły poziomu docelowego $Ddc=1 \text{ ng/m}^3$. Tak niskie wartości wystąpiły głównie na terenach niezurbanizowanych. Na terenach zabudowanych dużej części miast i gmin w województwie doszło do przekroczenia ww. poziomu docelowego. Najwyższe wartości stężeń średniorocznych sięgające 3 ng/m^3 wystąpiły na terenie Radomska, Piotrkowa Trybunalskiego, Zduńskiej Woli, Łasku, Rawy Mazowieckiej i aglomeracji łódzkiej. Na terenie Brzezin było to 4 ng/m^3 . Na pozostałych obszarach z przekroczeniem poziomu docelowego wartości stężeń średniorocznych wyniosły 2 ng/m^3 .

Obliczenia z wykorzystaniem matematycznego modelowania jakości powietrza wskazują na licznie występujące obszary przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu, obejmujące zasięgiem 1,5% powierzchni województwa, w tym głównie tereny zabudowane aglomeracji łódzkiej i większości miast powiatowych województwa. Na 177 gmin województwa łódzkiego, obszary przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu wystąpiły na terenie 35 gmin (w tym 30 gmin strefy łódzkiej). W przypadku

liczby ludności było to 589 279 osób (24,8% ludności województwa), czyli co czwarta osoba w województwie narażona jest na negatywny wpływ ww. zanieczyszczenia.”

W analizie stężeń benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ wykorzystano punkt pomiarowy zlokalizowany w mieście Kutno.

Ww. program zawiera także ocenę jakości powietrza ze względu na ochronę roślin.

Jak wskazano w programie „zgodnie z wynikami szacowania opartego o wyniki modelowania, na niemal całym obszarze strefy łódzkiej stężenia średnie roczne SO₂ nie przekroczyły 5 µg/m³. Wyjątkiem był mały obszar w rejonie Elektrowni Bełchatów, gdzie stężenie średnie roczne wyniosło 20 µg/m³. W przypadku stężenia dwutlenku siarki w okresie zimowym średnie stężenia również nie przekroczyły na większości terenu strefy łódzkiej 5 µg/m³. Jedynie w rejonie Elektrowni Bełchatów stężenie średnie w okresie zimowym wyniosło 20 µg/m³.”

Jak wskazano w programie „zgodnie z wynikami szacowania opartego o wyniki modelowania, na przeważającym obszarze strefy łódzkiej stężenia średnie roczne tlenków azotu wahały się od 10 do 20 µg/m³. W rejonie Piotrkowa Trybunalskiego i Radomska było to 20-25 µg/m³. Najwyższe stężenie średnioroczne NO_x wynoszące 30 µg/m³ wystąpiło w rejonie Elektrowni Bełchatów. Poziom dopuszczalny 30 µg/m³ nie został przekroczony.”

Jak wskazano w programie „zgodnie z wynikami szacowania opartego o wyniki modelowania na obszarze strefy łódzkiej nie doszło do przekroczenia poziomu docelowego AOT₄₀_{5L} (AOT₄₀ uśredniony dla lat 2019-2023). Na większości terenu województwa wartość wskaźnika AOT₄₀_{5L} zawierała się w przedziale od 9 000 do 14 000 µg/m³h. Najwyższe wartości przekraczające 14 000 µg/m³h wystąpiły głównie w części południowo-zachodniej, przy granicy z województwem wielkopolskim i opolskim, oraz w rejonie aglomeracji łódzkiej. Najniższe wartości (poniżej 9 000 µg/m³h) wystąpiły w części północnej oraz w rejonie Elektrowni Bełchatów.”

Punkty pomiarowe w ww. analizach nie były zlokalizowane na obszarze powiatu kutnowskiego.

Zlokalizowane na obszarze powiatu zakłady ciepłownicze: ECO Kutno Sp. z o.o., ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. Oddział Ciepłownia w Żychlinie oraz zakład Krajowej Spółki Cukrowej S.A. Oddział Cukrownia Dobrzelin są największymi emitentami zanieczyszczeń do powietrza na terenie powiatu kutnowskiego.

Uchwała Nr XX/303/20 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 15 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy

łódzkiej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 5935 ze zm.) obejmuje działania na obszarze powiatu kutnowskiego. Do działań należy przede wszystkim wymiana źródeł ogrzewania.

Wyniki pomiarów ze stacji pomiarowej zlokalizowanej w mieście Kutno.

Tabela 6 Pył zawieszony PM10.

Rok	Stacja	Zanieczyszczenie	Nazwa statystyki	Kod statystyki	Wartość
2023	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM2.5	Średnia roczna	SA	16.0
2023	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM2.5	Minimum roczne	MIN	1.0
2023	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM2.5	Maksimum roczne	MAX	171.0
2023	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM2.5	Maksimum ze średnich 8-godzinnych	MAX_S8	128.0
2023	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM2.5	Percentyl P50 z wyników jednostkowych	S50_PERC	12.0
2023	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM2.5	Wartość stosunku pokrycia roku pomiarami do oczekiwanego pokrycia roku	KOMPL	98.9
2024	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM2.5	Średnia roczna	SA	22.394871795
2024	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM2.5	Minimum roczne	MIN	2.0
2024	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM2.5	Maksimum roczne	MAX	176.0
2024	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM2.5	Maksimum ze średnich 8-godzinnych	MAX_S8	112.625
2024	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM2.5	Percentyl P50 z wyników jednostkowych	S50_PERC	18.0
2024	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM2.5	Wartość stosunku pokrycia roku pomiarami do oczekiwanego pokrycia roku	KOMPL	33.29

Tabela 7 Benzo(a)piren w PM10.

Rok	Stacja	Zanieczyszczenie	Nazwa statystyki	Kod statystyki	Wartość
2023	LdKutn1Maja7MOB	benzo(a)piren w PM10	Średnia roczna	SA	1.8
2023	LdKutn1Maja7MOB	benzo(a)piren w PM10	Minimum roczne	MIN	0.1
2023	LdKutn1Maja7MOB	benzo(a)piren w PM10	Maksimum roczne	MAX	9.3
2023	LdKutn1Maja7MOB	benzo(a)piren w PM10	Wartość stosunku pokrycia roku pomiarami do oczekiwanego pokrycia roku	KOMPL	94.5
2024	LdKutn1Maja7MOB	benzo(a)piren w PM10	Średnia roczna	SA	3.183
2024	LdKutn1Maja7MOB	benzo(a)piren w PM10	Minimum roczne	MIN	1.74
2024	LdKutn1Maja7MOB	benzo(a)piren w PM10	Maksimum roczne	MAX	6.74
2024	LdKutn1Maja7MOB	benzo(a)piren w PM10	Wartość stosunku pokrycia roku pomiarami do oczekiwanego pokrycia roku	KOMPL	19.12

Tabela 8 Pył PM10 pomiar automatyczny.

Rok	Stacja	Zanieczyszczenie	Nazwa statystyki	Kod statystyki	Wartość
2023	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM10	Średnia roczna	SA	22.8
2023	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM10	Minimum roczne	MIN	2.0
2023	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM10	Maksimum roczne	MAX	194.0
2023	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM10	Maksimum z wartości lub średnich dobowych	MAX_S24	79.4
2023	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM10	Maksimum ze średnich 8-godzinnych	MAX_S8	143.9

2023	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM10	Liczba dni powyżej granicy ze średnich dobowych	LD_S24	11.0
2023	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM10	Percentyl P50 z wyników jednostkowych	S50_PERC	19.0
2023	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM10	Percentyl P90.4 z wyników jednostkowych	S90_4_PERC	38.8
2023	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM10	Wartość stosunku pokrycia roku pomiarami do oczekiwanego pokrycia roku	KOMPL	98.8
2024	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM10	Średnia roczna	SA	30.157607951
2024	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM10	Minimum roczne	MIN	2.3
2024	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM10	Maksimum roczne	MAX	222.3
2024	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM10	Maksimum z wartości lub średnich dobowych	MAX_S24	119.575
2024	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM10	Maksimum ze średnich 8-godzinnych	MAX_S8	185.85
2024	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM10	Liczba dni powyżej granicy ze średnich dobowych	LD_S24	13.0
2024	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM10	Percentyl P50 z wyników jednostkowych	S50_PERC	24.2
2024	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM10	Percentyl P90.4 z wyników jednostkowych	S90_4_PERC	50.666666667
2024	LdKutn1Maja7MOB	pył zawieszony PM10	Wartość stosunku pokrycia roku pomiarami do oczekiwanego pokrycia roku	KOMPL	33.21

4.1.1 Ciepłownictwo

Na terenie miasta Kutno i miasta Żychlin funkcjonują sieci ciepłownicze, do których ciepło doprowadzane jest z dużych obiektów ciepłowniczych (Ciepłownia Miejska Nr 1 – ECO Kutno Sp. z o.o. i Ciepłownia Żychlin spółki Energa Kogeneracja Sp. z o.o.). Do sieci tych przyłączone są budynki wielorodzinne, użyteczności publicznej oraz część budynków jednorodzinnych.

Na pozostałym terenie powiatu funkcjonują indywidualne źródła ciepła opalane węglem, olejem, gazem płynnym lub innymi paliwami stałymi.

Tabela 9 Dane dotyczące sieci ciepłowniczej i zaopatrzenia w ciepło na obszarze powiatu kutnowskiego, wg. danych GUS.

	ogółem								
	kotłownie ogółem			długość sieci ciepłej przesyłowej i rozdzielczej			długość przyłączy do budynków		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]
Powiat kutnowski	92	91	96	39,1	38,8	34,0	28,2	28,9	28,5

4.1.2 Sieć gazowa

Głównymi odbiorcami są gospodarstwa domowe oraz zakłady przemysłowe i usługowe. Mieszkańcy, którzy nie posiadają dostępu do gazu sieciowego korzystają z butli gazowych. Zapotrzebowanie w gaz przewodowy realizowane jest z przebiegających przez powiat kutnowski dwóch gazociągów wysokiego ciśnienia – DN 400 relacji Płock – Ostrów Wielkopolski i DSN200 relacji Kutno – Łowicz poprzez stacje redukcyjno – pomiarowe. Odbiorcy zaopatrywani są w gaz z sieci gazowej średniego ciśnienia.

Tabela 10 Zestawienie danych dotyczących sieci gazowych na terenie powiatu kutnowskiego i gmin powiatu kutnowskiego, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	długość czynnej sieci ogółem w m			długość czynnej sieci przesyłowej w m			długość czynnej sieci dystrybucyjnej w m			czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)			czynne przyłącza do budynków mieszkalnych		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]
1.	Powiat kutnowski	166 437	171 703	181 754	27 443	27 310	27 310	138 994	144 393	154 444	2 506	2 750	2 949	2 320	2 555	2 752
2.	Miasto Kutno	99 007	103 232	105 712	4 505	4 505	4 505	94 502	98 727	101 207	2 209	2 375	2 483	2 059	2 222	2 325
3.	Krośniewice	17 206	17 882	18 022	0	0	0	17 206	17 882	18 022	92	145	170	79	127	155
4.	Krośniewice - miasto	8 363	8 888	9 028	0	0	0	8 363	8 888	9 028	82	135	160	71	119	147
5.	Krośniewice - obszar wiejski	8 843	8 994	8 994	0	0	0	8 843	8 994	8 994	10	10	10	8	8	8
6.	Krzyżanów	7 932	8 168	8 219	4 370	4 237	4 237	3 562	3 931	3 982	58	66	71	53	61	66
7.	Gmina Kutno	28 631	28 760	36 140	10 609	10 609	10 609	18 022	18 151	25 531	80	93	151	78	90	148
8.	Strzelce	13 661	13 661	13 661	7 959	7 959	7 959	5 702	5 702	5 702	67	71	74	51	55	58

Tabela 11 Zestawienie danych dotyczących odbioru gazu na terenie powiatu kutnowskiego i gmin powiatu kutnowskiego, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe)			odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe) w miastach			zużycie gazu przez gospodarstwa domowe w MWh			ludność korzystająca z sieci gazowej		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[MWh]	[MWh]	[MWh]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
1.	Powiat kutnowski	3 213	3 514	3 697	2 912	3 156	3 293	54 587,5	52 352,2	54 026,3	7 494	8 142	8 348
2.	Miasto Kutno	2 818	3 034	3 146	2 818	3 034	3 146	48 969,4	44 066,3	42 969,9	6 143	6 568	6 613
3.	Bedlno	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	21	21	20
4.	Dąbrowice	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	15	15	15
5.	Krośniewice	101	131	155	94	122	147	2 084,1	4 063,3	6 878,9	261	330	384
6.	Krośniewice - miasto	94	122	147	94	122	147	1 940,3	3 909,1	6 707,9	229	293	347
7.	Krośniewice - obszar wiejski	7	9	8	0	0	0	143,8	154,2	171,0	32	37	37
8.	Krzyżanów	48	57	64	0	0	0	841,8	1 121,6	1 088,1	143	173	183
9.	Gmina Kutno	46	66	107	0	0	0	656,3	1 005,8	1 326,4	236	290	402
10.	Łanięta	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	6	6	6
11.	Nowe Ostrowy	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	15	15	15
12.	Oporów	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	28	27	27
13.	Strzelce	200	226	225	0	0	0	2 035,9	2 095,2	1 763,0	604	676	662
14.	Żychlin	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	22	21	21
15.	Żychlin - miasto	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	9	8	8
16.	Żychlin - obszar wiejski	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	13	13	13

4.1.3 Obszar interwencji, cel, kierunki interwencji oraz zagadnienia horyzontalne

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa jakości powietrza atmosferycznego poprzez sukcesywną redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz utrzymanie najwyższej jakości powietrza (klasa A)	zmniejszenie emisji niskiej poprzez zmianę systemów grzewczych na ekologiczne	rozbudowa sieci gazowej i sieci ciepłowniczej	zarządca sieci
			kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie powiatu kutnowskiego	jednostki samorządu terytorialnego / właściciel budynku
			monitoring stanu jakości powietrza atmosferycznego.	WIOŚ
			likwidacja istniejących kotłowni węglowo-koksowych oraz zastępowanie ich proekologicznymi źródłami ogrzewania	jednostki samorządu terytorialnego / właściciel budynku
			edukacja ekologiczna w zakresie ochrony powietrza i ochrony klimatu	jednostki samorządu terytorialnego
		rozwój odnawialnych źródeł energii	promocja alternatywnych źródeł energii	jednostki samorządu terytorialnego
			zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepła w budynkach prywatnych	właściciele budynków
		ograniczenie emisji ze źródeł komunikacyjnych	tworzenie pasów zieleni, szczególnie wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz rozmieszczanie ich w sposób wspomagający przewietrzanie obszarów szczególnie narażonych na kumulowanie zanieczyszczeń	zarządca drogi
			stworzenie warunków dla rozwoju ruchu rowerowego – wytyczenie i wykonanie ścieżek rowerowych.	jednostki samorządu terytorialnego
			rozwój niskoemisyjnego transportu publicznego	jednostki samorządu terytorialnego

Tabela 12 Zagadnienia horyzontalne – obszar interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza.

Adaptacja do zmian klimatu	dostosowanie systemu energetycznego do wahań zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii
	rozwijanie alternatywnych możliwości produkcji energii na poziomie lokalnym
	zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	zobligowanie operatora systemu przesyłowego (oraz operatorów systemów dystrybucyjnych) do wprowadzenia technologii i procedur odciążania linii napowietrznych
	stopniowa wymiana linii napowietrznych na kablowe
	wyposażenie służb ratowniczych w odpowiedni sprzęt i zapewnienie szkoleń
Działania edukacyjne	organizowanie szkoleń w celu edukacji i zwiększania świadomości mieszkańców w zakresie: zmian klimatu i sposobów minimalizowania ich skutków
Monitoring środowiska	monitoring jakości powietrza
	rozwój systemów prognozowania zagrożeń oraz monitorowanie skutków nadzwyczajnych zagrożeń klimatycznych

4.2 Zagrożenia hałasem

Na obszarze powiatu kutnowskiego istotnym źródłem hałasu jest hałas komunikacyjny. Zgodnie z art. 118 ust 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 54) strategiczne mapy hałasu sporządza się dla:

- miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy;
- głównych dróg – rozumie się przez to drogę, po której przejeżdża rocznie więcej niż 3 miliony pojazdów;
- głównych linii kolejowych – rozumie się przez to linię kolejową, po której przejeżdża rocznie więcej niż 30 tysięcy pociągów;
- głównych lotnisk – rozumie się przez to lotnisko cywilne, na którym rocznie odbywa się więcej niż 50 tysięcy operacji (startów lub lądowań), z wyłączeniem operacji dokonywanych wyłącznie w celach szkoleniowych przy użyciu samolotów o masie startowej poniżej 5700 kg.

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska. Strategiczne mapy hałasu sporządza się co 5 lat, w terminie do dnia 30 czerwca. Na podstawie strategicznych map hałasu marszałek województwa opracowuje dla obszaru województwa projekt uchwały w sprawie programu ochrony środowiska przed hałasem. W oparciu o ww. przepisy sporządzono następujące programy.

Uchwała Nr XLVI/551/22 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 23 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, objętych przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu, położonych wzdłuż dróg wojewódzkich województwa łódzkiego, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 4339), która nie obejmuje dróg na obszarze powiatu kutnowskiego.

Celem strategicznym Programu jest zmniejszenie uciążliwości hałasu od dróg wojewódzkich województwa łódzkiego dla mieszkańców i środowiska poprzez obniżenie do poziomu obowiązujących standardów. Celem operacyjnym Programu jest wskazanie działań mających za zadanie dostosowanie poziomu hałasu do wartości dopuszczalnych, na terenach wzdłuż dróg wojewódzkich, na których występują przekroczenia.

Uchwała Nr XLVI/549/22 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 23 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów położonych wzdłuż dróg krajowych o obciążeniu ponad 3 000 000 pojazdów rocznie, z terenu województwa łódzkiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne, tj. przekroczone zostały dopuszczalne poziomy hałasu

określone wskaźnikami LDWN i LN" wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 4337) obejmuje odcinki dróg położone na obszarze powiatu kutnowskiego. Są to w szczególności autostrada A1, DK92. Celem Programu jest wyszczególnienie podstawowych kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Uchwała Nr XLVI/552/22 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 23 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, objętych przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu, położonych wzdłuż linii kolejowych województwa łódzkiego, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie" (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 4340) obejmuje odcinki linii kolejowych położonych na obszarze powiatu kutnowskiego. Głównym celem Programu jest identyfikacja obszarów w otoczeniu odcinków linii kolejowych o ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie na terenie województwa łódzkiego, zagrożonych ponadnormatywnym oddziaływaniem hałasu kolejowego oraz wskazanie na tych obszarach działań o charakterze naprawczym, których skutkiem byłaby poprawa warunków akustycznych, a docelowo obniżenie na tych obszarach poziomu hałasu do wartości dopuszczalnych.

Hałas wytwarzany przez środki produkcji występuje zarówno w obiektach przemysłowych, jak też i na zewnątrz, przenikając do otoczenia z niedostatecznie izolowanych hal przemysłowych lub nieizolowanych i niewyciszonych maszyn. Hałas przemysłowy ma ograniczony lokalnie zasięg oddziaływania.

Instalacje przemysłowe posiadające pozwolenia zintegrowane prowadzą w cyklach dwurocznych badania hałasu w środowisku wynikającego z prowadzonej działalności. Na podstawie przedkładanych Staroście wyników pomiarów można stwierdzić, że standardy w zakresie emisji hałasu z tych instalacji są dotrzymane.

4.2.1 Sieć drogowa

Stan infrastruktury na terenie powiatu jest zróżnicowany. Sieć drogową na terenie powiatu kutnowskiego tworzą ogólnodostępne drogi publiczne krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Przez powiat kutnowski przebiega autostrada A1, jedyna autostrada o przebiegu południkowym, przecinająca całe terytorium kraju.

Tabela 13 Zestawienie długości dróg gminnych na terenie powiatu kutnowskiego, wg. danych GUS

	o nawierzchni twardej			o nawierzchni twardej ulepszonej			o nawierzchni gruntowej		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]
Powiat kutnowski	860,8	831,4	864,1	793,0	765,4	808,3	194,7	182,6	136,8

Tabela 14 Zestawienie długości dróg powiatowych na terenie powiatu kutnowskiego, wg. danych GUS.

	o nawierzchni twardej			o nawierzchni twardej ulepszonej			o nawierzchni gruntowej		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]
Powiat kutnowski	476,5	476,5	476,5	455,7	455,7	455,7	9,5	9,5	9,5

Nowym elementem sieci transportowych, przyjaznym dla środowiska, sukcesywnie rozwijanym, są ścieżki rowerowe.

Tabela 15 Zestawienie długości dróg dla rowerów w powiecie kutnowskim i gminach powiatu kutnowskiego, zgodnie z danymi GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	drogi dla rowerów ogółem		
		2020	2021	2022
		[km]	[km]	[km]
1.	Powiat kutnowski	17,5	17,5	21,4
2.	Miasto Kutno	15,5	15,5	16,0
3.	Krośniewice	0,4	0,4	0,4
4.	Gmina Kutno	1,6	1,6	1,6
5.	Nowe Ostrowy	0,0	0,0	3,4

4.2.2 Kolej

Powiat kutnowski jest korzystnie położony względem komunikacji kolejowej. Przez obszar powiatu przebiegają 4 czynne, zelektryfikowane, normalnotorowe linie kolejowe.

Tabela 16 Główne linie kolejowe przebiegające przez powiat kutnowski (Źródło: „Strategia Rozwoju Powiatu Kutnowskiego na lata 2015- 2020”).

Nr linii kolejowej	Kierunek trasy	Opis linii kolejowej
3	z Warszawy Zachodniej przez Kutno, Konin, Poznań Główny w kierunku Frankfurtu nad Odrą	Dwutorowa linia magistralna stanowiąca część głównego międzynarodowego korytarza transportowego E20.
16	z Łodzi Kaliskiej w kierunku Kutna	Jednotorowa linia o znaczeniu państwowym.
18	z Kutna przez Włocławek, Toruń Główny, Bydgoszcz Główną w kierunku Piły Głównej	Dwutorowa linia o znaczeniu państwowym.
33	z Kutna przez Płock w kierunku Brodnicy	Linia jednotorowa o znaczeniu państwowym.

4.2.3 Obszar interwencji, cel, kierunki interwencji oraz zagadnienia horyzontalne

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
zagrożenia hałasem	ocena rzeczywistego narażenia mieszkańców na hałas oraz zmniejszenie uciążliwości hałasu w przypadku ponadnormatywnej wartości	poprawa stanu układu komunikacyjnego	budowa i przebudowa dróg na terenie powiatu kutnowskiego	jednostki samorządu terytorialnego, zarządca drogi
			stosowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych zapobiegających emisji hałasu do środowiska.	jednostki samorządu terytorialnego, zarządca drogi
			tworzenie pasów zwartej zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg	jednostki samorządu terytorialnego, zarządca drogi
			popularyzacja tzw. cichych nawierzchni	jednostki samorządu terytorialnego, zarządca drogi
		zmniejszenie liczby ludności narażonej na ponadnormatywny hałas	kontrolowanie oraz eliminowanie technologii i urządzeń przekraczających wartości normatywne hałasu w transporcie i przemyśle.	inwestor na etapie realizacji, jednostki samorządu terytorialnego na etapie wydawania decyzji środowiskowych i innych uzgodnień, WIOŚ na etapie eksploatacji instalacji
			dbałość o zachowanie odpowiedniej odległości nowej zabudowy od ciągów komunikacyjnych	jednostki samorządu terytorialnego, właściciele budynków

Tabela 17 Zagadnienia horyzontalne – obszar interwencji zagrożenia hałasem.

<p>Adaptacja do zmian klimatu</p>	<p>opracowanie działań zapobiegawczych niezbędnych do funkcjonowania infrastruktury drogowej w warunkach zmian klimatu</p>
<p>Nadzwyczajne zagrożenia środowiska</p>	<p>podjęcie działań zmierzających do ograniczenia emisji hałasu poprzez poprawę stanu dróg, wprowadzania ograniczeń prędkości i wagi pojazdów na obszarach zabudowanych oraz nasadzenia drzew i krzewów jako zieleni izolacyjnej</p>
<p>Działania edukacyjne</p>	<p>organizowanie szkoleń w celu edukacji i zwiększania świadomości mieszkańców w zakresie: oddziaływania hałasu na człowieka i zwierzęta</p>
<p>Monitoring środowiska</p>	<p>monitoring obiektów (przemysłowych, drogowych i kolejowych) stwarzających największe zagrożenie dla klimatu akustycznego</p>

4.3 Pola elektromagnetyczne

Sposoby sprawdzenia dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku określają przepisy rozporządzenia Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2022 r., poz. 2630). Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku określają przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. poz. 2448).

W ramach oceny poziomów pól elektromagnetycznych prowadzona przez GIOŚ w 2021 r. nie wyznaczono punktów pomiarowych na terenie powiatu kutnowskiego.

Zgodnie z podsumowaniem oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2021 w województwie łódzkim (opracowanie GIOŚ) „w 2021 roku wyznaczono 74 punkty pomiarowe, 41 punktów w monitoringu stałym oraz 33 w badawczym. Przy lokalizacji punktów pomiarowych kierowano się głównie występowaniem źródeł pól elektromagnetycznych oraz częstym przebywaniem ludzi. Z analizy wykonanych pomiarów wynika, że zmierzone wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego w 2021 roku utrzymywały się na niskim poziomie. Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019, poz. 2448) wartość dopuszczalna dla zakresu częstotliwości objętej monitoringiem wynosi 28 V/m. Najwyższą zmierzoną wartość, 1,3 V/m, odnotowano w Aleksandrowie Łódzkim, przy ul. Pabianickiej 80C. W monitoringu stałym, wyniki w 78 % kształtowały się poniżej dolnej granicy oznaczalności stosowanej metody badawczej, natomiast w monitoringu badawczym, poniżej tej granicy otrzymano 96 % wyników”.

Ocena poziomów pól elektromagnetycznych prowadzona przez GIOŚ w 2022 r. obejmowała punkty wyznaczone w ramach stałej sieci monitoringu oraz w ramach monitoringu badawczego.

W ramach stałej sieci monitoringu przeprowadzono badania w następujących lokalizacjach:

Lp.	Adres punktu pomiarowego	Wynik 0,5 godz. pomiaru [V/m]	Niepewność pomiaru [V/m]	Wartość wskaźnika poziomu emisji pól elektromagnetycznych WME (z obliczeń)
1.	Kutno, ul. K. Jadwigi/ul. Jagiełły	1,5	0,8	0,11
2.	Kutno, ul. Tarnowskiego 40	<0,8		0,16
3.	Krośniewice, ul. Toruńska 14A	<0,8		0,07
4.	Żychlin, ul. Żeromskiego 5	<0,8		

W ramach monitoringu badawczego przeprowadzono badania w następujących lokalizacjach:

Lp.	Adres punktu pomiarowego	Wynik 0,5 godz. pomiaru [V/m]	Niepewność pomiaru [V/m]	Wartość wskaźnika poziomu emisji pól elektromagnetycznych WME (z obliczeń)
1.	Dąbrowice, ul. Stary Rynek 31	<0,8		0,06
2.	Łanięta 15E	<0,8		
3.	Ostrowy Cukrownia 41A	<0,8		0,11

Zgodnie z podsumowaniem oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2022 w województwie łódzkim (opracowanie GIOŚ) „średnia arytmetyczna natężenia pola elektromagnetycznego dla województwa łódzkiego w 2022 roku wyniosła 0,64 V/m. W stałej sieci monitoringu, wyniki w 60 % kształtowały się poniżej dolnej granicy oznaczalności stosowanej metody badawczej, natomiast w monitoringu badawczym, poniżej tej granicy otrzymano 94 % wyników. Z analizy wykonanych pomiarów wynika, że zmierzone wartości natężenia pola elektromagnetycznego w 2022 roku utrzymywały się poniżej dopuszczalnej wartości dla zakresu częstotliwości objętej monitoringiem, tj. 28 V/m, zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Ponadto, nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, ponieważ w żadnym punkcie pomiarowym wskaźnik WME nie przekroczył wartości 1”.

Punkty pomiarowe na 2024 r. zostały wyznaczone na terenie powiatu kutnowskiego w następujących lokalizacjach:

- Kutno, ul. K. Jadwigi/Jagiełły,
- Kutno, ul. Tarnowskiego 40,
- Krośniewice, ul. Toruńska 14A,
- Żychlin, ul. Żeromskiego 5,
- Dąbrowice, ul. Stary Rynek 31,
- Gmina Bedlno, Kręcieszki 16,
- Gmina Krzyżanów, Krzyżanówek 13,
- Gmina Kutno, Franki Wroczyńskie 1,
- Gmina Oporów, Oporów 25L,
- Strzelce, ul. Osiedlowa 1.

4.3.1 Obszar interwencji, cel, kierunki interwencji oraz zagadnienia horyzontalne

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
pola elektromagnetyczne	ochrona mieszkańców przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń dla środowiska i mieszkańców ze strony pola elektromagnetycznego	preferowanie bezpiecznych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych	jednostki samorządu terytorialnego, inwestorzy
			przewodzenie monitoringu natężenia pola elektromagnetycznego	WIOŚ

Tabela 18 Zagadnienia horyzontalne – obszar interwencji pola elektromagnetyczne.

Adaptacja do zmian klimatu	stosowanie kablowych linii wysokiego, średniego i niskiego napięcia w celu eliminacji ich uszkodzenia lub zniszczenia
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	lokalizacja urządzeń wykluczająca zachodzenie na siebie obszarów oddziaływań silnych pól wytwarzanych przez sąsiednie źródła, utrzymanie urządzeń w dobrym stanie technicznym
Działania edukacyjne	edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie jakie rzeczywiste zagrożenia niesie za sobą emisja pól elektromagnetycznych
Monitoring środowiska	przewodzący instalację oraz użytkownik urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne są zobowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi okresowe badania kontrolne poziomów pól w środowisku

4.4 Gospodarowanie wodami

Powierzchnia wód powierzchniowych wynosi zaledwie 0,27% w stosunku do powierzchni powiatu. Niemal w całości powiat położony jest w zlewni rzeki Wisły, w regionie wodnym Środkowej Wisły. Sieć hydrograficzna osnuta jest wokół Bzury, będącej dopływem Wisły. W bardzo nieznacznej powierzchni obszar powiatu położony jest w zlewni Odry, w regionie wodnym Warty.

W południowej części powiatu przepływa największa z rzek - Bzura, do której chodzi większość pozostałych cieków, za wyjątkiem Skrwy Lewej, będącej bezpośrednim, dopływem Wisły i marginalnego fragmentu regionu należącego do zlewni Warty. Długość rzeki w powiecie wynosi ok. 20,20 km, przepływa ona przez gminę Krzyżanów i Bedlno. Bzura płynie Pradolina Warszawsko – Berlińską, stanowiącą obszar NATURA 2000 i na całym odcinku przechodzącym przez powiat jest ciekem uregulowanym. Naturalnym zjawiskiem dla tej rzeki są zalewy łąk torfowych i nieużytków. Jej zalaniem zagrożone są tereny przyległych użytków zielonych zlokalizowane w gm. Krzyżanów.

Rzeka Ochnia jest najdłuższym, lewostronnym dopływem Bzury (ok. 48,581 km), jej długość w powiecie wynosi ok. 37,2 km. Przepływa przez gminy: Nowe Ostrowy, Kutno, m. Kutno, Krzyżanów. W granicach miasta Kutno istnieje obszar potencjalnego zalewu, obejmujący śródmieście i ulice przyległe do rzeki.

Słudwia jest lewostronnym dopływem Bzury o długości ok. 46,8 km. Wypływa z łąk koło wsi Długołęka, gm. Strzelce i płynie przez Równinę Kutnowską przepływając przez trzy gminy powiatu kutnowskiego: Strzelce, Oporów, Żychlin (ok. 30 km) . Zlewnia rzeki w powiecie wynosi 205,2 km², z czego 64,9 km² znajduje się w gm. Oporów, a 76,4 km² w gm. Żychlin (wg danych rozporządzenia Nr 32/2015 dyrektora RZGW w Warszawie z dn. 16.11.2015r. w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód zlewni rzeki Słudwi – utraciło moc 31.12.2017r.).

Skrwa Lewa jest lewobrzeżnym dopływem Wisły o długości całkowitej 45,2 km. W powiecie kutnowskim przepływa w swoim początkowym biegu przez gminę Łanięta, na odcinku ok. 5,2 km.

Na terenie powiatu kutnowskiego występują trzy piętra wodonośne o znaczeniu użytkowym: jurajskie, trzecio- i czwartorzędowe.

W obrębie jurajskiego piętra wodonośnego występują dwa poziomy wodonośne: piętro środkowojurajskie oraz górnójurajskie. Poziomy te występują w obrębie jurajskiego zbiornika wód podziemnych GZWP 226 Krośniewice-Kutno, usytuowanego w południowo - zachodniej części powiatu.

Wody środkowojurajskie, często zawierają dużą ilość jonu chlorowego (do 700 mg/dm³), a całkowita mineralizacja nierzadko przekracza 1000mg/dm³. Zawartość związków manganu i żelaza często przekracza dopuszczalne wartości. Mimo tego w południowych częściach powiatu jest to poziom użytkowy.

Użytkowe wody pięttra górnójurajskiego charakteryzują się mniejszą, niż wody środkowojurajskie, lecz zróżnicowaną mineralizacją, która wynosi 190–800 mg/dm³. Zawartość chlorków na omawianym terenie dochodzi nawet do 600mg/dm³. Związki żelaza występują w ilościach powyżej normy, natomiast związki manganu w większości przypadków mieszczą się w dopuszczalnym stężeniu. Wody jurajskie są średniej jakości i przeważnie wymagają prostego uzdatniania, sporadycznie skomplikowanego. Piętro górnójurajskie ujmowane jest w Kutnie.

Na terenie powiatu z pięttra trzeciorzędowego ujmowany jest poziom wód mioceńskich. Poziom ten należy do trzeciorzędowego zbiornika wód podziemnych GZWP 215 i 215A Subniecka warszawska. Położony jest we wschodniej części powiatu. Mineralizacja tych wód waha się między 200 - 400 mg/dm³. Zawartość chlorków jest znaczna do 100 mg/dm³. Wody te mają raczej przeciętną jakość, do spożycia wymagają prostego uzdatniania. Piętro trzeciorzędowe na terenie powiatu ujmowane jest w: Nowem, Krośniewicach, Orłowie oraz Kurowie. Wody te występują na głębokości od 10 do 100 m.

Piętro czwartorzędowe należy do czwartorzędowego zbiornika wód podziemnych GZWP 225 Chodecz - Łanięta, który położony jest w północnej części powiatu kutnowskiego. Mineralizacja ogólna tych wód wynosi od 250 do 350 mg/dm³. Zawartość związków żelaza zazwyczaj przekracza normę ustaloną dla celów spożywczych, dochodząc do 10 mg/dm³. Zawartość manganu jest niska i waha się w przedziale od 0,3 do 1,7 mg/dm³. Jakość tych wód jest średnia i do celów pitnych potrzebne jest ich nieskomplikowane uzdatnianie. Piętro czwartorzędowe eksploatowane jest w Żychlinie, Krośniewicach, Babach, Nowem oraz Pomarzanach.

4.4.1 Jednolite części wód powierzchniowych

Na podstawie art. 13 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r., poz. 1478) zlewnie poszczególnych rzek, przyporządkowano regionom wodnym. Jednolite części wód powierzchniowych znajdujące się na terenie powiatu przyporządkowane zostały do Regionu Wodnego Warty. Teren powiatu kutnowskiego położony jest w znacznej części w obszarze regionu wodnego Środkowej Wisły przyporządkowanego do obszaru dorzecza Wisły. 17 lutego 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. Plan gospodarowania wodami dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r., poz. 300).

Ponadto teren powiatu kutnowskiego położony jest częściowo w obszarze regionu wodnego Warty przyporządkowany jest do obszaru dorzecza Odry. 24 grudnia 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. Plan gospodarowania wodami dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r., poz. 335).

Przysowa o kodzie: RW2000102724499. Jest to JCWP typ PNP - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, którego status to naturalna część wód. Stan/potencjał ekologiczny – zły stan ekologiczny, stan chemiczny – poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; stan chemiczny – dla złagodzonych wskaźników [benzo(g,h,i)perylen(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r.; substancje priorytetowe wprowadzone dyrektywą 2013/39/UE - do 2039 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: BZT5, azot ogólny, azot azotanowy, OWO, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; MIR, , MMI, EFI+PL/ IBI_PL; fluoranten(w), bromowane difenyletery(b), rtęć(b), heptachlor(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(g,h,i)perylen(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło

presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Skrwa Lewa do Dopływu spod Polesia Nowego o kodzie: RW200010275431.

Jest to JCWP typ PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, którego status to naturalna część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny – brak danych, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; stan chemiczny – dobry stan chemiczny.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, fosfor ogólny. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C. Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba

społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępowania jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Studnia do Przysowej o kodzie: RW200010272439. Jest to JCWP typ PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, którego status to naturalna część wód. Stan/potencjał ekologiczny – słaby stan ekologiczny, stan chemiczny –poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(b)fluoranten(w), benzo(g,h,i)perylen(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: fosfor ogólny, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosforany, BZT5, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; IO, MIR, MMI, EFI+PL/ IBI_PL. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępowania jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w), benzo(b)fluoranten(w), benzo(g,h,i)perylen(w), fluoranten(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych

zaspokajają ważne potrzeby społeczno gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Ochnia do Miłonki o kodzie: RW2000152721839. Jest to JCWP typ P_org - Potok lub struga w dolinie o dużym udziale torfowisk, którego status to naturalna część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny –poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; benzo(a)piren(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Miłonka o kodzie: RW2000102721849. Jest to JCWP typ PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, którego status to naturalna część wód. Stan/potencjał ekologiczny – słaby stan ekologiczny, stan chemiczny – poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy, fosforany, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: do 2740 $\mu\text{S/cm}$), MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i)perylene(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: fosfor ogólny, OWO, BZT5. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy, fosforany, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; MMI, benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i)perylene(w), fluoranten(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Głogowianka o kodzie: RW2000102721869. Jest to JCWP typ PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, którego status to silnie zmieniona część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany potencjał ekologiczny, stan chemiczny –poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: do 2740 $\mu\text{S}/\text{cm}$]); pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: BZT5. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań)..

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; benzo(a)piren(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne

i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Mroga od Mroźcy do ujścia o kodzie: RW200011272349. Jest to JCWP typ RzN - Rzeka nizinna, którego status to naturalna część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny –poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy, BZT5; benzo(g(w), h(w), i)perylen(w), fluoranten(w), bromowane difenyloetery(b), rtęć(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: MMI, benzo(a)piren(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji

zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Bzura od Kanału Tumskiego do Uchanki o kodzie: RW20001627253. Jest to JCWP typ Rz_org - Rzeka w dolinie o dużym udziale torfowisk, którego status to naturalna część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny – poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, MIR, MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy; fluoranten(w), bromowane difenylotery(b), rtęć(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; MIR, MMI, benzo(a)piren(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej

na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Malina o kodzie: RW200010272289. Jest to JCWP typ PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, którego status to naturalna część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny – poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),związki tributyllocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: fosforany, BZT5, azot ogólny, azot azotanowy. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w),związki tributyllocyny(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu

zagrożającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Moszczenica od Dopływu z Besiekierza do ujścia o kodzie: RW20001127229.

Jest to JCWP typ RzN - Rzeka nizinna, którego status to naturalna część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny –poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot azotanowy,, MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; stan chemiczny – stan chemiczny: stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r.; substancje priorytetowe wprowadzone dyrektywą 2013/39/UE - do 2039 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, fosforany, OWO, BZT5; bromowane difenyloetery(b), rtęć(b), heptachlor(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot azotanowy, MMI, benzo(a)piren(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby

społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Studnia od Przysowej do ujścia o kodzie: RW20001627249. Jest to JCWP typ Rz_org - Rzeka w dolinie o dużym udziale torfowisk, którego status to naturalna część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny – poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – dobry stan ekologiczny; stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r.; substancje priorytetowe wprowadzone dyrektywą 2013/39/UE - do 2039 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: BZT5, azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; MIR, MMI; benzo(g(w), h(w), i)perylen(w), bromowane difenylotetry(b), rtęć(b), heptachlor(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze

(określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępowania jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Igła o kodzie: RW200010272369. Jest to JCWP typ PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, którego status to silnie zmieniona część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany potencjał ekologiczny, stan chemiczny – poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: do 2740 µS/cm), EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i)perylen(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: fosfor ogólny, fosforany, OWO, BZT5; MMI. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępowania jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; EFI+PL/ IBI_PL; benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i)perylen(w), fluoranten(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów

środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępowania jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Ochnia od Miłonki do ujścia o kodzie: RW2000162721899. Jest to JCWP typ Rz_org - Rzeka w dolinie o dużym udziale torfowisk, którego status to silnie zmieniona część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany potencjał ekologiczny, stan chemiczny – poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, MIR, MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy, BZT5; bromowane difenyletery(b), rtęć(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępowania jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; MIR, MMI, benzo(a)piren(w), fluoranten(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie

dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Rgilewka do Strugi Kiełczewskiej o kodzie: RW6000101833239. Jest to JCWP typ PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, którego status to silnie zmieniona część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny – poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosforany, BZT5, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: do 2740 μ S/cm)]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: fosfor ogólny, OWO. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane

z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor, any, BZT5, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; benzo(a)piren(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społecznoekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

4.4.2 Jednolite części wód podziemnych

JCWPd o kodzie GW600062, ocenie stanu chemicznego – dobrym, ocenie stanu ilościowego – słabym, oraz stanie JCWPd – słabym.

Cele środowiskowe dla JCWPd to dobry stan chemiczny oraz brak pogorszenia aktualnego stanu ilościowego (słaby stan ilościowy w zakresie bilansu wodnego).

Dla danej JCWPd zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Potrzeby społeczno-ekonomiczne wpisują się w cele strategiczne „Polityki Energetycznej Polski do 2030 roku”, „Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”, „Krajowego planu na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030”, „Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” oraz w założenia Polityki Surowcowej Polski. Brak wykonalnych i korzystniejszych alternatywnych rozwiązań wynika z analiz towarzyszących wykonaniu dokumentacji hydrogeologicznych, natomiast dopuszczalność dalszego poboru była i jest analizowana na etapie przeglądu pozwoleń wodnoprawnych.

JCWPd o kodzie GW200063, ocenie stanu chemicznego – dobrym, ocenie stanu ilościowego – dobrym, oraz stanie JCWPd – dobrym.

Cele środowiskowe dla JCWPd to dobry stan chemiczny oraz dobry stan ilościowy.

JCWPd o kodzie GW200047, ocenie stanu chemicznego – dobrym, ocenie stanu ilościowego – dobrym, oraz stanie JCWPd – dobrym.

Cele środowiskowe dla JCWPd to dobry stan chemiczny oraz dobry stan ilościowy.

4.4.3 Główne zbiorniki wód podziemnych

Na obszarze powiatu kutnowskiego występują następujące GZWP. GZWP Nr 215 Subniecka warszawska o powierzchni 51000 km². Jest to zbiornik porowy, nieudokumentowany. GZWP lokalny Nr 225 Łanięta o powierzchni 53,8 km². Jest to zbiornik porowy, udokumentowany. GZWP Nr 226 Krośniewice – Kutno o powierzchni 1109 km². Jest to zbiornik krasowo-szczelinowy, udokumentowany.

4.4.4 Zagrożenie powodziowe

Zagrożenie powodziowe na obszarze powiatu kutnowskiego nie jest zbyt duże, niemniej jednak powódź to najpoważniejsze z występujących w tym regionie zagrożenie naturalne, ze względu na fakt, że niesie ze sobą ryzyko powstania dużych strat w środowisku, mieniu, a w swojej gwałtownej formie może też zagrozić życiu i zdrowiu ludzkiemu. Zjawiska powodziowe występują na przełomie okresu zimowego i wiosennego będąc wynikiem np. roztopów, bądź w okresie letnim będąc wynikiem ulewnych deszczy. Zagrożenie powodziowe dotyczy gmin położonych w dolinie rzeki Bzury oraz jej dopływów na terenie gmin: Bedlno, Oporów, Krzyżanów, Kutno, Nowe Ostrowy, Łanięta oraz miasta Kutno.

Mapy zagrożenia powodziowego dostępne są na stronie internetowej <https://wody.isok.gov.pl/hydroportal.html>. Planując potencjalne zagospodarowanie terenów aktualnie niezagospodarowanych należy bezwzględnie przestrzegać zarówno aktów planistycznych jak i dokonać analizy map znajdujących się na Hydroportalu, celem ograniczenia potencjalnych strat powodowanych powodzią.

4.4.5 Zagrożenie suszą

Susza jest zjawiskiem naturalnym o charakterze tymczasowym. Definiowana jest jako znaczące w czasie oraz na dużym obszarze odchylenie od średnich wartości opadów (deficyt opadów), które może doprowadzić do suszy atmosferycznej, rolniczej, hydrologicznej i społeczno-ekonomicznej, w zależności od intensywności oraz czasu trwania deficytu opadów. Pod pojęciem suszy należy rozumieć cztery jej typy genetyczne: suszę atmosferyczną, rolniczą, hydrologiczną oraz hydrogeologiczną.

Susza atmosferyczna – określana jako niedostatek lub całkowity brak opadów. Susza atmosferyczna stanowi pierwszy etap suszy.

Susza rolnicza – kolejna faza, po suszy atmosferycznej, będąca efektem długotrwałych deficytów opadów. Podczas suszy rolniczej dochodzi do wysychania gleby, a co za tym idzie ograniczenia dostępności wody dla roślin.

Susza hydrologiczna (niżówki hydrologiczne) – zmniejszenie przepływu wody w rzekach, a w sytuacjach ekstremalnych wysychanie źródeł oraz cieków.

Susza hydrogeologiczna – kolejny etap rozwoju suszy, jej początkiem jest obniżenie zwierciadła wód podziemnych.

W ciągu ostatnich lat na terenie powiatu kutnowskiego susza obejmuje w różnym stopniu intensywności niemal cały obszar powiatu, powodując straty głównie w sektorze rolniczym.

Powiat kutnowski znajduje się w strefie bardzo niskich opadów. Zgodnie z informacją Ministerstwa Środowiska w północnym fragmencie województwa łódzkiego (a zatem m.in. na terenie powiatu kutnowskiego) prawdopodobieństwo wystąpienia opadów poniżej 400 mm rocznie wynosi 90%, w pasie północnym zidentyfikowano strefę o wysokim niedoborze wód w sezonie wegetacyjnym oraz strefę bardzo silnego pustynnienia w północno-zachodniej części regionu. Poza warunkami klimatycznymi problem deficytu wód pogłębiają warunki hydrograficzne (tj. bardzo mała zdolność retencyjna zlewni, występowanie cieków o niewielkich przepływach, niewystarczająca liczba zbiorników retencyjnych oraz obiektów retencji korytowej) oraz występowanie obszarów intensywnego rolnictwa.

W tej sytuacji szczególnego znaczenia nabierają obiekty małej retencji, jako lokalne rezerwuary wody. W opracowaniu własnym Starostwa Powiatowego w Kutnie z 2017 roku pt. „Diagnoza gospodarowania wodami w powiecie kutnowskim” przedstawiono wykaz istniejących na terenie powiatu obiektów małej retencji ustalonych w oparciu o dane ewidencji gruntów i Programów: Małej Retencji dla Regionu Kutnowskiego z 2000 r., Wojewódzkiego Programu Małej Retencji dla woj. łódzkiego z 2005 r. z Aneksem z 2010 r.

Zgodnie z tym wykazem takich obiektów (stawów, małych zbiorników określonych w ewidencji gruntów jako użytk Ws, wyrobisk wypełnionych wodą, itp.) jest 530.

4.4.6 Obszar interwencji, cel, kierunki interwencji oraz zagadnienia horyzontalne

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
gospodarowanie wodami	ochrona zasobów wód podziemnych oraz powierzchniowych przed ilościową i jakościową degradacją	osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	eliminacji zrzutów nieoczyszczonych lub niewystarczająco oczyszczonych ścieków (komunalnych i przemysłowych) do wód otwartych	jednostki samorządu terytorialnego, WIOŚ, IMGW, PIG
			likwidacja nielegalnych form odprowadzania ścieków (kontrola posesji wyposażonych w bezodpływowe zbiorniki w zakresie posiadania umów na odprowadzanie ścieków)	jednostki samorządu terytorialnego
			współpraca i prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	jednostki samorządu terytorialnego, WIOŚ, IMGW, PIG
			inwentaryzacja oraz kontrola punktów zrzutu ścieków	jednostki samorządu terytorialnego
			konserwacja rowów	właściciele gruntów
	zapobieganie zagrożeniom powodziowym i suszy	ograniczenie zasięgu oraz skutków powodzi i suszy	bieżąca i gruntowna konserwacja oraz utrzymanie urządzeń wodnych	jednostki samorządu terytorialnego, PGW Wody Polskie, Spółka Wodna, zarządca sieci
			retencjonowanie wody	jednostki samorządu terytorialnego, PGW Wody Polskie, Spółka Wodna
			zapobieganie powodzi i podtopieniom, a w przypadku ich wystąpienia minimalizacja skutków	jednostki samorządu terytorialnego, PGW Wody Polskie, Spółka Wodna, właściciele gruntów

Tabela 19 Zagadnienia horyzontalne – obszar interwencji gospodarowanie wodami.

Adaptacja do zmian klimatu	zwiększenie możliwości retencyjnych wszystkich obszarów, w szczególności obszarów zabudowanych, gdzie przy gwałtownych opadach spływ powierzchniowy jest gwałtowny
	należy rozważyć budowę systemów nawadniających, które mogłyby przeciwdziałać zjawisku długotrwałej suszy
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	czasowe ograniczenia w nawadnianiu ogrodów i terenów zielonych oraz w rolnictwie w przypadku występowania zjawiska suszy
	ograniczenie możliwości zabudowy na terenach narażonych na ryzyko wystąpienia powodzi
Działania edukacyjne	edukacja mieszkańców w zakresie racjonalnego wykorzystywania zasobów wodnych, w tym upowszechnianie retencjonowania wód opadowych i wykorzystywania jej do nawadniania ogrodów przydomowych
Monitoring środowiska	PGW Wody Polskie prowadzi monitoring sytuacji hydrologicznej w obszarze dorzecza, monitoring wód powierzchniowych realizuje WIOŚ zgodnie z Programem Monitoringu Środowiska, wykonawcą monitoringu wód podziemnych (chemicznego i ilościowego) jest Państwowa Służba Hydrogeologiczna (PSH), której zadania realizowane są przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG - PIB)

4.5 Gospodarka wodno-ściekowa

W powiecie kutnowskim woda dla celów komunalnych, jak i pozostałych, pozyskiwana jest poprzez pobór wód podziemnych, natomiast z powodu małej dyspozycyjności nie jest wykorzystywana woda powierzchniowa. Największy pobór wód służy zapewnieniu dostawy wody na cele komunalne, rozprowadzana jest ona do odbiorców poprzez komunalną sieć wodociągową. Z uwagi na często występującą wysoką zawartość związków mineralnych, gł. manganu i żelaza woda pobierana poprzez ujęcia wód podziemnych przed wtłoczeniem do sieci poddawana jest uzdatnianiu w stacjach uzdatniania wody.

Tabela 20 Długość sieci wodociągowej oraz liczba przyłączy do budynków na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej)			przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[km]	[km]	[km]	[szt.]	[szt.]	[szt.]
1.	Powiat kutnowski	1 370,9	1 372,9	1 376,5	16 972	17 151	17 368
2.	Miasto Kutno	170,1	170,2	171,8	4 173	4 247	4 325
3.	Bedlno	154,7	156,4	157,2	1 492	1 502	1 511
4.	Dąbrowice	53,0	53,0	53,0	541	546	549
5.	Krośniewice	145,2	145,2	145,4	1 628	1 628	1 637
6.	Krośniewice - miasto	17,5	17,5	17,7	621	621	623
7.	Krośniewice - obszar wiejski	127,7	127,7	127,7	1 007	1 007	1 014
8.	Krzyżanów	141,2	141,2	141,9	1 103	1 109	1 141
9.	Gmina Kutno	195,6	195,8	196,1	2 855	2 904	2 962
10.	Łanięta	68,3	68,3	68,3	596	602	606
11.	Nowe Ostrowy	79,5	79,5	79,5	894	901	901
12.	Oporów	118,0	118,0	118,0	664	675	678
13.	Strzelce	120,0	120,0	120,0	1 070	1 070	1 077
14.	Żychlin	125,3	125,3	125,3	1 956	1 967	1 981
15.	Żychlin - miasto	28,6	28,6	28,6	870	874	879
16.	Żychlin - obszar wiejski	96,7	96,7	96,7	1 086	1 093	1 102

Tabela 21 Ilość pobranej wody oraz liczba osób korzystających z sieci wodociągowej na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	woda dostarczona			woda dostarczona gospodarstwom domowym			zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca			ludność korzystająca z sieci wodociągowej		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[m ³]	[m ³]	[m ³]	[osoba]	[osoba]
1.	Powiat kutnowski	5 928,1	5 889,2	5 725,2	3 584,1	3 523,8	3 520,1	38,0	37,9	38,3	89 004	87 990	87 111
2.	Miasto Kutno	3 556,9	3 575,6	3 366,4	1 462,6	1 432,8	1 414,0	34,3	34,0	34,1	40 138	39 581	39 118
3.	Bedlno	268,4	266,1	249,2	260,4	252,9	234,2	48,4	47,9	45,5	4 579	4 490	4 416
4.	Dąbrowice	119,4	108,4	110,2	117,2	105,0	107,5	64,5	57,8	60,1	1 829	1 807	1 810
5.	Krośniewice	374,3	370,5	378,6	294,6	288,9	289,7	36,5	36,3	36,8	8 006	7 906	7 797
6.	Krośniewice - miasto	252,1	255,0	260,1	194,6	188,9	176,2	46,2	45,8	43,0	4 157	4 111	4 037
7.	Krośniewice - obszar wiejski	122,2	115,5	118,5	100,0	100,0	113,5	25,9	26,1	30,0	3 849	3 795	3 760
8.	Krzyżanów	281,8	280,0	261,8	275,0	275,0	249,9	67,3	68,0	62,4	3 876	3 867	3 843
9.	Gmina Kutno	372,9	374,1	506,4	353,9	355,6	482,7	40,1	40,0	54,4	8 562	8 573	8 592
10.	Łanięta	91,8	90,0	86,3	63,6	83,3	76,6	28,0	37,2	34,8	2 145	2 114	2 088
11.	Nowe Ostrowy	144,0	133,7	144,0	114,1	111,0	120,0	34,5	33,9	36,8	3 020	2 990	2 972
12.	Oporów	78,4	81,2	77,3	75,9	79,2	74,9	31,0	32,6	31,2	2 120	2 100	2 112
13.	Strzelce	228,6	215,2	169,3	221,9	200,0	145,8	58,0	52,9	38,8	3 560	3 548	3 510
14.	Żychlin	411,6	394,4	375,7	344,9	340,1	324,8	29,9	30,1	29,1	11 169	11 014	10 853
15.	Żychlin - miasto	260,2	285,5	267,5	220,3	244,7	230,1	27,7	31,5	29,9	7 772	7 676	7 581
16.	Żychlin - obszar wiejski	151,4	108,9	108,2	124,6	95,4	94,7	34,7	27,2	27,4	3 397	3 338	3 272

Tabela 22 Długość sieci kanalizacyjnej oraz liczba przyłączy do budynków na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	długość czynnej sieci kanalizacyjnej			przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[km]	[km]	[km]	[szt.]	[szt.]	[szt.]
1.	Powiat kutnowski	266,6	269,7	281,5	6 358	6 518	6 668
2.	Miasto Kutno	150,5	153,5	158,5	3 785	3 850	3 971
3.	Krośniewice	18,9	18,9	19,4	594	594	595
4.	Krośniewice - miasto	15,5	15,5	16,0	573	573	574
5.	Krośniewice - obszar wiejski	3,4	3,4	3,4	21	21	21
6.	Krzyżanów	1,1	1,1	1,1	54	54	54
7.	Gmina Kutno	39,5	39,6	40,0	629	676	692
8.	Łanięta	18,3	18,3	18,3	274	274	276
9.	Nowe Ostrowy	9,6	9,6	15,5	187	189	189
10.	Strzelce	3,0	3,0	3,0	63	103	103
11.	Żychlin	25,7	25,7	25,7	772	778	788
12.	Żychlin - miasto	15,6	15,6	15,6	532	536	539
13.	Żychlin - obszar wiejski	10,1	10,1	10,1	240	242	249

Tabela 23 Ilość odprowadzonych ścieków oraz liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną			ścieki oczyszczone odprowadzone			ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
1.	Powiat kutnowski	2 155,5	2 163,6	1 956,1	4 466,0	4 727,0	4 689,0	55 553	55 101	54 562
2.	Miasto Kutno	1 601,8	1 648,3	1 469,7	3 660,0	3 897,0	3 878,0	38 920	38 393	37 991
3.	Krośniewice	151,7	138,5	132,9	257,0	265,0	265,0	4 064	4 019	3 947
4.	Krośniewice - miasto	144,3	131,0	131,5	250,0	256,0	258,0	3 987	3 943	3 872
5.	Krośniewice - obszar wiejski	7,4	7,5	1,4	7,0	9,0	7,0	77	76	75
6.	Krzyżanów	5,7	5,7	5,8	5,0	5,0	14,0	456	455	452
7.	Gmina Kutno	121,0	83,0	77,5	210,0	222,0	217,0	2 165	2 269	2 306
8.	Łanięta	19,6	24,3	24,8	22,0	25,0	24,0	1 021	1 006	998
9.	Nowe Ostrowy	27,0	36,0	31,8	27,0	33,0	30,0	1 016	1 010	1 004
10.	Strzelce	18,0	18,7	16,6	24,0	19,0	13,0	540	661	654
11.	Żychlin	210,7	209,1	197,0	261,0	261,0	248,0	7 371	7 288	7 210
12.	Żychlin - miasto	190,3	184,6	171,9	236,0	237,0	223,0	6 406	6 334	6 260
13.	Żychlin - obszar wiejski	20,4	24,5	25,1	25,0	24,0	25,0	965	954	950

Tabela 24 Pobór wód na cele przemysłowe na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	zużycie wody na potrzeby przemysłu			pobór wód podziemnych		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]
1.	Powiat kutnowski	1 914	2 020	1 946	1 545	1 710	1 716
2.	Miasto Kutno	1 770	1 880	1 822	1 409	1 585	1 596
3.	Krośniewice	32	38	42	31	37	41
4.	Krośniewice - miasto	32	38	42	31	37	41
5.	Łanięta	15	0	0	15	0	0
6.	Nowe Ostrowy	8	8	0	8	8	0
7.	Strzelce	79	84	57	56	60	51
8.	Żychlin	10	10	25	26	20	28
9.	Żychlin - miasto	10	10	11	26	20	19
10.	Żychlin - obszar wiejski	0	0	14	0	0	9

Tabela 25 Ładunki zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych z zakładów przemysłowych na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	BZT ₅			ChZT			zawiesina ogólna			suma jonów chlorków i siarczanów		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]
1.	Powiat kutnowski	450	363	371	4 302	4 154	5 112	1 405	1 266	1 178	908	824	499
2.	Miasto Kutno	0	0	0	0	0	0	132	115	21	0	0	0
3.	Łanięta	51	0	0	519	0	0	155	0	0	0	0	0
4.	Strzelce	399	363	355	3 783	4 154	5 032	970	914	1 028	908	824	499
5.	Żychlin	0	0	16	0	0	80	148	237	129	0	0	0
6.	Żychlin - miasto	0	0	0	0	0	0	148	237	112	0	0	0
7.	Żychlin - obszar wiejski	0	0	16	0	0	80	0	0	17	0	0	0

Tabela 26 Ładunki zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych z zakładów przemysłowych na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	fenole lotne			azot ogólny			fosfor ogólny		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]
1.	Powiat kutnowski	0	0	0	0	134	484	0	14	54
2.	Miasto Kutno	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	Łanięta	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Strzelce	0	0	0	0	134	484	0	14	54
5.	Żychlin	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Żychlin - miasto	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Żychlin - obszar wiejski	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 27 Oczyszczalnie ścieków z zakładów przemysłowych na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	oczyszczalnie											
		mechaniczne			chemiczne			biologiczne			z podwyższonym usuwaniem biogenów		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]
1.	Powiat kutnowski	2	2	2	0	0	0	2	2	2	1	1	1
2.	Miasto Kutno	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	Łanięta	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
4.	Strzelce	0	0	0	0	0	0	1	2	1	1	1	1
5.	Żychlin	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
6.	Żychlin - miasto	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Żychlin - obszar wiejski	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0

Tabela 28 Oczyszczalnie ścieków z zakładów przemysłowych na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	przepustowość projektowa oczyszczalni											
		mechaniczne			chemiczne			biologiczne			z podwyższonym usuwaniem biogenów		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[m ³ /dobę]	[m ³ /dobę]	[m ³ /dobę]	[m ³ /dobę]	[m ³ /dobę]	[m ³ /dobę]	[m ³ /dobę]	[m ³ /dobę]	[m ³ /dobę]	[m ³ /dobę]	[m ³ /dobę]	[m ³ /dobę]
1.	Powiat kutnowski	1 359	1 359	1 359	0	0	0	325	530	233	300	300	300
2.	Miasto Kutno	1 144	1 144	1 144	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	Łanięta	0	0	0	0	0	0	25	0	0	0	0	0
4.	Strzelce	0	0	0	0	0	0	300	530	230	300	300	300
5.	Żychlin	215	215	215	0	0	0	0	0	3	0	0	0
6.	Żychlin - miasto	215	215	215	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Żychlin - obszar wiejski	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0

Tabela 29 Osady powstające w związku z funkcjonowaniem oczyszczalni na terenie zakładów przemysłowych na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	ogółem			stosowane w rolnictwie			magazynowane czasowo		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	9 764	10 201	6 221	25	24	21	1	1	0
2.	Miasto Kutno	9 738	10 176	6 200	0	0	0	0	0	0
3.	Strzelce	25	24	21	25	24	21	0	0	0
4.	Żychlin	1	1	0	0	0	0	1	1	0
5.	Żychlin - miasto	1	1	0	0	0	0	1	1	0

Tabela 30 Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	ścieki odprowadzone ogółem			ścieki odprowadzone do sieci kanalizacyjnej			ścieki odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi			ścieki odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi - wody chłodnicze (niewymagające oczyszczenia)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]
1.	Powiat kutnowski	1 353	1 512	1 521	1 054	1 129	1 140	299	383	381	204	269	281
2.	Miasto Kutno	1 207	1 348	1 370	1 012	1 083	1 094	195	265	276	179	249	266
3.	Krośniewice	25	28	31	14	16	16	11	12	15	11	12	15
4.	Krośniewice – miasto	25	28	31	14	16	16	11	12	15	11	12	15
5.	Łanięta	5	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0
6.	Nowe Ostrowy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Strzelce	54	55	50	0	0	0	54	55	50	14	8	0
8.	Żychlin	62	81	70	28	30	30	34	51	40	0	0	0
9.	Żychlin - miasto	62	81	69	28	30	30	34	51	39	0	0	0
10.	Żychlin - obszar wiejski	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0

Tabela 31 Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	ścieki zawierające substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego			ścieki odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczenia			ścieki oczyszczane razem			ścieki oczyszczane mechanicznie		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]
1.	Powiat kutnowski	764	840	833	95	114	100	95	114	100	43	59	41
2.	Miasto Kutno	764	840	833	16	16	10	16	16	10	9	8	2
3.	Krośniewice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Krośniewice – miasto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Łanięta	0	0	0	5	0	0	5	0	0	0	0	0
6.	Nowe Ostrowy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Strzelce	0	0	0	40	47	50	40	47	50	0	0	0
8.	Żychlin	0	0	0	34	51	40	34	51	40	34	51	39
9.	Żychlin - miasto	0	0	0	34	51	39	34	51	39	34	51	39
10.	Żychlin - obszar wiejski	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0

Tabela 32 Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	ścieki oczyszczane biologicznie			ścieki oczyszczane z podwyższonym usuwaniem biogenów			udział ścieków oczyszczonych w ściekach wymagających oczyszczenia		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[%]	[%]
1.	Powiat kutnowski	18	21	30	34	34	29	100,0	100,0	100,0
2.	Miasto Kutno	7	8	8	0	0	0	100,0	100,0	100,0
3.	Krośniewice	0	0	0	0	0	0	-	-	-
4.	Krośniewice – miasto	0	0	0	0	0	0	-	-	-
5.	Łanięta	5	0	0	0	0	0	100,0	0,0	0,0
6.	Nowe Ostrowy	0	0	0	0	0	0	-	-	0,0
7.	Strzelce	6	13	21	34	34	29	100,0	100,0	100,0
8.	Żychlin	0	0	1	0	0	0	100,0	100,0	100,0
9.	Żychlin - miasto	0	0	0	0	0	0	100,0	100,0	100,0
10.	Żychlin - obszar wiejski	0	0	1	0	0	0	0,0	0,0	100,0

W Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) wykazano trzy aglomeracje wyodrębnione na terenie powiatu kutnowskiego. Są to – aglomeracja Kutno, w skład której wchodzi miasto Kutno i przylegające do niego fragmenty gminy Kutno włączone do systemu kanalizacyjnego miasta (Adamowice, Bielawki, Gołębiew Nowy, Gołębiew Stary, Malina, Stara Wieś, Woźniaków), aglomeracja Żychlin, którą tworzą miejscowości: Żychlin, Dobrzelin, Grabów i Pasieka i aglomeracja Krośniewice, w skład której wchodzi miasto Krośniewice, osiedle Głaznów i oczyszczalnia ścieków w Pawlikowicach.

Tabela 33 Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków komunalnych na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	ogółem			biologiczne			z podwyższonym usuwaniem biogenów		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
1.	Powiat kutnowski	60 294	57 995	58 116	7 644	7 341	7 522	52 650	50 654	50 594
2.	Miasto Kutno	41 986	40 232	40 269	0	0	0	41 986	40 232	40 269
3.	Krośniewice	4 329	4 285	4 380	4 329	4 285	4 380	0	0	0
4.	Krośniewice - miasto	3 991	3 941	4 024	3 991	3 941	4 024	0	0	0
5.	Krośniewice - obszar wiejski	338	344	356	338	344	356	0	0	0
6.	Krzyżanów	256	248	301	256	248	301	0	0	0
7.	Gmina Kutno	3 015	2 992	2 915	605	596	550	2 410	2 396	2 365
8.	Łanięta	703	702	750	703	702	750	0	0	0
9.	Nowe Ostrowy	970	970	1 000	970	970	1 000	0	0	0
10.	Strzelce	781	540	541	781	540	541	0	0	0
11.	Żychlin	8 254	8 026	7 960	0	0	0	8 254	8 026	7 960
12.	Żychlin - miasto	6 857	6 686	6 600	0	0	0	6 857	6 686	6 600
13.	Żychlin - obszar wiejski	1 397	1 340	1 360	0	0	0	1 397	1 340	1 360

Tabela 34 Oczyszczalnie ścieków komunalnych na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	mechaniczne			biologiczne			z podwyższonym usuwaniem biogenów		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]
1.	Powiat kutnowski	0	0	0	9	9	9	2	2	2
2.	Miasto Kutno	0	0	0	0	0	0	1	1	1
3.	Krośniewice	0	0	0	3	3	3	0	0	0
4.	Krośniewice - obszar wiejski	0	0	0	3	3	3	0	0	0
5.	Krzyżanów	0	0	0	2	2	2	0	0	0
6.	Kutno	0	0	0	2	2	2	0	0	0
7.	Łanięta	0	0	0	1	1	1	0	0	0
8.	Nowe Ostrowy	0	0	0	1	1	1	0	0	0
9.	Żychlin	0	0	0	0	0	0	1	1	1
10.	Żychlin - miasto	0	0	0	0	0	0	1	1	1

Tabela 35 Przepustowość oczyszczalni ścieków komunalnych wg. projektu na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	mechaniczne			biologiczne			z podwyższonym usuwaniem biogenów		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[m ³ /dobę]	[m ³ /dobę]	[m ³ /dobę]	[m ³ /dobę]	[m ³ /dobę]	[m ³ /dobę]	[m ³ /dobę]	[m ³ /dobę]	[m ³ /dobę]
1.	Powiat kutnowski	0	0	0	2 040	2 041	2 066	24 750	24 750	24 750
2.	Miasto Kutno	0	0	0	0	0	0	21 000	21 000	21 000
3.	Krośniewice	0	0	0	1 570	1 570	1 570	0	0	0
4.	Krośniewice - obszar wiejski	0	0	0	1 570	1 570	1 570	0	0	0
5.	Krzyżanów	0	0	0	48	49	74	0	0	0
6.	Kutno	0	0	0	122	122	122	0	0	0
7.	Łanięta	0	0	0	180	180	180	0	0	0
8.	Nowe Ostrowy	0	0	0	120	120	120	0	0	0
9.	Żychlin	0	0	0	0	0	0	3 750	3 750	3 750
10.	Żychlin - miasto	0	0	0	0	0	0	3 750	3 750	3 750

Tabela 36 RLM oczyszczalni ścieków komunalnych wg. projektu na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	ogółem		
		2020	2021	2022
		[osoba]	[osoba]	[osoba]
1.	Powiat kutnowski	363 225	363 277	363 357
2.	Miasto Kutno	337 759	337 759	337 759
3.	Krośniewice	7 219	7 219	7 219
4.	Krośniewice - obszar wiejski	7 219	7 219	7 219
5.	Krzyżanów	158	210	290
6.	Gmina Kutno	563	563	563
7.	Łanięta	1 528	1 528	1 528
8.	Nowe Ostrowy	1 000	1 000	1 000
9.	Żychlin	14 998	14 998	14 998
10.	Żychlin - miasto	14 998	14 998	14 998

Tabela 37 Ścieki komunalne oczyszczone w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	odprowadzone ogółem			oczyszczone łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi			oczyszczone razem			oczyszczone biologicznie			oczyszczone z podwyższonym usuwaniem biogenów		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]
1.	Powiat kutnowski	4 466,0	4 727,0	4 689,0	6 146	6 378	6 666	4 466	4 727	4 689	352	364	359	4 114	4 363	4 330
2.	Miasto Kutno	3 660,0	3 897,0	3 878,0	5 283	5 543	5 943	3 660	3 897	3 878	0	0	0	3 660	3 897	3 878
3.	Bedno	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Dąbrowice	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Krośniewice	257,0	265,0	265,0	430	412	344	257	265	265	257	265	265	0	0	0
6.	Krośniewice - miasto	250,0	256,0	258,0	0	0	0	250	256	258	250	256	258	0	0	0
7.	Krośniewice - obszar wiejski	7,0	9,0	7,0	430	412	344	7	9	7	7	9	7	0	0	0
8.	Krzyżanów	5,0	5,0	14,0	5	5	14	5	5	14	5	5	14	0	0	0
9.	Gmina Kutno	210,0	222,0	217,0	17	17	13	210	222	217	17	17	13	193	205	204
10.	Łanięta	22,0	25,0	24,0	23	26	25	22	25	24	22	25	24	0	0	0
11.	Nowe Ostrowy	27,0	33,0	30,0	28	34	31	27	33	30	27	33	30	0	0	0
12.	Oporów	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	Strzelce	24,0	19,0	13,0	24	19	13	24	19	13	24	19	13	0	0	0
14.	Żychlin	261,0	261,0	248,0	336	322	283	261	261	248	0	0	0	261	261	248
15.	Żychlin - miasto	236,0	237,0	223,0	336	322	283	236	237	223	0	0	0	236	237	223
16.	Żychlin - obszar wiejski	25,0	24,0	25,0	0	0	0	25	24	25	0	0	0	25	24	25

Tabela 38 Ścieki komunalne oczyszczone w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	odprowadzone na 1 mieszkańca			ilość oczyszczanych ścieków komunalnych na 1 mieszkańca			udział ścieków oczyszczanych w ściekach odprowadzanych		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[-]	[-]	[-]	[m ³]	[m ³]	[m ³]	[%]	[%]	[%]
1.	Powiat kutnowski	0,047	0,051	0,051	-	-	53,9	-	-	89,5
2.	Miasto Kutno	0,086	0,093	0,094	-	-	93,8	-	-	99,2
3.	Bedlno	0,000	0,000	0,000	-	-	3,4	-	-	12,9
4.	Dąbrowice	0,000	0,000	0,000	-	-	11,3	-	-	29,8
5.	Krośniewice	0,032	0,033	0,034	-	-	36,1	-	-	87,3
6.	Krośniewice - miasto	0,059	0,062	0,063	-	-	0,0	-	-	0,0
7.	Krośniewice - obszar wiejski	0,002	0,002	0,002	-	-	0,0	-	-	0,0
8.	Krzyżanów	0,001	0,001	0,003	-	-	29,7	-	-	58,5
9.	Gmina Kutno	0,024	0,025	0,024	-	-	35,3	-	-	55,7
10.	Łanięta	0,010	0,011	0,011	-	-	15,2	-	-	75,3
11.	Nowe Ostrowy	0,008	0,010	0,009	-	-	17,9	-	-	54,2
12.	Oporów	0,000	0,000	0,000	-	-	5,0	-	-	23,3
13.	Strzelce	0,006	0,005	0,003	-	-	12,0	-	-	38,4
14.	Żychlin	0,023	0,023	0,022	-	-	23,5	-	-	84,0
15.	Żychlin - miasto	0,030	0,030	0,029	-	-	0,0	-	-	0,0
16.	Żychlin - obszar wiejski	0,007	0,007	0,007	-	-	0,0	-	-	0,0

Tabela 39 Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych oczyszczonych na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	BZT ₅			ChZT			zawiesina ogólna			azot ogólny			fosfor ogólny		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]	[kg/rok]
1.	Powiat kutnowski	22 415	20 898	15 275	199 060	198 698	233 154	18 854	27 135	19 225	19 541	21 022	21 325	1 265	1 183	1 117
2.	Miasto Kutno	15 849	13 858	9 152	164 880	160 527	194 624	12 309	18 070	12 777	19 230	20 288	20 740	1 247	1 142	1 088
3.	Krośniewice	2 244	3 826	2 740	12 529	20 770	19 563	3 933	5 350	2 491	0	0	0	0	0	0
4.	Krośniewice - obszar wiejski	2 244	3 826	2 740	12 529	20 770	19 563	3 933	5 350	2 491	0	0	0	0	0	0
5.	Krzyżanów	196	196	209	768	260	1 059	249	250	299	0	0	0	0	0	0
6.	Gmina Kutno	105	34	215	846	354	556	406	400	581	0	0	0	0	0	0
7.	Łanięta	40	0	50	541	598	334	60	187	223	311	355	393	18	14	17
8.	Nowe Ostrowy	707	850	795	3 534	4 250	3 975	990	1 122	109	0	0	0	0	0	0
9.	Strzelce	0	115	58	0	446	304	0	83	124	0	379	192	0	27	12
10.	Żychlin	3 274	2 019	2 056	15 962	11 493	12 739	907	1 673	2 621	0	0	0	0	0	0
11.	Żychlin - miasto	3 274	2 019	2 056	15 962	11 493	12 739	907	1 673	2 621	0	0	0	0	0	0

Tabela 40 Osady wytworzone na oczyszczalniach ścieków komunalnych w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	ogółem			stosowane w rolnictwie			stosowane do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	3 192	3 259	2 870	70	32	31	0	0	2
2.	Miasto Kutno	3 048	3 129	2 765	0	0	0	0	0	0
3.	Krośniewice	89	87	63	70	0	0	0	0	0
4.	Krośniewice - obszar wiejski	89	87	63	70	0	0	0	0	0
5.	Krzyżanów	0	0	2	0	0	0	0	0	2
6.	Łanięta	3	2	1	0	0	0	0	0	0
7.	Nowe Ostrowy	8	9	8	0	0	0	0	0	0
8.	Żychlin	44	32	31	0	32	31	0	0	0
9.	Żychlin - miasto	44	32	31	0	32	31	0	0	0

Tabela 41 Osady wytworzone na oczyszczalniach ścieków komunalnych w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	stosowane do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu			przekształcone termicznie			składowane razem			magazynowane czasowo		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	0	0	0	0	0	0	8	9	8	284	129	110
2.	Miasto Kutno	0	0	0	0	0	0	0	0	0	218	40	46
3.	Krośniewice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19	87	63
4.	Krośniewice - obszar wiejski	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19	87	63
5.	Krzyżanów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Łanięta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	1
7.	Nowe Ostrowy	0	0	0	0	0	0	8	9	8	0	0	0
8.	Żychlin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	44	0	0
9.	Żychlin - miasto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	44	0	0

Tabela 42 Punkty zlewnie na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	stacje zlewnie - stan w dniu 31 grudnia			ścieki bytowe w tym przekazane do stacji zlewnej			ścieki komunalne w tym przekazane do stacji zlewnej			ilość nieczystości ciekłych przekazanych do oczyszczalni ścieków lub stacji zlewnych		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[szt.]	[szt.]	[szt.]	[m ³]	[m ³]	[m ³]	[m ³]	[m ³]	[m ³]	[m ³]	[m ³]	[m ³]
1.	Powiat kutnowski	6	6	6	35 557,1	35 915,7	38 344,2	10 037,1	5 891,0	3 718,8	-	-	42 063,0
2.	Miasto Kutno	1	1	1	9 252,2	8 650,0	7 605,5	0,0	0,0	25,5	-	-	7 631,0
3.	Bedno	0	0	0	4 232,0	5 130,0	6 120,5	233,0	79,0	121,0	-	-	6 241,5
4.	Dąbrowice	0	0	0	479,6	537,8	581,7	0,0	0,0	0,0	-	-	581,7
5.	Krośniewice	1	1	1	3 696,5	5 107,2	4 837,0	0,0	0,0	0,0	-	-	4 837,0
6.	Krośniewice - miasto	0	0	0	2 217,9	3 648,0	837,0	0,0	0,0	0,0	-	-	837,0
7.	Krośniewice - obszar wiejski	1	1	1	1 478,6	1 459,2	4 000,0	0,0	0,0	0,0	-	-	4 000,0
8.	Krzyżanów	0	0	0	3 100,0	3 100,0	3 100,0	4 785,0	4 785,0	3 100,0	-	-	6 200,0
9.	Gmina Kutno	0	0	0	9 669,3	9 945,5	11 234,5	0,0	0,0	0,0	-	-	11 234,5
10.	Łanięta	1	1	1	420,0	394,0	420,0	4 221,0	1 027,0	472,3	-	-	892,3
11.	Nowe Ostrowy	1	1	1	575,6	527,6	837,9	0,0	0,0	0,0	-	-	837,9
12.	Oporów	0	0	0	370,0	380,0	360,2	0,0	0,0	0,0	-	-	360,2
13.	Strzelce	1	1	1	1 700,7	957,5	742,3	0,0	0,0	0,0	-	-	742,3
14.	Żychlin	1	1	1	2 061,2	1 186,1	2 504,6	798,1	0,0	0,0	-	-	2 504,6
15.	Żychlin - miasto	1	1	1	515,3	664,2	1 377,5	462,9	0,0	0,0	-	-	1 377,5
16.	Żychlin - obszar wiejski	0	0	0	1 545,9	521,9	1 127,1	335,2	0,0	0,0	-	-	1 127,1

Tabela 43 Przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz zbiorniki bezodpływowe na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	zbiorniki bezodpływowe - stan w dniu 31 grudnia			oczyszczalnie przydomowe - stan w dniu 31 grudnia			nieczystości ciekłe (ścieki bytowe) odebrane w ciągu roku			nieczystości ciekłe (ścieki komunalne) odebrane w ciągu roku		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[m ³]	[m ³]	[m ³]	[m ³]	[m ³]	[m ³]
1.	Powiat kutnowski	6 282	6 322	6 602	1 980	1 977	2 362	35 557,1	35 915,7	38 344,2	10 037,1	5 891,0	3 718,8
2.	Miasto Kutno	357	348	509	31	32	38	9 252,2	8 650,0	7 605,5	0,0	0,0	25,5
3.	Bedlno	797	816	816	71	74	74	4 232,0	5 130,0	6 120,5	233,0	79,0	121,0
4.	Dąbrowice	275	275	275	112	112	112	479,6	537,8	581,7	0,0	0,0	0,0
5.	Krośniewice	416	416	483	138	138	150	3 696,5	5 107,2	4 837,0	0,0	0,0	0,0
6.	Krośniewice - miasto	2	2	2	2	2	2	2 217,9	3 648,0	837,0	0,0	0,0	0,0
7.	Krośniewice - obszar wiejski	414	414	481	136	136	148	1 478,6	1 459,2	4 000,0	0,0	0,0	0,0
8.	Krzyżanów	491	491	518	293	350	565	3 100,0	3 100,0	3 100,0	4 785,0	4 785,0	3 100,0
9.	Gmina Kutno	1 577	1 615	1 623	486	494	529	9 669,3	9 945,5	11 234,5	0,0	0,0	0,0
10.	Łanięta	116	116	117	85	85	85	420,0	394,0	420,0	4 221,0	1 027,0	472,3
11.	Nowe Ostrowy	501	501	501	274	274	275	575,6	527,6	837,9	0,0	0,0	0,0
12.	Oporów	370	370	370	108	108	108	370,0	380,0	360,2	0,0	0,0	0,0
13.	Strzelce	600	600	600	257	257	257	1 700,7	957,5	742,3	0,0	0,0	0,0
14.	Żychlin	782	774	790	125	53	169	2 061,2	1 186,1	2 504,6	798,1	0,0	0,0
15.	Żychlin - miasto	229	223	230	39	44	58	515,3	664,2	1 377,5	462,9	0,0	0,0
16.	Żychlin - obszar wiejski	553	551	560	86	9	111	1 545,9	521,9	1 127,1	335,2	0,0	0,0

4.5.1 Obszar interwencji, cel, kierunki interwencji oraz zagadnienia horyzontalne

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
gospodarka wodno-ściekowa	prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	rozwój infrastruktury wodno - ściekowej	kontynuacja rozbudowy i modernizacji infrastruktury związanej z zaopatrzeniem w wodę	jednostki samorządu terytorialnego, zarządca sieci wodociągowej
			kontynuacja rozbudowy i modernizacji infrastruktury związanej z odprowadzaniem ścieków komunalnych i przemysłowych oraz wód opadowych i roztopowych	jednostki samorządu terytorialnego, zarządca sieci kanalizacyjnej
			kontrola odprowadzania ścieków i gospodarowania wodą	jednostki samorządu terytorialnego, zarządca oczyszczalni ścieków, PGW Wody Polskie, WIOŚ
		działania administracyjne i informacyjne	kontynuacja działań mających na celu racjonalne zużycie wody	jednostki samorządu terytorialnego, zarządca sieci wodociągowej
			stała kontrola jakości wody oraz informowanie społeczeństwa o jakości wody pitnej oraz wody w miejscach wyznaczonych do kąpeli	jednostki samorządu terytorialnego, WIOŚ, PSSE

Tabela 44 Zagadnienia horyzontalne – obszar interwencji gospodarka wodno-ściekowa.

Adaptacja do zmian klimatu	lokalizowanie nowej zabudowy na terenach odpływowych i wyposażanie ich w sprawny system odwadniania
	wprowadzanie technologii ograniczających zużycie wody o wysokiej jakości
	uszczelnianie sieci wodociągowych i kanalizacyjnych
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	zastosowanie w sytuacjach nadzwyczajnego zagrożenia (np. suszy) procedur związanych z ograniczeniem zużycia wody
Działania edukacyjne	realizacja działań edukacyjnych w zakresie prowadzenia racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej gospodarstwach domowych i w zakładach przemysłowych
Monitoring środowiska	zarządca sieci wodociągowej i kanalizacyjnej zobowiązany jest do wykonania systematycznych badań jakości wody i ścieków

4.6 Zasoby geologiczne

Zgodnie z Bilansem zasobów złóż kopalin w Polsce wg. stanu na 31 XII 2022 r. opracowanym przez Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy, na obszarze powiatu kutnowskiego występują następujące złoża surowców mineralnych.

Sól kamienna:

- Łanięta – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 2127000 tyś. t. i zasobach pozabilansowych 1063000 tyś. t.

Piaski i żwiry:

- Godzięby-Luboradz – złoża z którego wydobyć zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 1281 tyś. t,
- Gołębievek Nowy I – złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo, o zasobach geologicznych bilansowych 244 tyś. t,
- Grodno II – złoża z którego wydobyć zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 173 tyś. t,
- Grodno III – złoża z którego wydobyć zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 2962 tyś. t,
- Grodno IV – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 67 tyś. t,
- Grodno Nowe – złoża z którego wydobyć zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 211 tyś. t,
- Krzesin I – złoża eksploatowane o zasobach geologicznych bilansowych 71 tyś. t, o wydobyciu 3 tyś. t,
- Krzyżanówek – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 102 tyś. t,
- Krzyżanówek I – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 106 tyś. t,
- Krzyżanówek II – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 97 tyś. t,
- Krzyżanówek III – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 73 tyś. t,
- Krzyżanówek IV – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 115 tyś. t,
- Krzyżanówek V – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 133 tyś. t,

- Krzyżanówek VI – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 109 tys. t,
- Krzyżówki – złoża z którego wydobyć zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 0 tys. t,
- Kuchary – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 349 tys. t,
- Leszczynek – złoża z którego wydobyć zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 73 tys. t,
- Leszczynek 2 – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 107 tys. t,
- Leszczynek 4 – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 143 tys. t,
- Leszczynek I – złoża eksploatowane o zasobach geologicznych bilansowych 104 tys. t, o wydobyć 1 tys. t,
- Mikształ – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 97 tys. t,
- Sójki – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 84 tys. t,
- Stanisławice I – złoża z którego wydobyć zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 22 tys. t,
- Stanisławice III – złoża eksploatowane o zasobach geologicznych bilansowych 188 tys. t, o wydobyć 2 tys. t,
- Szewce – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 760 tys. t,
- Wały A – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 203 tys. t,
- Wieszczyce – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 282 tys. t,
- Władysławów – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 2155 tys. t,
- Wojszyce I – złoża z którego wydobyć zostało zaniechane,
- Wojszyce Kazimierówka – złoża z którego wydobyć zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 0 tys. t,

- Wysoka Wielka – złożę zagospodarowane, eksploatowane okresowo, o zasobach geologicznych bilansowych 138 tyś. t,
- Zagórze I – złożę eksploatowane o zasobach geologicznych bilansowych 274 tyś. t, o wydobyciu 6 tyś. t,
- Zagórze-Wola Raciborowska – złożę o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 1864 tyś. t,
- Zieleniew EKO BUD – złożę eksploatowane o zasobach geologicznych bilansowych 719 tyś. t oraz o zasobach przemysłowych 154 tyś. t, o wydobyciu 4 tyś. t,
- Zieleniew I – złożę zagospodarowane, eksploatowane okresowo, o zasobach geologicznych bilansowych 330 tyś. t.

Surowce ilaste ceramiki budowlanej:

- Glinice – złożę z którego wydobycie zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 104 tyś. t,
- Izabelin nr 7 – złożę z którego wydobycie zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 130 tyś. t,
- Kaszewy – złożę z którego wydobycie zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 2027 tyś. t.

Wapień i margle:

- Ktery I – złożę o zasobach rozpoznanych szczegółowo, zasoby tylko pozabilansowe,
- Ktery II – złożę o zasobach rozpoznanych szczegółowo, zasoby tylko pozabilansowe.
-

4.6.1 Obszar interwencji, cel, kierunki interwencji oraz zagadnienia horyzontalne

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
zasoby geologiczne	racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	optymalizacja wykorzystania i zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin oraz ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prac geologicznych w trakcie eksploatacji złóż kopalin	eksploatacja kopalin z zachowaniem zrównoważonego rozwoju	przedsiębiorcy
			minimalizacja odpadów eksploatacyjnych oraz przeróbczych	przedsiębiorcy
			prowadzenie gospodarki złożem, pozwalającej na pełne wykorzystanie kopaliny głównej oraz kopalin towarzyszących	przedsiębiorcy
			eliminacja nielegalnych eksploatacji kopalin	Okręgowy Urząd Górniczy w Kielcach
		działania naprawcze	rekultywacja obszarów zdegradowanych / poeksploatacyjnych	właściciel / zarządca / eksploatacja złoża

Tabela 45 Zagadnienia horyzontalne – obszar interwencji zasoby geologiczne.

Adaptacja do zmian klimatu	właściwy sposób pozyskiwania, przetwarzania i wykorzystania złóż
	ograniczenie presji na wody i gleby
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	odpowiednie zabezpieczanie powierzchni ziemi w związku z eksploatacją kopalń odkrywkowych, celem minimalizacji negatywnego wpływu na gleby oraz minimalizacji ryzyka osuwisk i erozji
	odpowiedni dobór prac i sposobu eksploatacji kopalń odkrywkowych celem ograniczenia negatywnego wpływu na stosunki wodne
	wybór lokalizacji kopalń uwzględniający ochronę cennych przyrodniczo gatunków i siedlisk
Działania edukacyjne	kształtowanie opinii publicznej poprzez podjęcie działań polegających na właściwym przedstawianiu problematyki eksploatacji surowcowej
Monitoring środowiska	prowadzenie kontroli podmiotów podejmujących/prowadzących eksploatację złóż kopalin pod kątem stosowania środków ochrony zasobów złoża, powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych, a także prowadzenia prac rekultywacyjnych terenów poeksploatacyjnych

4.7 Gleby

Gleby na terenie powiatu charakteryzują się wysoką przydatnością rolniczą, ok. 88,51% to grunty orne. Dominującymi typami gleb są gleby brunatne, czarne i ziemie szare. Niekorzystnym zjawiskiem zauważalnym na szeroką skalę jest zwiększająca się powierzchnia gruntów kwaśnych. W zakwaszeniu gruntów uprawnych duży udział mają nawozy mineralne. Duża wrażliwość środowiska wynika zarówno z cech środowiska geograficznego rejonu, jak i skutków oddziaływania człowieka na środowisko naturalne.

Na podstawie prowadzonego monitoringu chemizmu gleb na tle całego województwa łódzkiego powiat kutnowski wyróżnia się najniższym udziałem gleb kwaśnych w glebach ogółem - 38% (gleby bardzo kwaśne i kwaśne).

Większość terenów rolnych w powiecie kutnowskim jest zmeliorowana. Melioracje wodne służą regulowaniu stosunków wodnych w glebie w celu poprawy produktywności gruntów rolnych i są elementem systemu wodnego, kształtującego obieg wody. Utrzymywanie tych urządzeń należy do właścicieli gruntów, bądź do spółki wodnej, jeżeli istniejące urządzenia są objęte jej terytorialną działalnością.

Według Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r. powierzchnia gruntów rolnych ogółem w ramach gospodarstw rolnych wynosiła 68 322,75 ha.

Za główne zagrożenie środowiska, wynikające z prowadzenia gospodarki rolnej, należy uznać zanieczyszczenie obszarowe środowiska glebowego i wód.

Stopień oddziaływania rolnictwa na środowisko zależy od:

- jakości pokrywy glebowej,
- intensywności produkcji roślinnej,
- ukształtowania terenu, ilości opadów i warunków hydrologicznych,
- koncentracji zwierząt na jednostce powierzchni,
- infrastruktury i gęstości zabudowy na obszarach wiejskich.

W północno-zachodniej części regionu występuje zjawisko stepowienia, a pogłębiający się deficyt wód wynika m.in. z bardzo niskiej rocznej sumy opadów, jak również melioracji o funkcji głównie odwadniającej oraz intensywnej działalności rolniczej.

4.7.1 Obszar interwencji, cel, kierunki interwencji oraz zagadnienia horyzontalne

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
gleby	odpowiednie gospodarowanie glebami	ochrona gleb przed degradacją	przeciwdziałanie degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych	właściciele gruntów, podmioty gospodarcze
		rekultywacja terenów zdegradowanych i przemysłowych	rekultywacja nieczynnych składowisk i wysypisk odpadów	jednostki samorządu terytorialnego – gminne składowiska odpadów komunalnych, podmioty gospodarcze – władający składowiskiem
			zrekultywowanie gleb zdegradowanych w kierunku leśnym, rolnym lub rekreacyjno-wypoczynkowym	właściciele gruntów

Tabela 46 Zagadnienia horyzontalne – obszar interwencji gleby.

Adaptacja do zmian klimatu	stosowanie zalesień na terenach zniszczonych i obszarach niewykorzystanych rolniczo, gruntach rolnych o niskiej przydatności dla rolnictwa i podatnych na degradację (erozję, wyjąłowanie, przenikanie zanieczyszczeń do wód)
	prowadzenie działań mających zwiększyć retencję glebową, głównie poprzez wprowadzanie małych zbiorników retencyjnych, oczek wodnych i rowów nawadniających, zachowanie trwałych użytków zielonych i zadrzewień śródpolnych
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	nadmierne nawożenie, które może prowadzić do zatrucia metalami ciężkimi i substancjami toksycznymi obecnymi w nawozach
	działalność zakładów produkcyjno-usługowych i przemysłowych, w wyniku której do gleb mogą przedostawać się szkodliwe substancje
	komunikacja i transport samochodowy, przyczyniający się do zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych
	składowanie odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba
	występowanie ruchów masowych powierzchni ziemi
Działania edukacyjne	szkolenia w zakresie m.in.: programów rolno-środowiskowych dla rolnictwa, stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy, nawożenia i ochrony chemicznej zbóż, rolnictwa ekologicznego, stosowania alternatywnych źródeł energii
Monitoring środowiska	monitoring gleb obejmuje badanie zmian jakości gleb użytkowanych rolniczo, zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka

4.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Uchwałą Nr XXXVI/466/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 września 2021 r. w sprawie uchwalenia „Planu gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031” przyjęto plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031. Jak wskazuje ww. dokument zgodnie z ustawowo przyjętą hierarchią sposobów postępowania z odpadami, zapobieganie ich powstaniu jest najlepszą praktyką zmierzającą do minimalizacji niekorzystnego oddziaływania odpadów na środowisko i zdrowie ludzi, a co za tym idzie do zrównoważonego wykorzystania zasobów.

Zapobieganie powstawaniu odpadów to zastosowanie odpowiednich środków, nim dana substancja, materiał lub produkt staną się odpadem, zatem powinno być ono ukierunkowane na kompleksową poprawę działalności gospodarczej, uwzględniającą efekty ekologiczne, ekonomiczne oraz społeczne.

Integralnym elementem systemu gospodarki odpadami w gminach są punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK).

Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów wskazuje na możliwość wykorzystania gminnych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK), jako miejsc w których może być realizowana funkcja punktów napraw i punktów przygotowania do ponownego użycia. Takie założenia są jak najbardziej słuszne i możliwe do realizacji, niemniej wymagają wsparcia gmin ukierunkowanego na doposażenie PSZOK.

Na terenie powiatu kutnowskiego zlokalizowana jest instalacja komunalna do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielenie z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku zlokalizowana w Krzyżanówku, gm. Krzyżanów zarządzana przez PreZero Service Centrum Sp. z o.o. ul. Łąkoszyńska 127, 99-300 Kutno.

Na terenie powiatu kutnowskiego zlokalizowana jest instalacja komunalna do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych zlokalizowana w Krzyżanówku, gm. Krzyżanów zarządzana przez PreZero Service Centrum Sp. z o.o. ul. Łąkoszyńska 127, 99-300 Kutno.

Na terenie powiatu kutnowskiego w 2018 roku funkcjonowały następujące instalacje do przetwarzania odpadów selektywnie zbieranych (sortownie):

- zlokalizowana przy ul. Łąkoszyńska 127, 99-300 Kutno, zarządzana przez PreZero Service Centrum Sp. z o.o., o mocy przerobowej 30 000 Mg/rok,
- zlokalizowana przy ul. Granicznej 38, 99-320 Żychlin, zarządzana przez MIG-MA Sp. z o. o., o mocy przerobowej 5 000 Mg/rok,
- zlokalizowana w miejscowości Franki, 99-340 Krośniewice, zarządzaną przez ZUK Sp. z o. o., o mocy przerobowej 60 000 Mg/rok.

Na terenie powiatu funkcjonuje także instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów zlokalizowana w miejscowości Krzyżanówek.

Zgodnie z ww. planem gospodarki odpadami ustawa o odpadach określa zasady postępowania z odpadami w sposób zapewniający ochronę zdrowia i życia ludzi oraz ochronę środowiska z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów oraz ograniczania ich masy i negatywnego wpływu na środowisko.

Do głównych sposobów zapobiegania powstawania odpadów niebezpiecznych zalicza się przede wszystkim ekoprojektowanie oraz zwiększanie świadomości poprzez edukację ekologiczną w zakresie świadomych zakupów, ograniczania zużycia substancji niebezpiecznych czy sposobów magazynowania i selektywnego zbierania.

Tabela 47 Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	ogółem			z gospodarstw domowych			z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	33 037,16	34 270,58	32 639,11	27 170,70	28 195,01	27 216,62	5 866,46	6 075,57	5 422,49
2.	Miasto Kutno	18 824,74	18 773,43	18 079,99	14 937,43	14 684,39	14 341,23	3 887,31	4 089,04	3 738,76
3.	Bedno	1 179,32	1 168,34	1 019,61	1 092,20	1 075,35	927,82	87,12	92,99	91,79
4.	Dąbrowice	453,95	578,30	654,41	427,82	553,44	633,53	26,13	24,86	20,88
5.	Krośniewice	2 543,25	2 697,14	2 464,24	2 126,64	2 227,60	2 195,48	416,61	469,54	268,76
6.	Krośniewice - miasto	1 941,05	1 873,07	1 346,70	1 573,34	1 539,45	1 131,80	367,71	333,62	214,90
7.	Krośniewice - obszar wiejski	602,20	824,07	1 117,54	553,30	688,15	1 063,68	48,90	135,92	53,86
8.	Krzyżanów	1 113,95	1 257,42	1 257,84	903,08	1 003,14	886,02	210,87	254,28	371,82
9.	Gmina Kutno	3 198,31	3 397,12	2 969,07	2 805,34	3 024,41	2 676,45	392,97	372,71	292,62
10.	Łanięta	338,93	317,55	420,34	265,51	267,17	361,04	73,42	50,38	59,30
11.	Nowe Ostrowy	539,66	646,57	632,36	530,56	632,75	619,48	9,10	13,82	12,88
12.	Oporów	499,18	525,79	465,54	469,72	497,76	426,23	29,46	28,03	39,31
13.	Strzelce	1 000,10	1 042,68	966,68	787,78	833,98	808,04	212,32	208,70	158,64
14.	Żychlin	3 345,77	3 866,24	3 709,03	2 824,62	3 395,02	3 341,30	521,15	471,22	367,73
15.	Żychlin - miasto	2 430,13	2 657,67	2 549,60	2 050,52	2 333,75	2 296,82	379,61	323,92	252,78
16.	Żychlin - obszar wiejski	915,64	1 208,57	1 159,43	774,10	1 061,27	1 044,48	141,54	147,30	114,95

Tabela 48 Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca		
		2020	2021	2022
		[kg]	[kg]	[kg]
1.	Powiat kutnowski	350	368	355
2.	Miasto Kutno	441	446	436
3.	Bedlno	219	222	198
4.	Dąbrowice	250	319	366
5.	Krośniewice	315	339	313
6.	Krośniewice - miasto	461	455	329
7.	Krośniewice - obszar wiejski	156	215	295
8.	Krzyżanów	273	311	314
9.	Gmina Kutno	362	382	335
10.	Łanięta	149	142	191
11.	Nowe Ostrowy	163	197	194
12.	Oporów	204	216	194
13.	Strzelce	262	276	257
14.	Żychlin	290	343	333
15.	Żychlin - miasto	306	342	332
16.	Żychlin - obszar wiejski	255	344	336

Tabela 49 Odpady zebrane selektywnie na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	ogółem								
		ogółem			z gospodarstw domowych			z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	14 210,69	14 847,52	14 091,62	13 936,68	14 485,23	13 690,09	274,01	362,29	401,53
2.	Miasto Kutno	10 264,98	10 238,86	9 846,29	10 103,11	9 990,77	9 565,73	161,87	248,09	280,56
3.	Bedlno	233,86	241,20	238,63	229,60	238,19	228,90	4,26	3,01	9,73
4.	Dąbrowice	180,39	276,86	292,49	176,26	271,10	284,13	4,13	5,76	8,36
5.	Krośniewice	622,26	704,76	748,28	606,88	683,94	721,24	15,38	20,82	27,04
6.	Krośniewice - miasto	470,48	445,15	391,07	455,10	424,33	369,50	15,38	20,82	21,57
7.	Krośniewice - obszar wiejski	151,78	259,61	357,21	151,78	259,61	351,74	0,00	0,00	5,47
8.	Krzyżanów	317,51	395,84	348,27	304,74	376,32	325,20	12,77	19,52	23,07
9.	Gmina Kutno	1 186,40	1 391,32	966,11	1 143,82	1 368,81	952,05	42,58	22,51	14,06
10.	Łanięta	61,57	55,15	111,32	54,85	48,89	103,51	6,72	6,26	7,81
11.	Nowe Ostrowy	211,38	317,87	317,08	210,40	316,63	315,76	0,98	1,24	1,32
12.	Oporów	107,69	133,27	118,54	107,22	132,34	114,93	0,47	0,93	3,61
13.	Strzelce	313,10	332,25	329,94	306,90	325,82	325,96	6,20	6,43	3,98
14.	Żychlin	711,55	760,14	774,67	692,90	732,42	752,68	18,65	27,72	21,99
15.	Żychlin - miasto	512,40	522,53	532,52	498,63	503,47	517,40	13,77	19,06	15,12
16.	Żychlin - obszar wiejski	199,15	237,61	242,15	194,27	228,95	235,28	4,88	8,66	6,87

Tabela 50 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	papier i tektura								
		ogółem			z gospodarstw domowych			z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	771,15	948,03	782,40	735,03	810,33	653,00	36,12	137,70	129,40
2.	Miasto Kutno	541,62	609,66	516,48	520,24	504,03	421,36	21,38	105,63	95,12
3.	Bedno	5,98	6,96	7,51	5,68	6,06	6,22	0,30	0,90	1,29
4.	Dąbrowice	40,67	65,90	18,99	38,87	64,64	16,99	1,80	1,26	2,00
5.	Krośniewice	34,38	52,42	57,66	34,38	45,60	47,76	0,00	6,82	9,90
6.	Krośniewice - miasto	25,76	36,14	32,60	25,76	29,32	24,70	0,00	6,82	7,90
7.	Krośniewice - obszar wiejski	8,62	16,28	25,06	8,62	16,28	23,06	0,00	0,00	2,00
8.	Krzyżanów	8,87	17,66	11,29	6,18	13,50	6,02	2,69	4,16	5,27
9.	Gmina Kutno	50,32	85,06	70,25	44,82	74,42	62,83	5,50	10,64	7,42
10.	Łanięta	1,88	1,48	18,22	1,88	1,48	18,00	0,00	0,00	0,22
11.	Nowe Ostrowy	10,62	15,96	17,64	10,62	15,96	17,64	0,00	0,00	0,00
12.	Oporów	2,50	6,48	2,96	2,50	6,48	1,64	0,00	0,00	1,32
13.	Strzelce	10,58	16,29	11,05	10,58	15,00	10,88	0,00	1,29	0,17
14.	Żychlin	63,73	70,16	50,35	59,28	63,16	43,66	4,45	7,00	6,69
15.	Żychlin - miasto	46,49	48,23	34,61	43,16	43,42	30,01	3,33	4,81	4,60
16.	Żychlin - obszar wiejski	17,24	21,93	15,74	16,12	19,74	13,65	1,12	2,19	2,09

Tabela 51 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	szkło								
		ogółem			z gospodarstw domowych			z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	1 497,58	1 633,67	1 579,80	1 490,46	1 618,15	1 544,76	7,12	15,52	35,04
2.	Miasto Kutno	561,68	600,67	559,26	561,68	594,63	542,14	0,00	6,04	17,12
3.	Bedlno	93,74	108,30	103,30	93,74	108,30	101,68	0,00	0,00	1,62
4.	Dąbrowice	47,45	66,42	66,68	46,35	65,46	63,34	1,10	0,96	3,34
5.	Krośniewice	151,16	156,74	158,56	151,16	156,74	154,32	0,00	0,00	4,24
6.	Krośniewice - miasto	113,36	88,42	83,18	113,36	88,42	79,80	0,00	0,00	3,38
7.	Krośniewice - obszar wiejski	37,80	68,32	75,38	37,80	68,32	74,52	0,00	0,00	0,86
8.	Krzyżanów	85,42	81,44	82,48	82,42	76,80	78,88	3,00	4,64	3,60
9.	Gmina Kutno	167,88	201,04	200,56	167,88	200,24	199,68	0,00	0,80	0,88
10.	Łanięta	25,18	20,16	22,56	22,16	17,08	19,18	3,02	3,08	3,38
11.	Nowe Ostrowy	69,36	92,86	80,48	69,36	92,86	80,48	0,00	0,00	0,00
12.	Oporów	48,88	54,54	46,10	48,88	54,54	45,88	0,00	0,00	0,22
13.	Strzelce	84,46	91,42	85,20	84,46	91,42	85,10	0,00	0,00	0,10
14.	Żychlin	162,37	160,08	174,62	162,37	160,08	174,08	0,00	0,00	0,54
15.	Żychlin - miasto	118,22	110,04	120,03	118,22	110,04	119,66	0,00	0,00	0,37
16.	Żychlin - obszar wiejski	44,15	50,04	54,59	44,15	50,04	54,42	0,00	0,00	0,17

Tabela 52 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	tworzywa sztuczne								
		ogółem			z gospodarstw domowych			z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	563,58	666,94	662,75	542,40	606,23	599,22	21,18	60,71	63,53
2.	Miasto Kutno	246,77	281,08	272,61	232,84	240,55	229,66	13,93	40,53	42,95
3.	Bedlno	0,25	1,11	1,82	0,00	0,00	0,00	0,25	1,11	1,82
4.	Dąbrowice	47,89	81,66	88,02	46,66	78,12	85,00	1,23	3,54	3,02
5.	Krośniewice	121,98	128,40	140,12	121,98	128,40	134,38	0,00	0,00	5,74
6.	Krośniewice - miasto	91,48	73,12	74,07	91,48	73,12	69,49	0,00	0,00	4,58
7.	Krośniewice - obszar wiejski	30,50	55,28	66,05	30,50	55,28	64,89	0,00	0,00	1,16
8.	Krzyżanów	13,40	11,81	10,80	11,52	8,96	7,84	1,88	2,85	2,96
9.	Gmina Kutno	6,98	12,90	10,44	6,98	10,48	8,30	0,00	2,42	2,14
10.	Łanięta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	Nowe Ostrowy	74,82	85,82	82,50	74,82	85,82	82,50	0,00	0,00	0,00
12.	Oporów	0,00	0,00	0,61	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,61
13.	Strzelce	6,10	8,38	11,29	6,04	7,22	10,74	0,06	1,16	0,55
14.	Żychlin	45,39	55,78	44,54	41,56	46,68	40,80	3,83	9,10	3,74
15.	Żychlin - miasto	33,20	38,35	30,62	30,38	32,09	28,05	2,82	6,26	2,57
16.	Żychlin - obszar wiejski	12,19	17,43	13,92	11,18	14,59	12,75	1,01	2,84	1,17

Tabela 53 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	metale								
		ogółem			z gospodarstw domowych			z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Miasto Kutno	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Bedlno	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Dąbrowice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Krośniewice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Krośniewice - miasto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Krośniewice - obszar wiejski	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Krzyżanów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Gmina Kutno	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Łanięta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	Nowe Ostrowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.	Oporów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13.	Strzelce	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.	Żychlin	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Żychlin - miasto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16.	Żychlin - obszar wiejski	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tabela 54 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	tekstylia								
		ogółem			z gospodarstw domowych			z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	1,76	1,12	2,27	1,76	1,12	2,27	0,00	0,00	0,00
2.	Miasto Kutno	0,00	0,00	1,47	0,00	0,00	1,47	0,00	0,00	0,00
3.	Bedlno	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Dąbrowice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Krośniewice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Krośniewice - miasto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Krośniewice - obszar wiejski	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Krzyżanów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Gmina Kutno	0,06	0,00	0,00	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Łanięta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	Nowe Ostrowy	0,70	1,12	0,80	0,70	1,12	0,80	0,00	0,00	0,00
12.	Oporów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13.	Strzelce	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.	Żychlin	1,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Żychlin - miasto	0,20	0,00	0,00	0,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16.	Żychlin - obszar wiejski	0,80	0,00	0,00	0,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tabela 55 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	niebezpieczne								
		ogółem			z gospodarstw domowych			z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	3,49	2,54	2,56	3,49	2,30	2,56	0,00	0,24	0,00
2.	Miasto Kutno	3,33	1,93	1,85	3,33	1,93	1,85	0,00	0,00	0,00
3.	Bedlno	0,00	0,15	0,09	0,00	0,15	0,09	0,00	0,00	0,00
4.	Dąbrowice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Krośniewice	0,00	0,00	0,25	0,00	0,00	0,25	0,00	0,00	0,00
6.	Krośniewice - miasto	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,00
7.	Krośniewice - obszar wiejski	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00
8.	Krzyżanów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Gmina Kutno	0,16	0,02	0,06	0,16	0,02	0,06	0,00	0,00	0,00
10.	Łanięta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	Nowe Ostrowy	0,00	0,42	0,29	0,00	0,18	0,29	0,00	0,24	0,00
12.	Oporów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13.	Strzelce	0,00	0,02	0,02	0,00	0,02	0,02	0,00	0,00	0,00
14.	Żychlin	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Żychlin - miasto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16.	Żychlin - obszar wiejski	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tabela 56 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne razem								
		ogółem			z gospodarstw domowych			z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	69,11	76,05	81,38	69,11	76,05	81,38	0,00	0,00	0,00
2.	Miasto Kutno	16,27	23,36	16,43	16,27	23,36	16,43	0,00	0,00	0,00
3.	Bedlno	1,36	1,51	0,75	1,36	1,51	0,75	0,00	0,00	0,00
4.	Dąbrowice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Krośniewice	19,72	12,74	12,87	19,72	12,74	12,87	0,00	0,00	0,00
6.	Krośniewice - miasto	14,78	9,56	3,45	14,78	9,56	3,45	0,00	0,00	0,00
7.	Krośniewice - obszar wiejski	4,94	3,18	9,42	4,94	3,18	9,42	0,00	0,00	0,00
8.	Krzyżanów	4,66	9,82	10,00	4,66	9,82	10,00	0,00	0,00	0,00
9.	Gmina Kutno	16,62	14,14	11,98	16,62	14,14	11,98	0,00	0,00	0,00
10.	Łanięta	0,92	0,07	1,50	0,92	0,07	1,50	0,00	0,00	0,00
11.	Nowe Ostrowy	4,60	6,71	6,45	4,60	6,71	6,45	0,00	0,00	0,00
12.	Oporów	0,08	2,46	5,11	0,08	2,46	5,11	0,00	0,00	0,00
13.	Strzelce	2,46	5,24	16,29	2,46	5,24	16,29	0,00	0,00	0,00
14.	Żychlin	2,42	0,00	0,00	2,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Żychlin - miasto	0,42	0,00	0,00	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16.	Żychlin - obszar wiejski	2,00	0,00	0,00	2,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tabela 57 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	wielkogabarytowe								
		ogółem			z gospodarstw domowych			z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	585,08	802,09	587,22	577,00	785,87	570,30	8,08	16,22	16,92
2.	Miasto Kutno	436,06	506,08	369,70	428,72	499,64	360,82	7,34	6,44	8,88
3.	Bedlno	2,70	2,32	4,94	1,96	2,32	4,94	0,74	0,00	0,00
4.	Dąbrowice	9,70	20,86	0,00	9,70	20,86	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Krośniewice	2,48	78,64	53,34	2,48	68,86	49,30	0,00	9,78	4,04
6.	Krośniewice - miasto	1,86	54,77	28,71	1,86	44,99	25,49	0,00	9,78	3,22
7.	Krośniewice - obszar wiejski	0,62	23,87	24,63	0,62	23,87	23,81	0,00	0,00	0,82
8.	Krzyżanów	23,14	37,86	37,66	23,14	37,86	34,34	0,00	0,00	3,32
9.	Gmina Kutno	61,26	70,01	53,62	61,26	70,01	53,62	0,00	0,00	0,00
10.	Łanięta	0,80	12,22	22,56	0,80	12,22	22,56	0,00	0,00	0,00
11.	Nowe Ostrowy	10,76	31,04	23,02	10,76	31,04	23,02	0,00	0,00	0,00
12.	Oporów	0,78	15,30	10,80	0,78	15,30	10,80	0,00	0,00	0,00
13.	Strzelce	23,08	27,76	11,58	23,08	27,76	10,90	0,00	0,00	0,68
14.	Żychlin	14,32	0,00	0,00	14,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Żychlin - miasto	5,32	0,00	0,00	5,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16.	Żychlin - obszar wiejski	9,00	0,00	0,00	9,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tabela 58 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	biodegradowalne								
		ogółem			z gospodarstw domowych			z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	8 624,70	9 383,54	9 030,81	8 584,24	9 347,78	8 966,25	40,46	35,76	64,56
2.	Miasto Kutno	7 363,12	7 825,93	7 714,31	7 346,80	7 797,42	7 658,37	16,32	28,51	55,94
3.	Bedlno	1,30	1,00	5,06	1,30	1,00	1,92	0,00	0,00	3,14
4.	Dąbrowice	15,28	32,08	73,58	15,28	32,08	73,58	0,00	0,00	0,00
5.	Krośniewice	287,10	273,94	325,00	277,16	271,60	321,88	9,94	2,34	3,12
6.	Krośniewice - miasto	217,80	181,26	168,93	207,86	178,92	166,44	9,94	2,34	2,49
7.	Krośniewice - obszar wiejski	69,30	92,68	156,07	69,30	92,68	155,44	0,00	0,00	0,63
8.	Krzyżanów	33,76	59,54	36,40	33,76	59,18	36,40	0,00	0,36	0,00
9.	Gmina Kutno	590,22	733,76	343,00	577,38	733,76	342,98	12,84	0,00	0,02
10.	Łanięta	0,48	0,00	7,20	0,48	0,00	7,20	0,00	0,00	0,00
11.	Nowe Ostrowy	38,38	82,86	104,18	38,38	82,86	104,18	0,00	0,00	0,00
12.	Oporów	6,18	0,00	0,00	6,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13.	Strzelce	69,10	82,42	94,36	69,10	82,42	94,36	0,00	0,00	0,00
14.	Żychlin	219,78	292,01	327,72	218,42	287,46	325,38	1,36	4,55	2,34
15.	Żychlin - miasto	159,69	200,73	225,28	158,70	197,60	223,67	0,99	3,13	1,61
16.	Żychlin - obszar wiejski	60,09	91,28	102,44	59,72	89,86	101,71	0,37	1,42	0,73

Tabela 59 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	baterie i akumulatory razem								
		ogółem			z gospodarstw domowych			z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	0,28	0,12	0,73	0,28	0,12	0,73	0,00	0,00	0,00
2.	Miasto Kutno	0,11	0,11	0,03	0,11	0,11	0,03	0,00	0,00	0,00
3.	Bedlno	0,01	0,01	0,02	0,01	0,01	0,02	0,00	0,00	0,00
4.	Dąbrowice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Krośniewice	0,00	0,00	0,48	0,00	0,00	0,48	0,00	0,00	0,00
6.	Krośniewice - miasto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Krośniewice - obszar wiejski	0,00	0,00	0,48	0,00	0,00	0,48	0,00	0,00	0,00
8.	Krzyżanów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Gmina Kutno	0,14	0,00	0,02	0,14	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00
10.	Łanięta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	Nowe Ostrowy	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00
12.	Oporów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13.	Strzelce	0,02	0,00	0,17	0,02	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00
14.	Żychlin	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Żychlin - miasto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16.	Żychlin - obszar wiejski	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tabela 60 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	opakowania wielomateriałowe								
		ogółem			z gospodarstw domowych			z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	63,96	81,36	61,88	63,96	81,36	61,88	0,00	0,00	0,00
2.	Miasto Kutno	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Bedlno	0,04	0,20	0,00	0,04	0,20	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Dąbrowice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Krośniewice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Krośniewice - miasto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Krośniewice - obszar wiejski	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Krzyżanów	63,92	81,16	61,88	63,92	81,16	61,88	0,00	0,00	0,00
9.	Gmina Kutno	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Łanięta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	Nowe Ostrowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.	Oporów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13.	Strzelce	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.	Żychlin	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Żychlin - miasto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16.	Żychlin - obszar wiejski	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tabela 61 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	zmieszane odpady opakowaniowe								
		ogółem			z gospodarstw domowych			z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	1 343,75	1 251,98	1 243,03	1 182,70	1 155,84	1 150,95	161,05	96,14	92,08
2.	Miasto Kutno	448,50	390,04	394,15	345,60	329,10	333,60	102,90	60,94	60,55
3.	Bedno	128,35	119,64	115,14	125,38	118,64	113,28	2,97	1,00	1,86
4.	Dąbrowice	19,40	9,94	0,00	19,40	9,94	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Krośniewice	5,44	1,88	0,00	0,00	0,00	0,00	5,44	1,88	0,00
6.	Krośniewice - miasto	5,44	1,88	0,00	0,00	0,00	0,00	5,44	1,88	0,00
7.	Krośniewice - obszar wiejski	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Krzyżanów	79,52	96,55	97,76	74,32	89,04	89,84	5,20	7,51	7,92
9.	Gmina Kutno	284,52	274,39	276,18	260,28	265,74	272,58	24,24	8,65	3,60
10.	Łanięta	32,31	21,22	28,10	28,61	18,04	23,89	3,70	3,18	4,21
11.	Nowe Ostrowy	2,14	1,00	1,32	1,16	0,00	0,00	0,98	1,00	1,32
12.	Oporów	49,21	54,49	52,96	48,74	53,56	51,50	0,47	0,93	1,46
13.	Strzelce	107,40	100,72	99,98	101,26	96,74	97,50	6,14	3,98	2,48
14.	Żychlin	186,96	182,11	177,44	177,95	175,04	168,76	9,01	7,07	8,68
15.	Żychlin - miasto	143,28	125,18	121,98	136,65	120,32	116,01	6,63	4,86	5,97
16.	Żychlin - obszar wiejski	43,68	56,93	55,46	41,30	54,72	52,75	2,38	2,21	2,71

Tabela 62 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	pozostałe								
		ogółem			z gospodarstw domowych			z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	686,25	0,08	56,79	686,25	0,08	56,79	0,00	0,00	0,00
2.	Miasto Kutno	647,52	0,00	0,00	647,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Bedlno	0,13	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Dąbrowice	0,00	0,00	45,22	0,00	0,00	45,22	0,00	0,00	0,00
5.	Krośniewice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Krośniewice - miasto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Krośniewice - obszar wiejski	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Krzyżanów	4,82	0,00	0,00	4,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Gmina Kutno	8,24	0,00	0,00	8,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Łanięta	0,00	0,00	11,18	0,00	0,00	11,18	0,00	0,00	0,00
11.	Nowe Ostrowy	0,00	0,08	0,39	0,00	0,08	0,39	0,00	0,00	0,00
12.	Oporów	0,06	0,00	0,00	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13.	Strzelce	9,90	0,00	0,00	9,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.	Żychlin	15,58	0,00	0,00	15,58	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Żychlin - miasto	5,58	0,00	0,00	5,58	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16.	Żychlin - obszar wiejski	10,00	0,00	0,00	10,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tabela 63 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	baterie i akumulatory niebezpieczne								
		ogółem			z gospodarstw domowych			z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00
2.	Miasto Kutno	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Bedlno	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Dąbrowice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Krośniewice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Krośniewice - miasto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Krośniewice - obszar wiejski	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Krzyżanów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Gmina Kutno	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Łanięta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	Nowe Ostrowy	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00
12.	Oporów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13.	Strzelce	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.	Żychlin	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Żychlin - miasto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16.	Żychlin - obszar wiejski	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tabela 64 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne - niebezpieczne								
		ogółem			z gospodarstw domowych			z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	13,88	27,14	33,84	13,88	27,14	33,84	0,00	0,00	0,00
2.	Miasto Kutno	0,85	6,45	3,18	0,85	6,45	3,18	0,00	0,00	0,00
3.	Bedlno	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Dąbrowice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Krośniewice	9,12	7,22	4,52	9,12	7,22	4,52	0,00	0,00	0,00
6.	Krośniewice - miasto	6,84	6,48	2,34	6,84	6,48	2,34	0,00	0,00	0,00
7.	Krośniewice - obszar wiejski	2,28	0,74	2,18	2,28	0,74	2,18	0,00	0,00	0,00
8.	Krzyżanów	0,00	0,00	8,10	0,00	0,00	8,10	0,00	0,00	0,00
9.	Gmina Kutno	0,01	6,72	7,78	0,01	6,72	7,78	0,00	0,00	0,00
10.	Łanięta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	Nowe Ostrowy	3,90	4,37	3,63	3,90	4,37	3,63	0,00	0,00	0,00
12.	Oporów	0,00	0,70	3,80	0,00	0,70	3,80	0,00	0,00	0,00
13.	Strzelce	0,00	1,68	2,83	0,00	1,68	2,83	0,00	0,00	0,00
14.	Żychlin	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Żychlin - miasto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16.	Żychlin - obszar wiejski	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tabela 65 Składowiska odpadów komunalnych na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	czynne składowiska odpadów, na których unieszkodliwiane są odpady komunalne - stan na 31 grudnia			powierzchnia czynnych składowisk, na których unieszkodliwiane są odpady komunalne - stan na 31 grudnia			zrekultywowana powierzchnia czynnych składowisk, na których unieszkodliwiane są odpady komunalne - stan na 31 grudnia			zrekultywowana powierzchnia czynnych składowisk, na których unieszkodliwiane są odpady komunalne - w ciągu roku		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[szt.]	[szt.]	[szt.]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
1.	Powiat kutnowski	3	3	3	21,5	13,4	13,4	6,0	6,0	6,4	0,0	0,0	6,4
2.	Krośniewice	1	1	1	9,5	1,4	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.	Krośniewice - obszar wiejski	1	1	1	9,5	1,4	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.	Krzyżanów	1	1	1	10,2	10,2	10,2	6,0	6,0	6,4	0,0	0,0	6,4
5.	Żychlin	1	1	1	1,8	1,8	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6.	Żychlin - obszar wiejski	1	1	1	1,8	1,8	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Tabela 66 Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	ogółem			ogółem na 1 mieszkańca			z gospodarstw domowych			odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[kg]	[kg]	[kg]	[t]	[t]	[t]	[kg]	[kg]	[kg]
1.	Powiat kutnowski	18 826,47	19 423,06	18 547,49	199,7	208,6	201,8	13 234,02	13 709,78	13 526,53	140,4	147,3	147,2
2.	Miasto Kutno	8 559,76	8 534,57	8 233,70	200,4	202,7	198,6	4 834,32	4 693,62	4 775,50	113,2	111,5	115,2
3.	Bedno	945,46	927,14	780,98	175,7	175,8	151,7	862,60	837,16	698,92	160,3	158,7	135,7
4.	Dąbrowice	273,56	301,44	361,92	150,6	166,0	202,2	251,56	282,34	349,40	138,5	155,5	195,2
5.	Krośniewice	1 920,99	1 992,38	1 715,96	237,8	250,4	217,8	1 519,76	1 543,66	1 474,24	188,1	194,0	187,1
6.	Krośniewice - miasto	1 470,57	1 427,92	955,63	349,1	346,6	233,5	1 118,24	1 115,12	762,30	265,4	270,7	186,2
7.	Krośniewice - obszar wiejski	450,42	564,46	760,33	116,5	147,1	200,9	401,52	428,54	711,94	103,9	111,7	188,1
8.	Krzyżanów	796,44	861,58	909,57	194,9	212,9	227,1	598,34	626,82	560,82	146,4	154,9	140,0
9.	Gmina Kutno	2 011,91	2 005,80	2 002,96	227,8	225,6	225,8	1 661,52	1 655,60	1 724,40	188,1	186,3	194,4
10.	Łanięta	277,36	262,40	309,02	122,2	117,0	140,5	210,66	218,28	257,53	92,8	97,4	117,1
11.	Nowe Ostrowy	328,28	328,70	315,28	99,1	100,3	96,7	320,16	316,12	303,72	96,7	96,5	93,1
12.	Oporów	391,49	392,52	347,00	160,1	161,5	144,5	362,50	365,42	311,30	148,2	150,3	129,7
13.	Strzelce	687,00	710,43	636,74	179,7	187,9	169,3	480,88	508,16	482,08	125,8	134,4	128,2
14.	Żychlin	2 634,22	3 106,10	2 934,36	228,4	275,3	263,3	2 131,72	2 662,60	2 588,62	184,9	236,0	232,3
15.	Żychlin - miasto	1 917,73	2 135,14	2 017,08	241,5	274,7	262,3	1 551,89	1 830,28	1 779,42	195,4	235,5	231,4
16.	Żychlin - obszar wiejski	716,49	970,96	917,28	199,5	276,5	265,5	579,83	832,32	809,20	161,5	237,1	234,2

Tabela 67 Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności			z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[szt.]	[szt.]	[szt.]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	8	8	7	5 592,45	5 713,28	5 020,96
2.	Miasto Kutno	4	3	3	3 725,44	3 840,95	3 458,20
3.	Bedlno	2	1	1	82,86	89,98	82,06
4.	Dąbrowice	1	1	1	22,00	19,10	12,52
5.	Krośniewice	2	2	2	401,23	448,72	241,72
6.	Krośniewice - miasto	1	1	2	352,33	312,80	193,33
7.	Krośniewice - obszar wiejski	2	2	1	48,90	135,92	48,39
8.	Krzyżanów	1	1	1	198,10	234,76	348,75
9.	Gmina Kutno	2	2	2	350,39	350,20	278,56
10.	Łanięta	1	1	1	66,70	44,12	51,49
11.	Nowe Ostrowy	2	1	1	8,12	12,58	11,56
12.	Oporów	1	1	1	28,99	27,10	35,70
13.	Strzelce	1	1	1	206,12	202,27	154,66
14.	Żychlin	2	2	1	502,50	443,50	345,74
15.	Żychlin - miasto	2	1	1	365,84	304,86	237,66
16.	Żychlin - obszar wiejski	2	2	1	136,66	138,64	108,08

Tabela 68 Udział odpadów poddanych odzyskowi na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku		
		2020	2021	2022
		[%]	[%]	[%]
1.	Powiat kutnowski	11,6	13,5	19,7
2.	Miasto Kutno	15,1	20,4	24,3

Tabela 69 Odpady inne niż odpady komunalne wytworzone w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	ogółem			poddane odzyskowi razem			poddane odzyskowi - w inny sposób			przekazane innym odbiorcom			magazynowane czasowo		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[tys. t]	[tys. t]	[tys. t]	[tys. t]	[tys. t]	[tys. t]	[tys. t]	[tys. t]	[tys. t]	[tys. t]	[tys. t]	[tys. t]	[tys. t]	[tys. t]	[tys. t]
1.	Powiat kutnowski	98,0	138,9	95,4	11,4	18,7	18,8	11,4	18,7	18,8	75,7	119,2	76,1	10,9	1,0	0,5
2.	Miasto Kutno	75,7	91,5	77,3	11,4	18,7	18,8	11,4	18,7	18,8	55,2	72,7	58,2	9,1	0,1	0,3
3.	Strzelce	2,5	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,5	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0
4.	Żychlin	19,8	45,3	18,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	18,0	44,4	17,9	1,8	0,9	0,2
5.	Żychlin - miasto	2,2	4,5	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2	4,5	2,1	0,0	0,0	0,0
6.	Żychlin - obszar wiejski	17,6	40,8	16,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	15,8	39,9	15,8	1,8	0,9	0,2

4.8.1 Obszar interwencji, cel, kierunki interwencji oraz zagadnienia horyzontalne

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	uporządkowanie gospodarki odpadami	zapewnienie właściwej obsługi w zakresie odbioru odpadów	zmniejszanie udziału ilości odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych ulegających biodegradacji w strumieniu odpadów zmieszanych, unieszkodliwianych przez składowanie	właściciele nieruchomości, spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty – wytwarzanie odpadów jednostki samorządu terytorialnego – organizacja systemu odbioru
			zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, tworzyw sztucznych, metali, papieru	jednostki samorządu terytorialnego
			popularyzacja technologii małoodpadowych w szczególności w odniesieniu do nowopowstałych podmiotów gospodarczych	jednostki samorządu terytorialnego
			rekultywacja nieczynnych składowisk i wysypisk odpadów	jednostki samorządu terytorialnego – gminne składowiska odpadów komunalnych, podmioty gospodarcze – władający składowiskiem
			usuwanie wyrobów zawierających azbest	jednostki samorządu terytorialnego
		działania administracyjne i informacyjne	kontrola w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami	jednostki samorządu terytorialnego, podmiot odbierający odpady komunalne, WIOŚ
			edukacja mieszkańców w zakresie prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów	jednostki samorządu terytorialnego

Tabela 70 Zagadnienia horyzontalne – obszar interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

<p>Adaptacja do zmian klimatu</p>	<p>zmiany klimatyczne mogą spowodować konieczność reorganizacji gminnych systemów odbioru odpadów komunalnych, zwiększenia częstotliwości odbioru odpadów zmieszanych czy biodegradowalnych</p>
<p>Nadzwyczajne zagrożenia środowiska</p>	<p>wyeliminowanie praktyk eksploatacji składowisk niezgodnej z zasadami ochrony środowiska oraz niewłaściwej rekultywacji składowisk odpadów</p>
	<p>rozwój istniejącego systemu selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych pochodzących ze źródeł komunalnych</p>
<p>Działania edukacyjne</p>	<p>działania edukacyjne wszystkich grup społecznych, w tym podmiotów gospodarczych w zakresie ograniczania powstawania odpadów, właściwego postępowania z odpadami, selektywnej zbiórki odpadów</p>
<p>Monitoring środowiska</p>	<p>prowadzenie kontroli w zakresie zbierania, przetwarzania i składowania odpadów niebezpiecznych</p>
	<p>kontrola podmiotów gospodarczych pod kątem właściwie prowadzonej gospodarki odpadami zgodnej z zapisami posiadanych pozwoleń i decyzji</p>

4.9 Zasoby przyrodnicze

Powiat kutnowski od lat charakteryzuje się jedną z najniższych lesistości w skali kraju i mimo stopniowego wzrostu powierzchni zalesionych lesistość powiatu wynosi tylko 5,1% (ok. 4617 ha). Przeważająca ilość lasów znajduje się w zarządzie Lasów Państwowych, lasy prywatne mają powierzchnię około 719 ha. W lasach występujących na terenie powiatu kutnowskiego przeważają następujące typy siedliskowe: las mieszany świeży, las świeży las wilgotny, bór mieszany świeży, bór świeży i ols. W celu zachowania dobrego stanu lasu konieczne jest prowadzenie zrównoważonej wielofunkcyjnej gospodarki leśnej, czyli wykonywanie zadań zmierzających do ukształtowania struktury lasów i ich wykorzystania w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego. Ze względu na dominację drzewostanu sosnowego oraz dębowego niezbędna jest ochrona lasu, ponieważ te drzewostany nie mają naturalnej odporności. Szkody powodowane są zarówno przez czynniki abiotyczne jak i biotyczne. Do tych pierwszych zaliczyć można silne wiatry powodujące przewracanie oraz łamanie się drzew. Do czynników biotycznych zalicza się głównie grzyby patogeniczne (opieńka miodowa, huba korzeni), a także szkodliwe działanie owadów takich jak: brudnica mniszka, zwójka zieloneczka czy kornik drukarz. Realizuje się to poprzez: ochronę mrowisk, wykorzystywanie pułapek feromonowych oraz klasycznych, zabiegi mechaniczne czy wycinkę drzew poważnie pokrytych szkodnikami. Kolejnym elementem ochrony lasu jest zabezpieczanie upraw przed zwierzyną. Celem ograniczenia szkód wywołanych przez zwierzynę grodzi i palikuje się uprawy oraz zabezpiecza się je repelentami.

Tabela 71 Powierzchnia gruntów leśnych w powiecie i poszczególnych gminach powiatu kutnowskiego, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	ogółem			lesistość w %			grunty leśne publiczne ogółem		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[ha]	[ha]	[ha]	[%]	[%]	[%]	[ha]	[ha]	[ha]
1.	Powiat kutnowski	4 605,64	4 607,38	4 616,96	5,1	5,1	5,1	3 886,64	3 888,38	3 897,96
2.	Kutno	87,80	86,79	86,57	2,6	2,6	2,6	52,80	52,79	52,57
3.	Bedno	110,24	110,24	110,34	0,9	0,9	0,9	45,24	45,24	45,34
4.	Dąbrowice	14,37	14,37	14,37	0,3	0,3	0,3	12,37	12,37	12,37
5.	Krośniewice	218,75	217,75	217,75	2,3	2,3	2,3	162,75	162,75	162,75
6.	Krośniewice - obszar wiejski	218,75	217,75	217,75	2,4	2,4	2,4	162,75	162,75	162,75
7.	Krzyżanów	300,26	300,26	300,34	2,9	2,9	2,9	244,26	244,26	246,34
8.	Kutno	784,35	790,10	792,10	6,3	6,3	6,4	729,35	735,10	735,10
9.	Łanięta	400,40	397,40	404,34	6,9	6,9	7,0	346,40	342,40	350,34
10.	Nowe Ostrowy	1 365,38	1 365,38	1 364,77	18,4	18,4	18,4	1 217,38	1 217,38	1 216,77
11.	Oporów	381,22	381,22	381,22	5,5	5,5	5,5	374,22	374,22	374,22
12.	Strzelce	916,98	917,98	918,27	10,0	10,0	10,0	698,98	698,98	699,27
13.	Żychlin	25,89	25,89	26,89	0,3	0,3	0,4	2,89	2,89	2,89
14.	Żychlin – miasto	1,00	1,00	1,00	0,1	0,1	0,1	0,00	0,00	0,00
15.	Żychlin - obszar wiejski	24,89	24,89	25,89	0,4	0,4	0,4	2,89	2,89	2,89

Tabela 72 Powierzchnia gruntów leśnych w powiecie i poszczególnych gminach powiatu kutnowskiego, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	grunty leśne publiczne Skarbu Państwa			grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych			grunty leśne prywatne		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
1.	Powiat kutnowski	3 844,95	3 846,70	3 856,23	3 834,63	3 834,23	3 845,31	719,00	719,00	719,00
2.	Kutno	21,01	21,01	20,79	21,01	21,01	20,79	35,00	34,00	34,00
3.	Bedlno	45,24	45,24	45,34	45,24	45,24	45,34	65,00	65,00	65,00
4.	Dąbrowice	12,37	12,37	12,37	12,37	12,37	12,37	2,00	2,00	2,00
5.	Krośniewice	162,75	162,75	162,75	162,75	162,75	162,75	56,00	55,00	55,00
6.	Krośniewice - obszar wiejski	162,75	162,75	162,75	162,75	162,75	162,75	56,00	55,00	55,00
7.	Krzyżanów	244,26	244,26	246,34	242,75	242,75	244,83	56,00	56,00	54,00
8.	Kutno	729,35	735,10	735,10	722,09	727,84	727,84	55,00	55,00	57,00
9.	Łanięta	345,83	341,83	349,72	345,83	339,68	347,57	54,00	55,00	54,00
10.	Nowe Ostrowy	1 216,58	1 216,58	1 215,97	1 215,03	1 215,03	1 215,97	148,00	148,00	148,00
11.	Oporów	365,69	365,69	365,69	365,69	365,69	365,69	7,00	7,00	7,00
12.	Strzelce	698,98	698,98	699,27	698,98	698,98	699,27	218,00	219,00	219,00
13.	Żychlin	2,89	2,89	2,89	2,89	2,89	2,89	23,00	23,00	24,00
14.	Żychlin – miasto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00
15.	Żychlin - obszar wiejski	2,89	2,89	2,89	2,89	2,89	2,89	22,00	22,00	23,00

Tabela 73 Tereny zielone na obszarze powiatu i gmin na terenie powiatu, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	parki spacerowo - wypoczynkowe						zieleńce						zieleń uliczna		
		obiekty			powierzchnia			obiekty			powierzchnia			powierzchnia		
		ogółem (w miastach i na wsi)			ogółem (w miastach i na wsi)			ogółem (w miastach i na wsi)			ogółem (w miastach i na wsi)			ogółem (w miastach i na wsi)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[szt.]	[szt.]	[szt.]	[ha]	[ha]	[ha]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
1.	Powiat kutnowski	13	13	13	94,57	94,57	94,57	26	26	27	17,56	17,56	17,96	30,10	30,10	30,10
2.	Miasto Kutno	3	3	3	25,40	25,40	25,40	12	12	13	7,60	7,60	8,00	25,00	25,00	25,00
3.	Bedlno	0	0	0	0,00	0,00	0,00	2	2	2	2,36	2,36	2,36	0,00	0,00	0,00
4.	Dąbrowice	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Krośniewice	4	4	4	36,80	36,80	36,80	1	1	1	0,90	0,90	0,90	2,60	2,60	2,60
6.	Krośniewice - miasto	1	1	1	26,70	26,70	26,70	1	1	1	0,90	0,90	0,90	2,60	2,60	2,60
7.	Krośniewice - obszar wiejski	3	3	3	10,10	10,10	10,10	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Krzyżanów	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Kutno	1	1	1	4,27	4,27	4,27	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Łanięta	1	1	1	9,50	9,50	9,50	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	Nowe Ostrowy	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.	Oporów	1	1	1	10,00	10,00	10,00	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13.	Strzelce	2	2	2	5,70	5,70	5,70	1	1	1	0,60	0,60	0,60	0,00	0,00	0,00
14.	Żychlin	1	1	1	2,90	2,90	2,90	10	10	10	6,10	6,10	6,10	2,50	2,50	2,50
15.	Żychlin - miasto	1	1	1	2,90	2,90	2,90	7	7	7	3,60	3,60	3,60	2,50	2,50	2,50
16.	Żychlin - obszar wiejski	0	0	0	0,00	0,00	0,00	3	3	3	2,50	2,50	2,50	0,00	0,00	0,00

Tabela 74 Tereny zielone na obszarze powiatu i gmin na terenie powiatu, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	tereny zieleni osiedlowej			parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej			cmentarze						lasy gminne		
		powierzchnia			powierzchnia			obiekty			powierzchnia			powierzchnia		
		ogółem (w miastach i na wsi)			ogółem (w miastach i na wsi)			ogółem (w miastach i na wsi)			ogółem (w miastach i na wsi)			ogółem (w miastach i na wsi)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
1.	Powiat kutnowski	94,49	94,49	110,10	206,62	206,62	222,63	29	29	29	52,92	52,92	52,92	16,42	16,42	16,42
2.	Miasto Kutno	75,72	75,72	85,16	108,72	108,72	118,56	2	2	2	9,28	9,28	9,28	15,62	15,62	15,62
3.	Bedlno	0,50	0,50	0,50	2,86	2,86	2,86	3	3	3	3,20	3,20	3,20	0,00	0,00	0,00
4.	Dąbrowice	0,00	0,00	2,48	0,00	0,00	2,48	1	1	1	1,72	1,72	1,72	0,00	0,00	0,00
5.	Krośniewice	4,98	4,98	7,69	42,68	42,68	45,39	3	3	3	5,30	5,30	5,30	0,00	0,00	0,00
6.	Krośniewice - miasto	3,15	3,15	5,40	30,75	30,75	33,00	1	1	1	2,60	2,60	2,60	0,00	0,00	0,00
7.	Krośniewice - obszar wiejski	1,83	1,83	2,29	11,93	11,93	12,39	2	2	2	2,70	2,70	2,70	0,00	0,00	0,00
8.	Krzyżanów	0,00	0,00	0,80	0,00	0,00	0,80	2	2	2	2,60	2,60	2,60	0,00	0,00	0,00
9.	Kutno	0,00	0,00	0,00	4,27	4,27	4,27	4	4	4	17,42	17,42	17,42	0,00	0,00	0,00
10.	Łanięta	0,05	0,05	0,05	9,55	9,55	9,55	1	1	1	1,20	1,20	1,20	0,00	0,00	0,00
11.	Nowe Ostrowy	0,00	0,00	0,18	0,00	0,00	0,18	5	5	5	2,50	2,50	2,50	0,80	0,80	0,80
12.	Oporów	0,00	0,00	0,00	10,00	10,00	10,00	2	2	2	2,00	2,00	2,00	0,00	0,00	0,00
13.	Strzelce	0,00	0,00	0,00	6,30	6,30	6,30	1	1	1	0,20	0,20	0,20	0,00	0,00	0,00
14.	Żychlin	13,24	13,24	13,24	22,24	22,24	22,24	5	5	5	7,50	7,50	7,50	0,00	0,00	0,00
15.	Żychlin - miasto	13,24	13,24	13,24	19,74	19,74	19,74	3	3	3	6,40	6,40	6,40	0,00	0,00	0,00
16.	Żychlin - obszar wiejski	0,00	0,00	0,00	2,50	2,50	2,50	2	2	2	1,10	1,10	1,10	0,00	0,00	0,00

Tabela 75 Nasadzenia na obszarze powiatu kutnowskiego w miastach i wsiach, wg. danych GUS.

	nasadzenia											
	drzewa						krzewy					
	w miastach			na wsi			w miastach			na wsi		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]
Powiat kutnowski	309	231	461	309	374	252	1 769	824	1 681	0	0	0

Tabela 76 Ubytki drzew i krzewów na obszarze powiatu kutnowskiego w miastach i wsiach, wg. danych GUS.

	ubytki											
	drzewa						krzewy w m ²					
	w miastach			na wsi			w miastach			na wsi		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]
Powiat kutnowski	250	112	88	142	139	119	420	0	0	600	750	100

4.9.1 Formy ochrony przyrody

Na terenie powiatu kutnowskiego wśród form ochrony przyrody zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r., poz. 1336 ze zm.) występują następujące formy ochrony przyrody.

Obszary Natura 2000

Obszar Natura 2000 - PLB100001 - Pradolina Warszawsko-Berlińska, który posiada powierzchnię 23412,4200 ha. Zgodnie z dokumentem SFD obszar obejmuje obszar obejmuje odcinek Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej pomiędzy Łowiczem a Dąbiem (długości około 80 km, o średniej szerokości 2 km). W obrębie obszaru specjalnej ochrony ptaków Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001 znajduje się obszar „siedliskowy” Pradolina Bzury-Neru PLH100006. Decydującą rolę w ukształtowaniu powierzchni omawianego obszaru odegrała tzw. epoka lodowa, która spowodowała przekształcenie wcześniejszej rzeźby terenu. Główne rysy współczesnego układu pradoliny powstały w okresie zlodowacenia środkowopolskiego stadium Warty. Ostatecznie, dolinę uformowało zlodowacenie bałtyckie, którego faza leszczyńska nadała temu terenowi dzisiejszy kształt. Pozostałością po tych procesach są przede wszystkim formy wypukłe, tj. Wzgórza Domaniewickie, Góra Św. Małgorzaty, czy Morena Kutnowska. Charakterystyczną cechą obszaru jest obecność szerokiej na kilka kilometrów płaskiej pradoliny usytuowanej równoleżnikowo. Płaskie, zatorfione dno tego obszaru ciągnie się od Soboty w kierunku zachodnim, przecina wododział Wisły i Odry, sięgając miejscowości Dąbie. Dno pradoliny ujęte jest w wyraźne krawędzie. W najwęższym miejscu, w okolicach wsi Dobrogosty, pradolina ma ok. 1 km szerokości. Rozszerza się stopniowo w kierunku wschodnim by osiągnąć szerokość kilku kilometrów w okolicach Piątku i Łowicza. Pradolina odwadniana jest przez dwie rzeki: płynący na zachód Ner, należący do dorzecza Odry oraz płynącą na wschód, należącą do dorzecza Wisły – Bzurę. Ner, który odwadnia zachodnią część pradoliny płynie sztucznym, wyprostowanym korytem. Wpływając do pradoliny rzeka zmienia kierunek z południkowego na równoleżnikowy. W początkowym swym odcinku biegnącym przez obszar Natura 2000, tj. od wsi Parski do Leszna, Ner płynie wśród rozległych łąk kośnych, pastwisk i turzycowisk. Na odcinku od wsi Koszew do Grodziska w dolinie rzeki występują liczne szpalery drzew oddzielające poszczególne kwatery wypasu bydła oraz niewielkie zadrzewienia topolowe i wierzbowe. W bezpośredniej bliskości koryta rzeki rosną pozostałości dawnych lasów łęgowych. Północna część doliny, w okolicy wsi Nagórki, zajęta jest przez rozległe turzycowiska i łąki kośne pozbawione zadrzewień. W dalszym odcinku doliny Neru, w okolicach Dąbia, teren jest silnie przekształcony. Dno pradoliny poprzecinane jest mozaiką kanałów, zadrzewień

i dolów potorfowych w różnych fazach sukcesji. Występują tu również duże połacie trzcinowisk, leżące po obu stronach koryta rzeki. Dolina Neru w granicach ostoi odwadniana jest dodatkowo przez dwa kanały melioracyjne: leżący po południowej stronie rzeki Kanał Niemiecki i Kanał Królewski - usytuowany po stronie północnej. Bzura wpływa do ostoi na peryferiach Łęczycy, gdzie zmienia swój bieg z południkowego na równoleżnikowy i płynie dalej ku północnemu-wschodowi w kierunku Wisły. Podobnie jak w przypadku Neru, koryto rzeki jest silnie przekształcone. W połowie lat 80. XX w. na tym terenie wykonano prace melioracyjne. Efektem ich była całkowita regulacja koryta rzeki, usunięcie nadrzecznych drzew i krzewów oraz podniesienie dna koryta w stosunku do dna pradoliny. Odcinek obszaru Natura 2000 odwadniany przez Bzurę uległ silniejszym przekształceniom pochodzenia antropogenicznego w stosunku do obszaru zachodniego, odwadnianego przez Ner. Wykonane prace melioracyjne spowodowały znaczne osuszenie dna pradoliny, a co za tym idzie degradację pokładów torfu i zanik naturalnych zbiorowisk roślinnych. Początkowy odcinek doliny Bzury, leżący między Łęczycą a Dobrogostami, zajmują suche, wielogatunkowe łąki kośne i pastwiska. W wielu miejscach zaorano obszar łąk w celu uprawy zbóż. Poczynając od wsi Rybitwy aż do wsi Ktery dolina staje się bardziej podmokła, a suche łąki ustępują zaroślom łązy, szuwarom turzycowym i trzcinowiskom. Rozległe łąkowiska, przedzielone obszarami turzycowisk i wilgotnych łąk ciągną się dalej na wschód aż do wsi Orłów. Na odcinku od Soboty do Łowicza, dolina staje się ponownie sucha, a turzycowiska i wilgotne łąki ustępują miejsca zdegradowanym zbiorowiskom trawiastym. Odcinek Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej zajęty przez dolinę Bzury charakteryzuje się występowaniem kompleksów leśnych leżących w dolinie lub na jej krawędzi. Największe z nich znajdują się koło wsi Ktery, Goślub, Młogoszyn i Pęcławice. Elementem antropogenicznym lecz na stałe wpisanym w krajobraz i przyrodę pradoliny są stawy rybne: Walewice, Psary, Okręt i Rydwan. Kompleksy stawów rybnych znajdują się w wschodniej części obszaru, na południe od Bzury. Stanowią one istotną w skali Polski ostoję ptaków wodno-błotnych, ważną szczególnie podczas wiosennych i jesiennych przelotów. Przenikanie się przyrody i efektów działalności gospodarczej człowieka w granicach Pradoliny zaowocowało wytworzeniem się specyficznej mozaiki siedlisk przyrodniczych złożonych z łąk, pastwisk, pól uprawnych, turzycowisk, zarośli wierzbowych, łągów, starorzeczy, stawów i cieków. Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001 mimo niemal tysiącletniego użytkowania gospodarczego, stanowi ważną w skali regionu, kraju i sieci obszarów Natura 2000, ostoję różnorodności biologicznej. Plan zadań ochronnych dla obszaru został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska

w Poznaniu z dnia 22 marca 2016r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001 (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 1404 ze zm.).

Obszar Natura 2000 - PLH100006 - Pradolina Bzury-Neru, który posiada powierzchnię 21886,1700 ha. Zgodnie z dokumentem SFD obszar obejmuje odcinek Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej pomiędzy Łowiczem a Dąbiem (długości około 80 km) i jest ściśle powiązany z obszarem specjalnym ochrony ptaków Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001. Decydującą rolę w ukształtowaniu powierzchni omawianego obszaru odegrała tzw. epoka lodowa, która spowodowała przekształcenie wcześniejszej rzeźby terenu. Główne rysy współczesnego układu pradoliny powstały w okresie zlodowacenia środkowopolskiego stadium Warty. Ostatecznie, dolinę uformowało zlodowacenie bałtyckie, którego faza leszczyńska nadała temu terenowi dzisiejszy kształt. Pozostałością po tych procesach są przede wszystkim formy wypukłe, tj. Wzgórza Domaniewickie, Góra Św. Małgorzaty, czy Morena Kutnowska. Drugą charakterystyczną cechą obszaru jest obecność szerokiej na kilka kilometrów płaskiej pradoliny usytuowanej równoleżnikowo. Płaskie, zatorfione dno tego obszaru ciągnie się od Soboty w kierunku zachodnim, przecina wododział Wisły i Odry, sięgając miejscowości Dąbie. Warstwa torfu zalegająca na dnie pradoliny osiąga miąższość do 4 metrów w okolicach Łęczycy i stopniowo zmniejsza się w kierunku wschodnim. Na wschód od Młogoszyna warstwa ta staje się bardzo cienka i w wielu miejscach odsłania piaski rzeczne, które tworzą lokalne wydmy. Dno pradoliny ujęte jest w wyraźne krawędzie. W najwęższym miejscu, w okolicach miejscowości Dobrogosty, pradolina ma ok. 1 km szerokości. Rozszerza się stopniowo w kierunku wschodnim by osiągnąć szerokość kilku kilometrów w okolicach Piątku i Łowicza. Pradolina odwadniana jest przez dwie rzeki: płynący na zachód Ner, należący do dorzecza Odry oraz płynącą na wschód, należącą do dorzecza Wisły – Bzurę.

Ner, który odwadnia zachodnią część pradoliny płynie sztucznym, wyprostowanym korytem. Wpływając do pradoliny rzeka zmienia kierunek z południkowego na równoleżnikowy. W początkowym swym odcinku biegnącym przez obszar Natura 2000, tj. od miejscowości Parski do Leszna, Ner płynie wśród rozległych łąk kośnych, pastwisk i turzycowisk. Na odcinku od wsi Kosew do Grodziska w dolinie rzeki występują liczne szpalery drzew oddzielające poszczególne kwatery wypasu bydła oraz niewielkie zadrzewienia topolowe i wierzbowe. W bezpośredniej bliskości koryta rzeki rosną pozostałości dawnych lasów łęgowych. Północna część doliny, w okolicy wsi Nagórki, zajęta jest przez rozległe turzycowiska i łąki kośne pozbawione zadrzewień. W dalszym odcinku doliny Neru, w okolicach Dąbia, teren jest silnie przekształcony. Dno pradoliny

poprzecinane jest mozaiką kanałów, zadrzewień i dołów potorfowych w różnych fazach sukcesji. Występują tu również duże połączenia trzcinowisk, leżące po obu stronach koryta rzeki. Dolina Neru w granicach ostoi odwadniana jest dodatkowo przez dwa kanały melioracyjne: leżący po południowej stronie rzeki Kanał Niemiecki i Kanał Królewski - usytuowany po stronie północnej. Drugi z wymienionych rozpoczyna się w okolicy Łęczycy i przecina odcinek wododziałowy obu rzek, łącząc dolinę Neru z doliną Bzury. Sprawia to, że przy wysokich stanach wód, często występuje zjawisko bifurkacji Bzury i Neru polegające na drenowaniu zlewni obu rzek przez Kanał Królewski. Ner stanowi główne miejsce zrzutu ścieków z aglomeracji łódzkiej. Z tego względu przez ostatnie 40 lat niósł on wody silnie zanieczyszczone zarówno ściekami komunalnymi, jak i przemysłowymi. Od połowy lat 90. XX w. stan jakości wody znacznie się poprawił dzięki wybudowaniu Grupowej Oczyszczalni Ścieków w Łodzi. Bzura wpływa do ostoi na peryferiach Łęczycy, gdzie zmienia swój bieg z południkowego na równoleżnikowy i płynie dalej ku północnemu-wschodowi w kierunku Wisły. Podobnie jak w przypadku Neru, koryto rzeki jest silnie przekształcone. W połowie lat 80. XX w. na tym terenie wykonano prace melioracyjne. Efektem ich była całkowita regulacja koryta rzeki, usunięcie nadrzecznych drzew i krzewów oraz podniesienie dna koryta w stosunku do dna pradoliny. Dorzecze Bzury można podzielić na dwa odrębne obszary. Prawobrzeżne dopływy, wypływające spod krawędzi wysoczyznowej Wzniesień Łódzkich są zasobne w wodę i jest ich stosunkowo dużo. Należą do nich: Moszczenica, Malina, Struga, Mroga z Mrożyca, Bobrówka i Uchanka. Lewobrzeżnych dopływów jest znacznie mniej i prowadzą mniej wody. Największe z nich to Ochnia i Słudwia, mniejsze cieki ze względu na małą ilość wody funkcjonują często okresowo. Odcinek obszaru Natura 2000 odwadniany przez Bzurę uległ silniejszym przekształceniom pochodzenia antropogenicznego w stosunku do obszaru zachodniego, odwadnianego przez Ner. Wykonane prace melioracyjne spowodowały znaczne osuszenie dna pradoliny, a co za tym idzie degradację pokładów torfu i zanik naturalnych zbiorowisk roślinnych. Początkowy odcinek doliny Bzury, leżący między Łęczycą a Dobrogostami, zajmują suche, wielogatunkowe łąki kośne i pastwiska. W wielu miejscach zaorano obszar łąk w celu uprawy zbóż. Poczynając od wsi Rybitwy aż do wsi Ktery dolina staje się bardziej podmokła, a suche łąki ustępują zaroślom łoży, szuwarom turzycowym i trzcinowiskom. Rozległe łożowiska, przedzielone obszarami turzycowisk i wilgotnych łąk ciągną się dalej na wschód aż do wsi Orłów. Na odcinku od Soboty do Łowicza, dolina staje się ponownie sucha, a turzycowiska i wilgotne łąki ustępują miejsca zdegradowanym zbiorowiskom trawiastym. Odcinek Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej zajęty przez dolinę Bzury charakteryzuje się występowaniem

kompleksów leśnych leżących na jej dnie lub krawędzi. Są to w większości olsy porzeczkowe. Największe z nich znajdują się koło wsi Ktery, Goślub, Młogoszyn i Pęcławice. Do Bzury zrucano ścieki przemysłowe pochodzące z zakładów farbiarskich położonych na terenie Zgierza. Z tego względu, rzeka niosła wody silnie zanieczyszczone. Zapaść przemysłu włókienniczego na początku lat 90. ubiegłego wieku na terenie aglomeracji łódzkiej spowodował zaprzestanie produkcji w większości zakładów zanieczyszczających Bzurę. Wpłynęło to na znaczną poprawę jakości wody w rzece. Wybudowanie szeregu oczyszczalni ścieków w miastach leżących wzdłuż doliny Bzury również przyczyniło się do poprawy jakości jej wód. Koryta większości cieków, w tym Bzury i Neru, są silnie zmienione i uregulowane. Do skanalizowania koryt rzek Pradoliny doszło na szeroką skalę w latach 60. i 70. Większa część charakteryzowanego obszaru zajmowana jest przez użytki zielone (łąki kośne, pastwiska) i użytki rolne. Niemal cały teren jest użytkowany rolniczo, miejscami intensywnie. Niewielkie kompleksy lasów łągowych zachowały się nad Bzurą w okolicy miejscowości Ktery i Pęcławice oraz nad Nerem - w okolicy miejscowości Leszno. Istotnym zjawiskiem w pradolinie jest obecnie regeneracja lasów łągowych na porzuconych łąkach wzdłuż cieków. Przykładem takiego spontanicznie odtwarzającego się (od około 20 lat) łągu, może być las na wschód od miejscowości Młogoszyn. Głównym walorem płatów roślinności łąkowej spontanicznie odtwarzających się na porzuconych łąkach łągów jest naturalność zachodzących tam procesów przyrodniczych. Stosunkowo dużą część Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej zajmują kanały melioracyjne, starorzecza i torfianki - pozostałość po dawnej eksploatacji pokładów torfu. Silne odwodnienie opisywanego terenu, spowodowane wadliwie działającymi melioracjami, doprowadziło do znaczącego zubożenia różnorodności biologicznej oraz do rozpoczęcia procesu mineralizacji pokładów torfu. Elementem antropogenicznym lecz na stałe wpisanym w krajobraz i przyrodę pradoliny są stawy rybne: Walewice, Psary, Okręt i Rydwan. Kompleksy stawów rybnych znajdują się w wschodniej części obszaru, na południe od Bzury. Stanowią one istotną w skali Polski ostoję ptaków wodno-błotnych, ważną szczególnie podczas wiosennych i jesiennych przelotów. Stawy rybne zapewniają również przetrwanie wielu gatunkom roślin związanych ze zbiornikami wodnymi. Przenikanie się przyrody i efektów działalności gospodarczej człowieka w granicach Pradoliny zaowocowało wytworzeniem się specyficznej mozaiki siedlisk przyrodniczych złożonych z łąk, pastwisk, pól uprawnych, turzycowisk, zarośli wierzbowych, łągów, starorzeczy, stawów i cieków. Charakteryzowany odcinek Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej, objęty ochroną w granicach obszaru Natura 2000 Pradolina Bzury-Neru PLH100006, jest najcenniejszym obszarem bagiennym w środkowej części

Polski. W dużej części ostoi zachodzi sukcesja regeneracyjna na skutek wycofywania się rolnictwa. Efektem tego procesu jest odtwarzanie się lasów łągowych, olsowych, zarośli wierzbowych oraz szuwarów. Szczególnie istotny jest fakt, potwierdzony przez liczne ostatnio badania przyrodnicze w granicach Obszaru, iż mimo kompleksowego zmeliorowania tego terenu, wciąż posiada on unikatową wartość przyrodniczą. Potwierdzają to liczne stanowiska roślin chronionych i ginących (np. goryczka wąskolistna *Gentianapneumonanthe* i groszek błotny *Lathyruspalustris*) oraz liczne występowanie zwierząt, w szczególności ptaków związanych z obszarami wodno-błotnymi. „Pradolina Warszawsko-Berlińska”, objęta ochroną w postaci dwóch obszarów Natura 2000 (Pradolina Bzury-Neru PLH100006 oraz Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001), mimo niemal tysiącletniego użytkowania gospodarczego, stanowi ważną w skali regionu, kraju i całej sieci obszarów Natura 2000, ostoję różnorodności biologicznej. Na terenie ostoi położone są Obszary Chronionego Krajobrazu: Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej, Doliny Bzury oraz Nadwarciański. Na szczególną uwagę zasługuje użytek ekologiczny „Dąbskie Błota” położony na terenie Gminy Dąbie (województwo wielkopolskie). Plan zadań ochronnych dla obszaru został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 18 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina Bzury-Neru PLH100006 (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 1421 ze zm.).

Obszar Natura 2000 - PLH100002- Dąbrowa Świetlista w Pernie, który posiada powierzchnię 40,0900 ha. Zgodnie z dokumentem SFD według podziału fizyczno-geograficznego Polski obszar Natura 2000 Dąbrowa Świetlista w Pernie PLH100002 jest położony w prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego [31], podprowincji Nizin Środkowopolskich [318], makroregionie Niziny Południowowielkopolskiej [318.1] i mezoregionie Wysoczyzny Kłódzkiej [318.15] (Kondracki 2002). Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej rezerwat jest położony w IV Krainie Mazowiecko-Podlaskiej w 3 Dzielnicy Równiny Warszawsko-Kutnowskiej, w (b) Mezoregionie Równiny Kutnowsko-Błońskiej (Trampler 1990) (IV.3.b). Obszar Natura 2000 (rezerwat przyrody) położony jest na terenie województwa łódzkiego w powiecie kutnowskim w gminie Nowe Ostrowy. Według administracji Lasów Państwowych znajduje się w granicach Nadleśnictwa Kutno, obręb Kutno, leśnictwa Perna. Zachodnia i północna granica rezerwatu jest jednocześnie granicą kompleksu leśnego. Od wschodu obszar (rezerwat przyrody) ogranicza droga leśna, za którą znajduje się pas drzew i krzewów, a dalej pola uprawne. Za północną granicą znajduje się skarpa oraz tory kolejowe. Od wschodu obszar Natura 2000 (rezerwat

przyrody) graniczy z drogą wojewódzką 581 Gostynin – Krośniewice. Południową granicą rezerwatu jest linia oddziałowa 95/96, oddzielająca rezerwat od reszty kompleksu leśnego, użytkowanego gospodarczo. Siedlisko należy do najcenniejszych stanowisk, tego zanikającego typu siedliska leśnego w centralnej Polsce. O ich wartości decyduje bogate florystycznie runo z udziałem gatunków ciepłolubnych przywiązanych tylko do tego siedliska. W różnych postaciach zajmuje ponad połowę powierzchni rezerwatu. Rozwinęła się na glebie brunatnej, wylugowanej, wytworzonej z piasków słabogliniastych, pylastych z domieszką kamieni i żwiru. Jest to widny, ciepłolubny las dębowy, złożony z trzech warstw roślinności, charakteryzujący się swoistym i bogatym składem gatunkowym. Drzewostan buduje zróżnicowany wiekowo dąb bezszypułkowy *Quercus petraea*. Oddziaływanie pozytywne Poziom Działania, zarządzanie [kod] Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod] Wewnętrzne / zewnętrzne [i|o|b] L X X i Oddziaływanie negatywne Poziom Zagrożenia i presje [kod] Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod] Wewnętrzne / zewnętrzne [i|o|b] H I01 i H I02 i H K02 i H J03.01 i M C01.01 o M K02.04 i M G01.02 b *Quercus petraea* (w wieku od 80 do 120 lat, miejscami młodszy – około 50-letni), któremu towarzyszy dąb szypułkowy *Quercus robur*. W niższej warstwie drzew najczęściej spotyka się klon polny (*Acer platanoides*) *Acer campestre*, miejscami drzewiaste grusze polne *Pyrus pyraeaster*, dzikie czereśnie *Cerasus avium*, jabłoń dzika *Malus sylvestris*, głogi – jednoszyjkowy *Crataegus monogyna* i dwuszyjkowy *Crataegus laevigata* oraz klon zwyczajny *Acer platanoides*. Podszycie złożone jest przede wszystkim z ciepłolubnych krzewów, wśród których dominuje śliwa tarnina *Prunus spinosa*. Trawiasto-zielne runo pokrywa glebę prawie w 100%. Wczesna wiosna zakwita tu masowo zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, któremu towarzysza miodunka wąskolistna *Pulmonaria angustifolia*, groszek wiosenny *Lathyrus vernus*, gwiazdnica wielkokwiatowa *Stellaria holostea* i rzadziej pierwiosnek lekarski *Primula veris*. Później kwitają tu obficie kolejne atrakcyjne byliny, a runo przypomina kwietną łąkę. Kwitną wówczas m.in.: pięciornik biały *Potentilla alba*, dzwonek brzoskwiniolistny *Campanula persicifolia*, lilia złotogłów *Lilium martagon*, groszek czerniejący *Lathyrus niger*, miodownik melisowaty *Melittis melissophyllum*, rutewka orlikolistna *Thalictrum aquilegifolium* i rutewka żółta *T. flavum*, koniczyna dwukłosa *Trifolium alpestre*, naparstnica zwyczajna *Digitalis grandiflora* i wiele innych. W obrębie zespołu świetlistej dąbrowy wyodrębniono różne postaci (zmiennosc o charakterze ilościowym) i formy (zmiennosc jakościowa), które odzwierciedlają odkształcenia od płatów typowych. Odchylenia te wynikają z ingerencji w leśne siedlisko lub są następstwem naturalnie zachodzących procesów sukcesyjnych. Prawie wszystkie postaci i formy zachowują częściowo cechy strukturalne i florystyczne właściwe dla zespołu

Potentilloalbae-Quercetum. Toteż należy dołożyć starań, aby poprzez ukierunkowane działania konserwatorskie, przywrócić im cechy typowej postaci świetlistej dąbrowy. Za postaci degeneracyjne świetlistej dąbrowy uznano płaty, gdzie najstarszy dębowy drzewostan nigdy nie był wycięty w całości. Obecnie są to zbiorowiska leśne z przewagą dębów i udziałem innych gatunków drzew liściastych w drzewostanie: z niższą warstwą drzew złożoną z grabu lub lipy, które mocno zacieniając dno lasu, uniemożliwiają jakiegokolwiek odnowienie i rozwój runa albo z nadmiernie zwartymi warstwami drzew i podszycia oraz z zaburzeniami w runie.

Obszar Natura 2000 - PLB100003 – Doliny Przysowy i Słudwi, który posiada powierzchnię 3980,6600 ha. Zgodnie z dokumentem SFD ostoja położona jest na terenie dwóch województw: mazowieckiego i łódzkiego. Jest to obszar dolin dwóch niewielkich nizinnych rzek: Słudwi i jej dopływu Przysowy. Dolina w granicach obszaru ma długość 31 kilometrów, rozciągając się od Szczawina Kościelnego do Retek. Szerokość obszaru uzależniona jest od szerokości doliny, która jest zmienna. W okolicach Złakowa Borowego i Gajewa obszar ma ok. 3 km szerokości, natomiast w okolicach Kaczkowizny wynosi niespełna 300 m. Najwyżej położone są północne krańce obszaru; wysokości dochodzą tu do 106 m n.p.m. W kierunku południowym teren stopniowo opada, aby w okolicach Rętek i Pólki osiągnąć 87 m n.p.m. W krajobrazie obszaru zdecydowanie dominują łąki kośne. Dolinę wypełniają utwory organiczne, w części jeszcze zachowane jako torfowiska niskie ale w większości już zmurszałe ze względu na przesuszenie wywołane zmeliorowaniem tych terenów i wyprostowaniem oraz pogłębieniem koryt rzecznych. Przed melioracją występowały tu łąki wilgotne. W zagłębieniach terenu zachowały się liczne, miejscami rozległe zabagnienia, które z kolei często sprawiają duże trudności w ich użytkowaniu. Tam tam gdzie prowadzone jest cały czas wykaszanie, łąki - a tym samym siedliska odpowiednie dla migrujących ptaków - jeszcze się zachowały, natomiast w miejscach nieużytkowanych, zabagnionych przekształciły się w ziołorośla, turzycowiska i trzcinowiska z zakrzaczeniami wierzbowymi - siedliska odpowiednie dla podróżniczka czy gęgawy w okresie lęgów, nie odpowiednie dla ptaków migrujących. Łąki są zalewane w okresie wiosennym, natomiast latem, zwłaszcza, jeżeli opady są niewielkie, ulegają przesuszeniu. Miejscami w obrębie obszaru występują tereny leśne lub zadrzewienia. Najczęściej mają one postać niewielkich zagajników lub pojedynczych kęp drzew wokół oczek wodnych, wzdłuż cieków i rowów. Większy udział zwartych kompleksów leśnych jest w północnej części obszaru. Skraje obszaru, położone na zboczach, znajdują się na utworach mineralnych i są zajęte przez role, tereny zabudowane lub lasy. W części północnej obszar obejmuje również rezerwat przyrody Jezioro Szczawińskie. Jest to dość duży

zbiornik wodny otoczony przez torfowiska niskie i przejściowe, na których występują chronione gatunki roślin: roszciska okrągłolistna, bobrek trójlistkowy, bagno zwyczajne, storczyk szerokolistny, storczyk krwisty. Taflę jeziora na znacznej powierzchni pokrywa osoka aleosowata. Torfowiska porastają zbiorowiska olsów oraz zakrzaczeń wierzbowych, a także turzycowiska i trzcinowiska. Jezioro jest ważnym obszarem lęgowym dla rybitwy czarnej, zielonki, podróżniczka. W sąsiedztwie jeziora znajduje się szereg torfianek.

Rezerваты przyrody

Rezerwat przyrody Ostrowy, uznany za rezerwat 2 stycznia 1970 r. Posiada powierzchnię 13,0400 ha. Jest to rezerwat leśny, typ fitocenotyczny, podtyp zbiorowisk leśnych. Typ ekosystemu leśny i borowy, podtyp ekosystemu lasów nizinnych. W skład rezerwatu wchodzi obszar oznaczony w planie urządzania lasu Nadleśnictwa Kutno, Leśnictwa Ostrowy, na lata 1958-1968 - jako oddziały 60 d, 61 f, 66 g, 67 a. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych fragmentu wielogatunkowego lasu liściastego o charakterze naturalnym.

Rezerwat przyrody Ostrowy-Bażantarnia, uznany za rezerwat 1 maja 1975 r. Posiada powierzchnię 13,0400 ha. Jest to rezerwat leśny, typ fitocenotyczny, podtyp zbiorowisk leśnych. Typ ekosystemu leśny i borowy, podtyp ekosystemu lasów nizinnych. W skład rezerwatu wchodzi obszar oznaczony w planie urządzania lasu Nadleśnictwa Kutno, Leśnictwa Ostrowy, na lata 1969-1979 - jako oddziały 71 a, b, c, d, f, g, 72 c, d, 79 b. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych fragmentu wielogatunkowego lasu liściastego o charakterze naturalnym.

Rezerwat przyrody Perna, uznany za rezerwat 1 maja 1975 r. Posiada powierzchnię 15,2700 ha. Jest to rezerwat leśny, typ fitocenotyczny, podtyp zbiorowisk leśnych. Typ ekosystemu leśny i borowy, podtyp ekosystemu lasów nizinnych. W skład rezerwatu wchodzi obszar oznaczony w planie urządzenia lasu Nadleśnictwa Kutno na lata 2005-2014, obrębu Kutno, leśnictwa Perna jako oddziały: 110 i, 114 b, c, d. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie lasu liściastego o cechach naturalnego zespołu grądu, z bogatą florą i dużym zróżnicowaniem drzewostanu.

Rezerwat przyrody Dąbrowa Świetlista, uznany za rezerwat 29 sierpnia 1990 r. Posiada powierzchnię 40,1300 ha. Jest to rezerwat leśny, typ fitocenotyczny, podtyp zbiorowisk leśnych. Typ ekosystemu leśny i borowy, podtyp ekosystemu lasów nizinnych. Rezerwat zlokalizowany jest w powiecie Kutnowskim, gminie Nowe Ostrowy, Nadleśnictwie Kutno, Leśnictwie Perna, oddz. 95 a, ~a; obr. Kutno Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie naturalnego zespołu świetlistej dąbrowy z bogatą florą.

Obszary chronionego krajobrazu

Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej utworzony 1 stycznia 1988 r. Posiada powierzchnię 36650,0000 ha. Przedmiotem ochrony Obszaru jest zachowanie walorów przyrodniczych części pradoliny powstałej w okresie plejstoceńskim, łączącej dolinę Wisły z doliną Warty. Wyznaczony Obszar wchodzi w skład sieci obszarów chronionych i korytarzy ekologicznych. Obszar Chronionego Krajobrazu został wyznaczony na terenach już istniejących Obszarów: - Bolimowsko Radziejowickiego z doliną środkowej Rawki (dot. gm. Bolimów, Nieborów) oraz Doliny Bzury (gm. Bielawy, Domaniewice, Łowicz), które wyznaczył Wojewoda Skierniewicki rozporządzeniem Nr 36 z dnia 28 lipca 1996 r. (Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego Nr 18, poz. 113), - Pradolina Warszawsko Berlińska rozporządzenie Nr 16/98 Wojewody Płockiego z dnia 27 kwietnia 1998 r. w sprawie dostosowania uchwały Nr 163/XXV/88 wojewódzkiej Rady Narodowej w Płocku w sprawie ochrony krajobrazu w województwie płockim do wymagań ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (gm: Łęczyca, Witonia, Góra Św. Małgorzaty, Krzyżanów, Piątek, Bedlno, m. Łęczyca). W celu uzyskania ciągłości obszarów chronionych, postanowiono dodatkowo objąć ochroną część Pradoliny na wschód od Łowicza do granicy z województwem mazowieckim oraz w zachodniej części (obszary położone na terenie gmin: Wartkowice, Świnice Warckie, Grabów i Uniejów).

Doliny Przysowy utworzony 1 stycznia 1988 r. Posiada powierzchnię 10329,5100 ha. Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Przysowy, obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Pomniki przyrody

Na obszarze gminy Bedlno:

- Dąb szypułkowy *Quercus robur* „Trójniak”, o obwodzie wynoszącym 540 cm, wysokości 25 m, zlokalizowany w miejscowości Karolew, obręb ewidencyjny 9, na działce nr ewid. 18/1, park dworski, około 50 m za dworkiem,
- Topola biała *Populus alba*, o obwodzie wynoszącym 443 cm, wysokości 23 m, zlokalizowana w miejscowości Wojszyce, obręb ewidencyjny 41, na działce nr ewid. 150/8, park podworski, obecnie teren DPS w Wojszycach jedna topola rośnie od frontowej strony dworku, dwie topole w głębi parku (we wschodniej części), jesion w tylnej części parku, lipa rośnie tuż za dworkiem,
- Topola biała *Populus alba*, o obwodzie wynoszącym 449 cm, wysokości 23 m, zlokalizowana w miejscowości Wojszyce, obręb ewidencyjny 41, na działce nr

ewid.150/8, park podworski, obecnie teren DPS w Wojszycach jedna topola rośnie od frontowej strony dworku, dwie topole w głębi parku (we wschodniej części), jesion w tylnej części parku, lipa rośnie tuż za dworkiem,

- Topola biała *Populus alba*, o obwodzie wynoszącym 490 cm, wysokości 23 m, zlokalizowana w miejscowości Wojszyce, obręb ewidencyjny 41, na działce nr ewid.150/8, park podworski, obecnie teren DPS w Wojszycach jedna topola rośnie od frontowej strony dworku, dwie topole w głębi parku (we wschodniej części), jesion w tylnej części parku, lipa rośnie tuż za dworkiem,
- Jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, o obwodzie wynoszącym 531 cm, wysokości 30 m, zlokalizowany w miejscowości Wojszyce, obręb ewidencyjny 41, na działce nr ewid. 150/8, park podworski, obecnie teren DPS w Wojszycach jedna topola rośnie od frontowej strony dworku, dwie topole w głębi parku (we wschodniej części), jesion w tylnej części parku, lipa rośnie tuż za dworkiem,
- Lipa drobnolistna *Tiliacordata*, o obwodzie wynoszącym 311 cm, wysokości 20 m, zlokalizowana w miejscowości Wojszyce, obręb ewidencyjny 41, na działce nr ewid. 150/8, park podworski, obecnie teren DPS w Wojszycach jedna topola rośnie od frontowej strony dworku, dwie topole w głębi parku (we wschodniej części), jesion w tylnej części parku, lipa rośnie tuż za dworkiem,
- Dąb szypułkowy *Quercus robur*, o obwodzie wynoszącym 239 cm, wysokości 20 m, zlokalizowany w miejscowości Bedlno Wieś, obręb ewidencyjny 2, na działce nr ewid. 97, rośnie przy zabudowaniach gospodarczych.

Na obszarze gminy Krośniewice:

- Lipa drobnolistna *Tiliacordata*, o obwodzie wynoszącym 720 cm, wysokości 19 m, zlokalizowana w miejscowości Głaznów, na działce nr ewid. 9/1.

Na obszarze gminy Krzyżanów:

- Dąb szypułkowy *Quercus robur*, o obwodzie wynoszącym 465 cm, wysokości 28 m, zlokalizowany w miejscowości Łęki Kościelne, na działce nr ewid. 384, park zabytkowy.

Na obszarze miasta Kutno:

- 3 Dęby szypułkowe *Quercus robur*, o obwodach wynoszących 361 cm, 364 cm, 553 cm, wysokości 18-22 m, zlokalizowane w miejscowości Kutno, obręb 5- śródmieście, na działce nr ewid. 1798/9, park miejski im. Wiosny Ludów,
- Kasztanowiec biały *Aesculus hippocastanum*, o obwodzie wynoszącym 276 cm, wysokości 18 m, zlokalizowany w miejscowości Kutno, obręb 5-śródmieście, na działce nr ewid. 1798/9, park miejski im. Wiosny Ludów przy alejce prowadzącej do Muzeum Bitwy nad Bzurą,

- Świerk pospolity *Piceaabies*, o obwodzie wynoszącym 270 cm, wysokości 18 m, zlokalizowany w miejscowości Kutno, obręb 5-śródmieście, na działce nr ewid. 1798/9, park miejski im. Wiosny Ludów,
- 2 Graby zwyczajne *Carpinusbetulus*, o obwodach wynoszących 101 cm i 85 cm, wysokości 18 m, zlokalizowane w miejscowości Kutno, obręb 5-śródmieście, na działce nr ewid. 1798/9, park miejski im. Wiosny Ludów przy alejce prowadzącej do Muzeum Bitwy nad Bzurą,
- Dąb szypułkowy *Quercus robur*, o obwodzie wynoszącym 330 cm, wysokości 12 m, zlokalizowany w miejscowości Kutno, obręb 2-Grunwald, przy ul. Kard. S. Wyszyńskiego 5,
- Dąb szypułkowy *Quercus robur*, o obwodzie wynoszącym 236 cm, wysokości 10 m, zlokalizowany w miejscowości Kutno, obręb 2-Grunwald, przy ul. Kard. S. Wyszyńskiego 5,
- Topola biała *Populus alba*, o obwodzie wynoszącym 386 cm, wysokości 25 m, zlokalizowany w miejscowości Kutno, na działce nr ewid. 799/6, na terenie I LO im. Gen. J.H. Dąbrowskiego, ul. Dąbrowskiego 1.

Na obszarze gminy Kutno:

- Topola biała *Populus alba*, o obwodzie wynoszącym 471 cm, wysokości 28 m, zlokalizowana w miejscowości Byszew, obręb ewidencyjny 3, na działce nr ewid. 94, rośnie w parku dworskim wpisanym do rejestru zabytków,
- Dąb szypułkowy *Quercus robur*, o obwodzie wynoszącym 534 cm, wysokości 28 m, zlokalizowany w miejscowości Leszczynek, obręb ewidencyjny 14, na działce nr ewid. 89, rośnie w parku dworskim wpisanym do rejestru zabytków,
- Dąb szypułkowy *Quercus robur*, o obwodzie wynoszącym 481 cm, wysokości 31 m, zlokalizowany w miejscowości Leszczynek, obręb ewidencyjny 14, na działce nr ewid. 89, rośnie w parku dworskim wpisanym do rejestru zabytków,
- Platan klonolistny *Platanusxacerifolia*, o obwodzie wynoszącym 273 cm, wysokości 22 m, zlokalizowany w miejscowości Głogowiec, obręb ewidencyjny 9, na działce nr ewid. 1/17, rośnie w parku dworskim wpisanym do rejestru zabytków,
- Jesion wyniosły *Fraxinusexcelsior*, o obwodzie wynoszącym 276 cm, wysokości 10 m, zlokalizowany w miejscowości Głogowiec, obręb ewidencyjny 9, na działce nr ewid. 1/17, rośnie w parku dworskim wpisanym do rejestru zabytków,
- Dąb szypułkowy *Quercus robur*, o obwodzie wynoszącym 487 cm, wysokości 23 m, zlokalizowany w miejscowości Komadzyn, obręb ewidencyjny 11, na działce nr ewid. 40, rośnie na terenie, na którym stacjonuje Ochotnicza Straż Pożarna,

- 6 Lip drobnolistnych *Tiliacordata*, o obwodach wynoszących 145-154 cm, wysokości 20 m, zlokalizowanych w miejscowości Komadzyn, obręb ewidencyjny 11, na działce nr ewid. 39, rosną na działce, na której znajduje się Rodzinny Ogród Działkowy,
- 57 Lip drobnolistnych *Tiliacordata*, o obwodach wynoszących 50-307 cm, wysokościach 12-26 m, zlokalizowanych w miejscowości Komadzyn, obręb ewidencyjny 11, na działce nr ewid. 39, rosną na działce, na której znajduje się Rodzinny Ogród Działkowy.

Na obszarze gminy Łanięta:

- Jesion wyniosły *Fraxinusexcelsior*, o obwodzie wynoszącym 342 cm, wysokości 28 m, zlokalizowany w miejscowości Łanięta, obręb ewidencyjny 9, na działce nr ewid. 204/12, rośnie na terenie parku w miejscowości Łanięta,
- Dąb szypułkowy *Quercus robur*, o obwodzie wynoszącym 440 cm, wysokości 18 m, zlokalizowany w miejscowości Łanięta, obręb ewidencyjny 9, na działce nr ewid. 204/12, rośnie na terenie parku w miejscowości Łanięta,
- 2 Lipy drobnolistne *Tiliacordata*, o obwodach wynoszących 478 cm i 503 cm, wysokości 20 m, zlokalizowane w miejscowości Suchodębie, obręb ewidencyjny 12, na działce nr ewid. 159, rosną przy szosie Łanięta-Suchodębie,
- 2 Jesiony wyniosłe *Fraxinusexcelsior*, o obwodach wynoszących 336 cm i 437 cm, wysokościach 25 m i 27 m, zlokalizowane w miejscowości Łanięta, obręb ewidencyjny 9, na działce nr ewid. 204/12, rosną na terenie parku w miejscowości Łanięta,
- Dąb szypułkowy *Quercus robur*, o obwodzie wynoszącym 449 cm, wysokości 26 m, zlokalizowany w miejscowości Łanięta, obręb ewidencyjny 9, na działce nr ewid. 225, rośnie przy szosie do Kutna, naprzeciwko wjazdu do parku zabytkowego.

Na obszarze gminy Nowe Ostrowy:

- Dąb szypułkowy *Quercus robur*, o obwodzie wynoszącym 371 cm, wysokości 23 m, zlokalizowany w miejscowości Grochów, obręb ewidencyjny 2, na działce nr ewid. 34, rośnie na terenie parku w miejscowości Grochów,
- Dąb szypułkowy *Quercus robur*, o obwodzie wynoszącym 399 cm, wysokości 30 m, zlokalizowany w miejscowości Ostrowy, obręb ewidencyjny 11, na działce nr ewid. 262, rośnie na terenie parku w miejscowości Ostrowy,
- Dąb szypułkowy *Quercus robur*, o obwodzie wynoszącym 449 cm, wysokości 27 m, zlokalizowany w miejscowości Ostrowy, obręb ewidencyjny 11, na działce nr ewid. 263, rośnie na terenie parku w miejscowości Ostrowy,

- Dąb szypułkowy *Quercus robur*, o obwodzie wynoszącym 399 cm, wysokości 32 m, zlokalizowany w miejscowości Ostrowy, obręb ewidencyjny 11, na działce nr ewid. 264, rośnie na terenie parku w miejscowości Ostrowy,
- Dąb szypułkowy *Quercus robur*, o obwodzie wynoszącym 553 cm, wysokości 31 m, zlokalizowany w miejscowości Ostrowy, obręb ewidencyjny 11, na działce nr ewid. 265, rośnie na terenie parku w miejscowości Ostrowy.

Na obszarze gminy Oporów:

- Jesion wyniosły *Fraxinusexcelsior*, o obwodzie wynoszącym 346 cm, wysokości 18 m, zlokalizowany w miejscowości Mnich, obręb ewidencyjny Mnich, na działce nr ewid. 43/1, rośnie na terenie dawnego majątku,
- Lipa drobnolistna *Tiliacordata*, o obwodzie wynoszącym 355 cm, wysokości 22 m, zlokalizowana w miejscowości Mnich, obręb ewidencyjny Mnich, na działce nr ewid. 43/1, rośnie na terenie dawnego majątku,
- 2 Jesiony wyniosłe *Fraxinusexcelsior*, o obwodach wynoszących 396 cm i 515 cm, wysokości 20 i 25 m, zlokalizowany w miejscowości Oporów, obręb ewidencyjny Oporów, na działce nr ewid. 209, rośnie na terenie Muzeum w Oporowie,
- Lipa drobnolistna *Tiliacordata*, o obwodzie wynoszącym 393 cm, wysokości 25 m, zlokalizowany w miejscowości Gołędzkie, obręb ewidencyjny Gołędzkie, na działce nr ewid. 67/1,
- Jesion wyniosły *Fraxinusexcelsior*, o obwodzie wynoszącym 412 cm, wysokości 23 m, zlokalizowana w miejscowości Mnich, na terenie zespołu pałacowo-parkowego,
- Dąb szypułkowy *Quercus robur*, o obwodzie wynoszącym 349 cm, wysokości 19 m, zlokalizowany w miejscowości Gołędzkie, obręb ewidencyjny Gołędzkie, na działce nr ewid. 367/1.

Na obszarze gminy Żychlin:

- Topola biała *Populus alba*, o obwodzie wynoszącym 509 cm, wysokości 28 m, zlokalizowana w miejscowości Dobrzelin, na działce nr ewid. 63/1, rośnie na terenie parku wiejskiego,
- Dąb szypułkowy *Quercus robur* Wojtek, o obwodzie wynoszącym 521 cm, wysokości 28 m, zlokalizowany w miejscowości Żychlin, na działce nr ewid. 962/8, rośnie na terenie zakładów „EMIT”,
- Lipa drobnolistna *Tiliacordata*, o obwodzie wynoszącym 276 cm, wysokości 24 m, zlokalizowany w miejscowości Żychlin, na działce nr ewid. 263, rośnie na placu Jana Pawła II, przy ogrodzeniu kościoła.

4.9.2 Obszar interwencji, cel, kierunki interwencji oraz zagadnienia horyzontalne

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
zasoby przyrodnicze	ochrona zasobów przyrodniczych	odpowiednie gospodarowanie zasobami przyrodniczymi	konserwacja parków miejskich / wiejskich	jednostki samorządu terytorialnego
			utrzymanie i rozwój zieleni miejskiej / wiejskiej	jednostki samorządu terytorialnego
			zwiększenie nasadzeń wzdłuż tras komunikacyjnych	zarządca drogi
			intensyfikacja działań związanych z rozwojem zieleni na osiedlach mieszkaniowych	jednostki samorządu terytorialnego / Zarządy
			obejmowanie tworów i składników przyrody formami ochrony przyrody	jednostki samorządu terytorialnego
			rozwój szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych	jednostki samorządu terytorialnego
			zalesianie gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego oraz nieużytków	właściciele gruntów

Tabela 77 Zagadnienia horyzontalne – obszar interwencji zasoby przyrodnicze.

Adaptacja do zmian klimatu	prowadzenie regulacji mikroklimatu poprzez zalesienia, zadrzewienia śródpolne, zieleń na terenach zabudowanych
	podjmowanie działań służących dobrej kondycji lasów
	zwiększanie naturalnej retencji
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	podjmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie skutkom suszy
Działania edukacyjne	celem edukacji przyrodniczej jest zachęcenie ludności do uprawiania aktywnego wypoczynku, pokazanie różnorodności występujących form przyrody, przybliżenie problematyki gospodarki leśnej i ochrony przyrody oraz poszerzenie wiedzy z zakresu edukacji przyrodniczej
Monitoring środowiska	monitoring obszarów objętych ochroną oraz efektów wdrażanych działań ochronnych
	monitoring lasów

4.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska, spowodowane poważną awarią lub katastrofą naturalną, mogą wywoływać znaczne zniszczenia w środowisku lub pogorszenie jego stanu, a także stwarzać bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi.

Na terenie powiatu występuje ryzyko zaistnienia zagrożeń środowiska, które mogą być zarówno wynikiem katastrof wywołanych przez siły natury, jak również przez różnego typu awarie infrastruktury technicznej.

Zagrożenia będące następstwem katastrofy naturalnej na terenie powiatu kutnowskiego dotyczą zagrożeń powodziowych i pożarowych.

Zagrożenia pożarowe mogą wystąpić na obszarach leśnych, gdzie dominującym drzewostanem jest sosna charakteryzująca się wysoką palnością. Zagrożenie pożarowe zwiększa się w okresie wiosennym i letnim, zwłaszcza w wyniku braku prowadzenia prac pielęgnacyjno- porządkowych, tj. spowodowane zaleganiem ściętych i wysuszonych gałęzi, brakiem utrzymywania pasów przeciwpożarowych. Ponadto w ostatnich latach, w całej Polsce, w tym również na terenie powiatu kutnowskiego, miały miejsce pożary nielegalnych, jak również legalnych składowisk odpadów oraz miejsc zbierania odpadów w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Sytuacja ta spowodowała zmiany w prawodawstwie, wprowadzenie których zaostrzyło wymogi przeciwpożarowe dla miejsc zbierania lub składowania odpadów.

Zagrożenia poważnymi awariami mogą wystąpić w instalacjach technologicznych, magazynowych lub w urządzeniach transportowych, w wyniku których następują: uwolnienie do otoczenia, wybuch lub pożar znajdujących się w tych obiektach dużych ilości niebezpiecznych substancji chemicznych. Awarie te mogą mieć katastroficzne skutki dla środowiska naturalnego.

Na terenie powiatu kutnowskiego znajdują się tzw. zakłady o dużym oraz o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Awarie w tego typu zakładach mogą potencjalnie negatywnie wpływać na każdy składnik środowiska naturalnego.

Zakładem o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej jest TAP Kutno Sp. z o.o., Zakład Produkcyjny przy ul. Poprzecznej 5.

Zakładami o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej są: Dystrybutor Gazu Propan – Butan Ryszard Kaniewski Wierzbie 2a 99-300 Kutno oraz SAGA-GAZ Sp. o.o. w Kutnie ul. Walk n/Bzurą 4a 99-300 Kutno.

4.10.1 Obszar interwencji, cel, kierunki interwencji oraz zagadnienia horyzontalne

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
zagrożenia poważnymi awariami	ochrona przez następstwami nadzwyczajnych sytuacji kryzysowych	zapobieganie poważnym zagrożeniom oraz minimalizacja skutków w razie ich wystąpienia	wspieranie działań jednostek reagowania kryzysowego	jednostki samorządu terytorialnego
			edukacja w zakresie właściwego zachowania w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców	jednostki samorządu terytorialnego
			wyznaczenie tras do przewozu materiałów niebezpiecznych	zarządcy drogi
			doposażenie wyspecjalizowanych jednostek w sprzęt do wykrywania zagrożeń oraz ich likwidacji	zarządzanie kryzysowe, Straż Pożarna

Tabela 78 Zagadnienia horyzontalne – obszar interwencji zagrożenia poważnymi awariami.

Adaptacja do zmian klimatu	przebudowa lub budowa nowej infrastruktury transportowej w sposób uwzględniający gwałtowne zmiany pogodowe
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	przestrzeganie przepisów dotyczących lokalizowania i funkcjonowania zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej
Działania edukacyjne	prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców województwa
Monitoring środowiska	stała współpraca z organami Państwowej Straży Pożarnej, Wojewodą oraz WIOŚ w zakresie prowadzenia kontroli występowania awarii przemysłowych

5. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Kierunki interwencji oraz zadania programowe ochrony środowiska dla Powiatu Kutnowskiego obejmują przedsięwzięcia finansowane w całości lub częściowo ze środków pozostających w dyspozycji samorządu gminnego i powiatowego. Obejmują one zarówno zadania o charakterze organizacyjno-prawnym jak i inwestycyjnym. Zadania inwestycyjne wynikają głównie z konieczności dofinansowania własnych jednostek organizacyjnych, w celu realizacji zadań nałożonych przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska oraz dyspozycji programów wyższego szczebla.

Harmonogram realizacji zadań obejmuje zarówno okres krótkoterminowy i średnioterminowy ich realizacji a więc lata 2025-2028 jak i zadania długoterminowe, które mogą sięgać swoją perspektywą aż do roku 2032. Należy zaznaczyć że wiele z podjętych zadań ma charakter ciągły.

Zarządzanie programem to sukcesywna realizacja następujących zadań:

1) Wdrożenie programu i jego realizacja, a w szczególności:

- koordynacja przebiegu wdrażania i realizacji,
- bieżąca ocena realizacji i aktualizacja celów,
- raporty na temat wykonania programu,

2) Edukacja ekologiczna:

- utworzenie systemu edukacji ekologicznej,
- udostępnienie informacji o stanie środowiska,
- publikacja informacji o stanie środowiska.

Należy zaznaczyć, że przedstawiona poniżej lista przedsięwzięć nie zamyka możliwości realizowania innych, charakteryzujących się mniejszą skalą, a tym samym mniejszym jednostkowym efektem. Oznacza to równocześnie możliwość realizacji przedsięwzięć niewskazanych w załączonej tabeli, ale takich, które mieszczą się w ramach obszarów interwencji określonych w programie.

Tabela 79 Harmonogram realizacji zadań.

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Szacunkowe koszty [zł]	Okres realizacji	Źródła finansowania
Bedno				
zagrożenia hałasem	Rozbudowa, przebudowa i modernizacja dróg gminnych.	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów		środki własne, fundusze krajowe oraz UE
ochrona klimatu i jakości powietrza	Realizacja inwestycji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Bedno.	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów		środki własne, fundusze krajowe oraz UE, WFOŚiGW, budżet mieszkańców, NFOŚiGW,
	Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego (w tym wykorzystującego OZE) gminy Bedno- zmniejszenie zużycia energii i poprawa jakości i ujednolicenia barwy oświetlenia na terenie gminy.	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów		środki własne, fundusze krajowe oraz UE, WFOŚiGW, NFOŚiGW
	Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych.	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów		środki własne, budżet mieszkańców, fundusze krajowe oraz UE, WFOŚiGW, NFOŚiGW

	Modernizacja, likwidacja lub wymiana konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych publicznych i innych.	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów		budżet gminy, budżet przedsiębiorstw, budżet mieszkańców, fundusze krajowe oraz UE, WFOŚiGW, NFOŚiGW
gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Realizacja zadań wynikających z Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Bedlno.	działanie ciągłe - koszty nakładu pracy trudne do oszacowania		środki własne, budżet mieszkańców, WFOŚiGW, NFOŚiGW
	Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach.	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów		środki własne
	Działania edukacyjno-informacyjne dotyczące właściwego postępowania z odpadami w tym zwiększenia efektywności selektywnego zbierania u „źródła” oraz edukacja w zakresie minimalizacji produkcji i odpadów	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów		środki własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW

zasoby przyrodnicze	Programy ekologiczne realizowane przez placówki oświatowe (organizowanie wycieczek, pikników, konkursów, prelekcji o tematyce ekologicznej, akcji ekologicznych) oraz działania o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody.	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów		środki własne, budżet województwa, budżet RDLP oraz organizacji poza rządowych, POLiŚ/RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW
	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzeniem i oczyszczaniem ścieków.	brak możliwości określenia całkowitej wysokości kosztów		środki własne, fundusze krajowe oraz UE, WFOŚiGW, NFOŚiGW, PROW
Dąbrowice				
gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Dąbrowice.	70.000,00	2025-2028	WFOŚiGW, środki własne
zasoby przyrodnicze	Akcja „Sprzątania Świata”.		2025-2028	Zespół Szkół w Dąbrowicach
	Dzień Ziemi.		2025-2028	Zespół Szkół w Dąbrowicach

Krośniewice				
ochrona klimatu i jakości powietrza	Termomodernizacja budynków będących w zasobie mieszkaniowym gminy Krośniewice.	60.000,00 / rok	2025-2028	środki własne
	Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na niskoemisyjne z dotacją gminy Krośniewice.		2025-2028	środki własne
zagrożenia hałasem	Budowa dróg przemysłowych na terenie miasta Krośniewice.		2025-2028	środki własne
	Rozbudowa dróg gminnych.		2025-2028	środki własne
gospodarka wodno-ściekowa	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z rozbudową i przebudową oczyszczalni ścieków na terenie Aglomeracji Krośniewice. W granicach aglomeracji planowana jest budowa odcinków kanalizacji sanitarnej przy ul. S. Moniuszki, B. Prusa, Parkowej, Południowej, Targowej, Ogrodowej, Brzozowej, Wrzosowej, Różanej i Malinowej.			
	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Pawlikowicach. Projektowa wielkość oczyszczalni [RLM min]: 9900 RLM. Oczyszczalnia po rozbudowie będzie posiadała sprawność usuwania azotu i fosforu zgodnie z obowiązującymi wymogami dla oczyszczalni o obciążeniu powyżej 10.000 RLM tj. azot ogólny do 15 mg/l i fosfor ogólny do 2 mg/l			
	Budowa i przebudowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej na "placach południowych" w Krośniewicach.			

	Budowa odcinków kanalizacji sanitarnej w ulicach: Paderewskiego, Łęczycka, Bema, Boczna, Broniewskiego, Łąkowa i ulica projektowana o łącznej długości ok. 1,4 km.			
	Budowa odcinków kanalizacji deszczowej w ulicach: Prusa, Wiosenna, Mickiewicza, Cicha, Norwida, Boczna, Broniewskiego, Południowa, Wspólna, Łąkowa, Paderewskiego o łącznej długości 3,5 km.			
gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Krośnice.	50.000,00 / rok	2025-2032	WFOŚiGW, środki własne
Krzyżanów				
ochrona klimatu i jakości powietrza	Termomodernizacja budynków komunalnych.	7.000.000,00	2025-2030	NFOŚiGW, środki własne
	Budowa budynku administracyjnego Urzędu Gminy Krzyżanów.	14.000.000,00	2025-2030	UE, środki własne
	Adaptacja budynku szkoły w Kaszewach na cele związane z pomocą społeczną.	10.000.000,00	2025-2030	UE, środki własne
	Przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe w ramach Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej Ziemi Kutnowskiej.	1.000.000,00	2025-2030	środki własne

	Modernizacja ogólnodostępnych obiektów sportowych.	4.000.000,00	2025-2030	UE, środki własne
zagrożenia hałasem	Przebudowa i remont dróg gminnych.	8.000.000,00	2025-2030	UE, środki własne
gospodarka wodno-ściekowa	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.	5.000.000,00	2025-2030	UE
gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Budowa systemu odbioru odpadów szczególnych (medyczne elektryczne, elektroniczne).	7.000.000,00	2025-2030	UE, środki własne
zasoby przyrodnicze	Rewitalizacja terenów zielonych na terenie gminy Parku w Łękach Kościelnych.	6.000.000,00	2025-2030	UE, środki własne
zagrożenia poważnymi awariami	Utworzenie systemu elektronicznego powiadamiania mieszkańców (np. sms).	100.000,00	2025-2030	UE, środki własne
Kutno Gmina				
ochrona klimatu i jakości powietrza	Budowa sali gimnastycznej wraz z termomodernizacją budynku szkoły podstawowej we Wroczytach.	9.590.000,00	2025-2026	UE, środki własne
zagrożenia hałasem	Rozbudowa i przebudowa drogi Stara Wieś – Bielawki.	5.060.000,00	2025	UE, środki własne

Przebudowa dróg w obrębie Wierzbia: I etap - droga gminna nr 102207E (dz. ewid. nr 67, 69, 142); II etap – droga gminna 102207E oraz droga wewnętrzna (dz. ewid. nr 58).	3.455.000,00	2025	UE, środki własne
Przebudowa drogi gminnej nr 102227E i wewnętrznej (dz. ewid. nr 52) w miejscowości Sieraków.	1.118.557,25	2025	UE, środki własne
Przebudowa dróg w miejscowości Raciborów (dz. ewid. nr 88, 74 i 99).	2.100.000,00	2025-2026	UE, środki własne
Przebudowa drogi gminnej nr 102212E w miejscowości Podczachy.	1.500.000,00	2026	UE, środki własne
Przebudowa dróg w miejscowości Leszno.	700.000,00	2026	UE, środki własne
Przebudowa drogi gminnej nr 102213E w miejscowości Podczachy.	1.500.000,00	2027	UE, środki własne
Przebudowa drogi w miejscowości Sieraków (dz. ewid. nr 40).	1.400.000,00	2027	UE, środki własne
Przebudowa drogi w miejscowości Gołębiew Nowy (dz. ewid. nr 263 i 271).	1.200.000,00	2026-2027	UE, środki własne
Przebudowa drogi gminnej nr 102203E w miejscowości Gołębiewek Nowy-Adamów-Ryków.	3.500.000,00	2025-2026	UE, środki własne

gospodarka wodno-ściekowa	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wierzbie.	3.800.000,00	2026	PROW, środki własne
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z odgałęzieniami w sołectwie Gołębiewek Nowy i Gołębiewek Stary (II etap).	6.500.000,00	2027-2028	WFOŚiGW, Polski Ład, środki własne
	Budowa i przebudowa infrastruktury wodociągowej wraz z wymianą wodomierzy na terenie gminy Kutno.	3.500.000,00	2025-2026	UE, środki własne
	Budowa kanalizacji do odprowadzania wód popłucznych z SUW w miejscowości Strzegocin.	350.000,00	2025	UE, środki własne
	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Lesznie.	2.000.000,00	2025	UE, środki własne
gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Odbiór i utylizacja wyrobów zawierających azbest.	100.000,00	2025-2028	WFOŚiGW, środki własne
Kutno Miasto				
ochrona klimatu i jakości powietrza	Modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i innych (w tym termomodernizacja).	6.000.000,00	2025-2032	UE, NFOŚiGW, WFOŚiGW, środki własne
	Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny, niskoemisyjny tabor autobusowy.	6.000.000,00	2025-2032	UE, środki własne

	Wspieranie finansowe wymiany indywidualnych źródeł ciepła na ekologiczne, w tym wykorzystujące odnawialne źródła energii.	100.000,00 / rok	2025-2032	środki własne
	Rozwój transportu rowerowego w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych, ciągów pieszorowerowych.	1.000.000,00	2025-2032	NFOŚiGW, WFOŚiGW, środki własne
	Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych.		2025-2032	
	Uwzględnienie w dokumentach planistycznych zapisów wpływających na ograniczenie emisji zanieczyszczeń oraz wspierających adaptację do zmian klimatu (m.in. wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, zwiększenie powierzchni terenów zieleni), zachowanie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, zwiększenie powierzchni terenów zielonych.		2025-2032	
	Organizacja akcji edukacyjnych dotyczących konieczności ograniczania emisji, poprawy efektywności energetycznej, propagujących wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz uświadamiających o szkodliwości spalania odpadów w piecach i kotłach indywidualnych.	20.000,00	2025-2032	
zagrożenia hałasem	Remonty i modernizacje dróg gminnych: Północna, Zamoyskiego, Łąkoszyńska, Józefów, Holenderska, Maczka, Skłodowskiej-Curie,	5.000.000,00	2025-2032	środki własne

	Wygoda, Toruńska, Warszawskie Przedmieście, Wyspiańskiego, 3-go Maja, Barcewicza, Rychtelskiego, Sowińskiego oraz Słowackiego.			
gospodarowanie wodami	Realizacja inwestycji dotyczących retencji wodnej, w tym budowa zbiorników retencyjnych.	10.000.000,00	2025-2032	UE, NFOŚiGW, WFOŚiGW, środki własne
	Realizacja inwestycji dotyczących błękitno-zielonej infrastruktury (łąki kwietne, ogrody deszczowe itp.).	200.000,00	2025-2032	środki własne
	Wyznaczanie i uwzględnianie w dokumentach planistycznych ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.		2025-2032	
	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, sposobach ochrony wód, oszczędności wody, prawidłowego postępowania ze ściekami.	20.000,00/ rok	2025-2032	
gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej.	500.000,00	2025-2032	środki własne
	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej.	1.000.000,00	2025-2032	środki własne
	Wspieranie finansowe podłączenia nieruchomości do kanalizacji sanitarnej.	50.000,00 / rok	2025-2032	środki własne
	Wspieranie finansowe budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.	30.000,00 / rok	2025-2032	środki własne
	Modernizacja instalacji służącej do oczyszczania ścieków.	35.000.000,00	2025-2032	środki własne

	Modernizacja i rozbudowa kanalizacji deszczowej.	400.000,00	2025-2032	środki własne
gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Likwidacja nielegalnego składowiska odpadów zlokalizowanego na terenie nieruchomości przy ul. Majdany 10.	3.000.000,00	2025-2032	NFOŚiGW, WFOŚiGW, środki własne
	Wspieranie finansowe działań zmierzających do usunięcia wyrobów zawierających azbest z terenu gminy.	50.000,00 / rok	2025-2032	środki własne
	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności właściwego postępowania z odpadami.	20.000,00 / rok	2025-2032	środki własne
zasoby przyrodnicze	Ochrona oraz tworzenie nowych terenów zielni na obszarach zabudowanych: Parków, skwerów, zieleńców.	1.000.000,00	2025-2032	środki własne
	Wyznaczanie terenów pod zieleń oraz zwiększenie minimalnych powierzchni biologicznie czynnych na terenach przeznaczonych pod zabudowę podczas tworzenia dokumentów planistycznych.		2025-2032	
Łanięta				
ochrona klimatu i jakości powietrza	Termomodernizacja budynków komunalnych na terenie gminy Łanięta wraz z wymianą źródeł ciepła.	3.000.000,00	2025-2028	WFOŚiGW
	Wymiana nieekologicznych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych na terenie gminy Łanięta.	500.000,00	2025-2028	WFOŚiGW

	Zakup ekologicznych autobusów do przewozu mieszkańców.	1.000.000,00	2025-2028	WFOŚiGW
	Zmiana obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem możliwości rozwoju odnawialnych źródeł energii.	100.000,00	2025-2028	środki własne
	Budowa nowych lub rozbudowa istniejących instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej na terenie gminy Łanięta.	500.000,00	2025-2028	WFOŚiGW
zagrożenia hałasem	Przebudowa i remont dróg na terenie gminy Łanięta.	10.000.000,00	2025-2028	UE/RPO WŁ
gospodarowanie wodami	Budowa nowych lub przebudowa istniejących zbiorników retencyjnych na terenie gminy Łanięta.	500.000,00	2025-2028	RPO WŁ
gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Łanięta.	2.000.000,00	2025-2028	UE/NFOŚiGW
	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Łanięta.	200.000,00	2025-2028	WFOŚiGW
	Zakup i montaż, budowa i uruchomienie instalacji na deszczówkę na terenie gminy Łanięta.	100.000,00	2025-2028	WFOŚiGW
gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu	Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na terenie gminy Łanięta.	500.000,00	2025-2028	UE/NFOŚiGW
	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Łanięta.	100.000,00	2025-2028	WFOŚiGW

odpadów	Usuwanie odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag z terenu gminy Łanięta.	100.000,00	2025-2028	NFOŚiGW
	Edukacja ekologiczna w zakresie gospodarki odpadami, ochrony powietrza oraz ochrony środowiska.	100.000,00	2025-2028	WFOŚiGW
zasoby przyrodnicze	Zwiększenie powierzchni terenów zieleni na terenie gminy Łanięta.	100.000,00	2025-2028	WFOŚiGW
Oporów				
ochrona klimatu i jakości powietrza	Zainstalowanie lamp solarnych.	800.000,00	2025-2028	
	Budowa miejsc postojowych dla rowerzystów	147.000,00	2024-2025	RPO WŁ
	Nowe oblicze Oporowa.	8.800.000,0	2025-2026	RFPŁ
	Inwestycje polegające na przeprowadzeniu prac konserwatorskich.	1.500.000,00	2025-2026	RFPŁ
zagrożenia hałasem	Remont dróg gminnych oraz wewnętrznych	1.000.000,00	2025-2028	środki własne
gospodarowanie wodami	Rekreacja nad stawami.	305.000,00	2025	
	Utworzenie zbiornika wodnego z ośrodkiem rekreacyjnym.	2.000.000,00	2025-2028	

Strzelce				
ochrona klimatu i jakości powietrza	Termomodernizacja budynku komunalnego w Siemianowie.	500,000,00		WFOŚiGW, środki własne
zagrożenia hałasem	Modernizacja dróg na terenie gminy Strzelce.	1.000.000,00		środki własne
gospodarka wodno-ściekowa	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.		2025-2028	WFOŚiGW
	Rozbudowa istniejącej sieci kanalizacyjnej w miejscowości Strzelce.			środki własne
	Rozbudowa istniejącej sieci wodociągowej w gminie Strzelce.			środki własne
gospodarka wodno-ściekowa	Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów (PSZOK).	500.000,00	2025-2028	RPO WŁ, WFOŚiGW
	Likwidacja wyrobów zawierających azbest.			WFOŚiGW, środki własne
Powiat Kutnowski				
ochrona klimatu i jakości powietrza	Wykonanie prac oraz robót budowlanych dotyczących budynku zabytkowej plebanii przy Kościele pw. Św. Wawrzyńca w Kutnie.	1.325.000,00	2025	środki własne
	Termomodernizacja oraz roboty remontowe budynku Muzeum im. Jerzego Dunin – Borkowskiego w Krośniewicach.	3.610.000,00	2025	środki własne
	Edukacja społeczeństwa - promowanie rozwiązań przyczyniających się do redukcji emisji zanieczyszczeń.	bez kosztów	2025-2032	

	Podnoszenie świadomości ekologicznej w zakresie potrzeb oszczędnego i efektywnego wykorzystania energii.	bez kosztów	2025-2032	
	Promowanie budownictwa niskoenergetycznego i pasywnego.	bez kosztów	2025-2032	
	Promowanie odnawialnych źródeł energii.	bez kosztów	2025-2032	
	Edukacja społeczeństwa w zakresie konieczności ochrony powietrza i wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie.	bez kosztów	2025-2032	
zagrożenia hałasem	Ewidencja źródeł uciążliwości akustycznej.		2025-2032	
	Wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu dla podmiotów, których działalność powoduje przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.	bez kosztów	2025-2032	
	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie szkodliwości hałasu, promowanie ruchu pieszego i rowerowego oraz korzystania z transportu publicznego.	bez kosztów	2025-2032	
pola elektromagnetyczne	Prowadzenie ewidencji źródeł wytwarzających PEM (zgłoszenia instalacji).		2025-2032	
gospodarowanie wodami	Opracowanie i aktualizacja Powiatowego operacyjnego planu ochrony przed powodzią.		2025-2032	

gospodarka wodno-ściekowa	Prowadzenie działań edukacyjnych dotyczących potrzeby oszczędnego gospodarowania wodą oraz sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków.	bez kosztów	2025-2032	
zasoby geologiczne	Działania edukacyjne promujące zrównoważone wykorzystanie kopalin/złóż, w tym poprawa dostępu do informacji w zakresie prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin.	bez kosztów	2025-2032	
gleby	Promocja rolnictwa ekologicznego i rolnictwa integrowanego.	bez kosztów	2025-2032	
	Monitoring terenów osuwiskowych.	bez kosztów	2025-2032	
gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Wiosenna i jesienna akcja sprzątania świata z udziałem dzieci i młodzieży szkolnej.		2025-2032	środki własne
	Utworzenie miejsca magazynowania odpadów z zatrzymanych transportów odpadów przy ul. Łąkoszyńskiej 127 w Kutnie.			
	Przeprowadzenie kontroli sprawdzających dostosowanie instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów do wymogów prawnych i kontrola w zakresie przestrzegania warunków decyzji.	bez kosztów	2025-2032	
zasoby przyrodnicze	Akcja zadrzewieniowa na terenie powiatu kutnowskiego.		2025-2032	środki własne i zewnętrzne
	Nadzór nad prowadzeniem prawidłowej gospodarki w lasach prywatnych.	bez kosztów	2025-2032	

	Zmiana klasyfikacji geodezyjnej gruntów zalesionych z PROW.		2025-2032	środki własne
	Prowadzenie edukacji ekologicznej z zakresu ochrony przyrody w ramach „Akcji sprzątnięcia świata”.		2025-2032	środki własne
zagrożenia poważnymi awariami	Edukacja ekologiczna - propagowanie standardów prawidłowych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych i wypadków z udziałem pojazdów przewożących towary niebezpieczne.	bez kosztów	2025-2032	
	Kontrole przestrzegania nałożonych obowiązków w zakresie korzystania ze środowiska i jego ochrony nałożonych decyzjami Starosty.	bez kosztów	2025-2032	
	Dalsze zapewnienie społeczeństwu dostępu do informacji o środowisku.	bez kosztów	2025-2032	
	Współpraca z organizacjami społecznymi i naukowymi działającymi na rzecz ochrony środowiska.	bez kosztów	2025-2032	
	Wspieranie organizacji konkursów itp. akcji ekologicznych organizowanych przez powiatowe placówki oświatowe i wychowawcze.		2025-2032	środki własne
Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Łodzi				
ochrona klimatu i jakości powietrza	Budowa sygnalizacji świetlnej wraz z elementami BRD w ciągu drogi krajowej nr 60 w m. Strzelce.		2025	Krajowy Fundusz Drogowy

	Poprawa BRD wraz z doświetleniem przejść dla pieszych w ciągu drogi krajowej nr 92 w woj. łódzkim w m. Kutno.		2025	Krajowy Fundusz Drogowy
	Poprawa BRD wraz z budową oświetlenia dedykowanego na przejściach dla pieszych w ciągu drogi krajowej nr 92 w m. Bedlno.		2025	Krajowy Fundusz Drogowy
zagrożenia hałasem	Rozbudowa drogi krajowej nr 60 na odcinku Topola Królewska – Kutno.		2025-2027	budżet państwa
	Prace remontowe w ramach zadania: remont obiektu mostowego DK 92 most, rz. Ochnia, m. Kutno.	1.571.934,12		budżet państwa

5.1 Zarządzanie ochroną środowiska

Zarządzanie ochroną środowiska powinno opierać się na następujących zasadach, wynikających z polityki ochrony środowiska Polski i Unii Europejskiej, tj.:

- zasada przezorności,
- zasada integracji polityki ochrony środowiska z politykami sektorowymi,
- zasada równego dostępu do środowiska przyrodniczego,
- zasada regionalizacji,
- zasada uspołecznienia,
- zasada „zanieczyszczający płaci”,
- zasada prewencji,
- zasada stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT),
- zasada subsydiarności,
- zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej.

Zarządzanie ochroną środowiska na szczeblu Powiatu Kutnowskiego dotyczy zadań własnych oraz koordynacji zadań realizowanych przez jednostki organizacyjne, podmioty gospodarcze – uznanych za ważne dla stanu środowiska naturalnego. W realizacji programu uczestniczą:

- podmioty prowadzące działania organizacyjne i zarządzające programem,
- podmioty uczestniczące w realizacji poszczególnych zadań,
- jednostki kontrolujące realizację programu oraz efekty,
- mieszkańcy, jako końcowy beneficjent programu.

Organem odpowiedzialnym za uchwalenie programu jest Zarząd Powiatu Kutnowskiego. Zarząd Powiatu, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, co dwa lata przygotowuje raport z wykonania Programu, który jest przedstawiany Radzie Powiatu.

Raport ten powinien obejmować:

- ocenę stopnia realizacji określonych w programie celów i kierunków interwencji dla poszczególnych obszarów interwencji,
- sprawozdanie z wykonanych zadań pozainwestycyjnych i inwestycyjnych,
- zgodność wykonanych zadań z harmonogramem prac,
- sprawozdanie z realizacji harmonogramu finansowania założonych przedsięwzięć.

Realizacja programu wymaga współdziałania z organami administracji rządowej i samorządowej oraz administracji specjalnej, w kompetencjach, której znajdują się zagadnienia kontroli stanu środowiska.

Cele i kierunki interwencji określone w programie mogą być skutecznie realizowane przez instrumenty wynikające z przepisów prawa, w konsekwencji rachunku ekonomicznego i polityki społecznej. Bardzo ważne jest prawidłowe wykorzystanie rozwiązań o charakterze organizacyjnym w procesie wdrażania programu. Istotne jest zarządzanie ochroną środowiska w sposób szeroko pojętej współpracy pomiędzy władzami Powiatu i gmin oraz przedstawicielami różnych branż, gałęzi gospodarki i sfery życia społecznego w ramach zrównoważonego rozwoju.

Realizacja poszczególnych zadań w ramach programu oparta jest na instrumentach związanych z zarządzaniem środowiskiem.

W zarządzaniu środowiskiem istotną rolę pełni program ochrony środowiska, który z punktu widzenia władz Powiatu może być postrzegany, jako instrument koordynacji działań na rzecz ochrony środowiska. Dzięki niemu konkretne służby administracyjne mają obraz zakresów aktualizacji i terminów oraz jasno określone zasady współpracy poszczególnych grup zadaniowych w tworzeniu programu.

5.1.1 Instrumenty zarządzania środowiskiem

Wyróżniamy szereg instrumentów, wynikających z przepisów prawa, rachunku ekonomicznego, polityki społecznej i struktury zarządzania środowiskiem, które mają na celu zwiększenie skuteczności celów, kierunków interwencji i zadań zamieszczonych w programie ochrony środowiska. Standardowy podział instrumentów zarządzania środowiskiem wyróżnia instrumenty o charakterze:

- instrumentów prawnych – ustaw i rozporządzeń, dających odpowiednie kompetencje organom administracji rządowej i samorządowej oraz organom administracji specjalnej;
- instrumentów finansowych – opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjnych kar pieniężnych, funduszy celowych,
- instrumentów społecznych – współdziałania i partnerstwa, edukacji ekologicznej, komunikacji społecznej,
- instrumentów strukturalnych – strategii i programów wdrożeniowych.

5.1.2 Systemy zarządzania środowiskowego

Zarządzanie środowiskiem jest zarówno nauką, jak i działalnością praktyczną. Ważne jest zapobieganie powstawaniu wszelkich negatywnych szkód w środowisku czy też niekorzystnych oddziaływań. Zasada zrównoważonego rozwoju mająca na celu wzrost dobrobytu społecznego i jednostkowego oraz harmonijne ułożenie relacji pomiędzy człowiekiem a przyrodą, staje się podstawową formą do zmiany nastawienia przedsiębiorców do ochrony środowiska, by samodzielnie podejmowali wszelkie decyzje i sami szukali problemów i środków zaradczych. Z tego właśnie powodu powstała idea zarządzania środowiskowego.

Cechą zarządzania środowiskowego jest przede wszystkim, przypisanie zagadnień dotyczących tematyki ochrony środowiska do kompetencji zarządu firmy oraz, włączenie środowiska i jego ochrony do celów strategicznych firmy.

Idea ta jest realizowana poprzez następujące systemy zarządzania środowiskowego, m.in:

- EMAS - Europejski system ek zarządzania i audytu (ang. Eco-Management and Audio Scheme) to narzędzie przeznaczone dla wszystkich przedsiębiorstw i instytucji, których celem jest doskonalenie działalności środowiskowej. Jego głównym założeniem jest zredukowanie negatywnego oddziaływania na środowisko poprzez udoskonalenie działalności prowadzonej przez zainteresowane organizacje. Uczestnictwo w systemie EMAS pozwala organizacjom na zwiększenie swojej konkurencyjności na rynku oraz wzrost zaufania wśród społeczeństwa, zarówno władz jak i klientów oraz konsumentów, uzyskania wymiernych korzyści finansowych poprzez obniżanie dodatkowych kosztów działalności, a także ułatwia nadążać z dostosowaniem się do istotnych wymagań prawnych, zarówno obecnych jak i przyszłych.
- Czystsza produkcja to strategia zarządzania środowiskiem w odniesieniu do produkcji i usług, polegająca na zapobieganiu powstawania zanieczyszczeń i minimalizacji zużycia zasobów naturalnych, przy równoczesnej redukcji kosztów przedsiębiorstwa. Czystsza produkcja odnosi się zarówno do procesów wytwarzania jak i cech ekologicznych wyrobu w ciągu całego cyklu życia. W stosunku do procesów wytwarzania oznacza to eliminację szkodliwych surowców i emisji oraz racjonalizację wykorzystania pracy żywej, zużycia materiałów i energii.
- Normy ISO 14 000, takie jak: ISO 14001, 14004, 14010, 14011, 14012, opisują systemy zarządzania środowiskowego oraz audytowania środowiskowego.

5.1.3 Struktura organizacyjna zarządzania programem

Zarząd Powiatu Kutnowskiego odpowiada za wdrożenie systemu opracowanego w programie ochrony środowiska.

Kontrola realizacji (wykonania) programu wymaga oceny stopnia realizacji przyjętych w nim celów, kierunków interwencji oraz zadań, przewidzianych do wykonania w określonym terminie. Należy też systematycznie oceniać stopień rozbieżności między założeniami a realizacją programu oraz analizować przyczyny tych niespójności.

Program ochrony środowiska jest dokumentem o charakterze strategicznym pozostając w związku z planami zagospodarowania przestrzennego gmin, decyzjami o warunkach zabudowy i zagospodarowania oraz decyzjami związanymi z realizacją przedsięwzięć w zakresie gospodarki wodno – ściekowej, gospodarki odpadami, rozwojem terenów zielonych i innych. Samorząd powiatowy posiada kompetencje pozwalające mu realizować zawarte w programie cele i zadania. Aby jednak ta realizacja przebiegała spójnie z polityką regionalną konieczna jest ścisła współpraca z organami dysponującymi znacznie szerszymi uprawnieniami wynikającymi z ich kompetencji.

Ważny jest wewnętrzny system usprawnień związanych z przepływem informacji i kompletnością decyzji administracyjnych wydawanych na szczeblu powiatowym.

5.1.4 Monitoring

Program ochrony środowiska jest narzędziem wdrażania polityki ochrony środowiska w powiecie. Oznacza to konieczność monitorowania zmian zachodzących w powiecie poprzez regularne ocenianie stopnia jego realizacji w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań, przyjętych celów, a także ustalania rozbieżności pomiędzy założonymi celami, kierunkami interwencji i zadaniami, a ich wykonaniem. Ostatnim elementem tej analizy jest ustalenie przyczyn ujawnionych rozbieżności.

Ustawa Prawo ochrony środowiska zakłada sporządzenie raportów z realizacji programu co dwa lata i przedstawienie go Radzie Powiatu.

Ocena realizacji programu polega na monitorowaniu zmian w wielu wzajemnie powiązanych strefach. System monitorowania w celu uzyskiwania kompatybilnych informacji powinien uwzględniać następujące działania:

- zebranie danych liczbowych,
- uporządkowanie, przetworzenie, analiza zebranych danych,
- przygotowanie raportu,

- analiza porównawcza,
- aktualizacja.

System monitoringu realizacji i efektywności programu ochrony środowiska składa się z podstawowych elementów:

- monitoringu środowiska,
- monitoringu wdrażania zapisów programu ochrony środowiska, a także jego przygotowania, oceny i aktualizacji,
- monitoringu społecznego (odczucia i skutki),
- monitoringu, inspekcji i egzekucji leżące w zakresie zadań WIOŚ i innych instytucji.

W celu nadzoru nad realizacją niniejszego programu wybrano wskaźniki/mierniki, które będą pomocne w przedstawianiu stopnia realizacji założonych zadań. Analiza tych wskaźników będzie podstawą do korekty i weryfikacji przedsięwzięć planowanych w przyszłych aktualizacjach programu ochrony środowiska.

Dla prawidłowej oceny realizacji programu należy przyjąć uporządkowany system wskaźników/mierników jego efektywności.

Wskaźniki/mierniki te dzielą się na trzy zasadnicze grupy:

- ekonomiczne,
- ekologiczne,
- społeczne (świadomości społecznej).

Wskaźniki/mierniki ekonomiczne związane są z procesem finansowania inwestycji ochrony środowiska przy założeniu, że punktem odniesienia są określone efekty ekologiczne. Należą do nich łączny i jednostkowy koszt uzyskania efektu ekologicznego oraz koszty uzyskania efektu w okresie eksploatacji, a także trwałość efektu w określonym czasie.

Do wskaźników/mierników ekologicznych zaliczą się mierniki określające stan środowiska, stopień zmian w nim zachodzących oraz mierniki określające skutki zdrowotne dla populacji.

Wskaźnikami/miernikami będą m.in.:

- jakość wód powierzchniowych i podziemnych,
- długość sieci kanalizacyjnej,
- ilość odpadów komunalnych na 1 mieszkańca na rok,
- wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych,
- wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych,

- powierzchnia terenów objętych ochroną prawną,
- powierzchnia terenów zdegradowanych,
- nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska.

Natomiast wskaźniki/mierniki społeczne to:

- udział społeczeństwa w działaniach związanych z ochroną środowiska,
- stopień uspołecznienia procesów decyzyjnych (ilość i rodzaje interwencji społecznej),
- ilość i zróżnicowanie sposobów informacji i edukacji środowiskowej (akcje, kampanie, udział mediów lokalnych, zaangażowanie różnych grup/społeczności),
- ilość działań prawnych (procesów) odszkodowawczych związanych ze zniszczeniami środowiska.

Decyzja o przyjęciu liczby i rodzajów wskaźników jest decyzją ustalającą określony system oceny przyjętej polityki ochrony środowiska w powiecie. Oprócz ich doboru konieczne jest ustalenie sposobu ich łączenia, a następnie interpretacji.

Dla prawidłowej realizacji monitoringu wykonalności celów, kierunków interwencji oraz zadań Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego niezbędna jest okresowa wymiana informacji pomiędzy gminą a starostwem, dotycząca stanu komponentów środowiska oraz stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań.

W przedmiotowym opracowaniu przyjęto jako podstawę oceny realizacji programu ocenę opartą na wskaźnikach/miernikach stanu środowiska i zmiany presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej. Dla poszczególnych zagadnień zaproponowano wskaźniki realizacji celów, które są miernikami stopnia wdrożenia (wykonania) programu. Ważnym jest, aby wskaźniki były mierzalne, oparte na łatwo dostępnych danych (np. GUS, RDOŚ czy WIOŚ).

Analizując przyjęte wskaźniki Organ wykonawczy Powiatu będzie mógł oceniać skuteczność realizacji programu, a wnioski z tej oceny będą brane pod uwagę przy cyklicznej jego weryfikacji.

W poniższej tabeli zawarto wskaźniki/mierniki.

Tabela 80 Wskaźniki/mierniki realizacji celów programu ochrony środowiska.

Lp.	Wskaźniki	Źródła danych	Stan wyjściowy w roku 2022	Oczekiwany stan w latach kolejnych
Obszar interwencji – ochrona klimaty i jakości powietrza				
1.	Klasa jakości powietrza pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi, gdzie w ocenie uwzględnia się parametry wymienione poniżej:	WIOŚ	Klasa wg Rocznej oceny jakości powietrza w województwie łódzkim (raport za rok 2023)	Klasa wg „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie łódzkim”
	dwutlenek siarki (SO ₂)		A	A
	dwutlenek azotu (NO ₂)		A	A
	Tlenek węgla (CO)		A	A
	benzen (C ₆ H ₆)		A	A
	ozon (O ₃)		A (D2)	A
	pył PM10		A	A
	pył PM 2,5		A	A
	benzo(a)piren (B(a)P) w pyle PM10		C	A
metale ciężkie: ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd) i nikiel (Ni) w pyle PM10	A	A		
2.	Klasa jakości powietrza pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin, gdzie w ocenie uwzględnia się:	WIOŚ	Klasa:	Klasa:
	dwutlenek siarki (SO ₂)		A	A
	dwutlenek azotu (NO ₂)		A	A
	ozon (O ₃)		A (D2)	A
Obszar interwencji – zagrożenia hałasem				
3.	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem (%)	GUS	60,2%	Wzrost wartości – możliwie najbliższej 100%.
4.	Liczba przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na trasach komunikacyjnych (sztuk) 1. Komunikacja kolejowa. 2. Komunikacja drogowa.	WIOŚ	Przekroczenia na drogach i liniach kolejowych występujące na terenie powiatu.	brak przekroczeń

5.	Liczba zanotowanych przekroczeń (dB) 1. Komunikacja kolejowa. 2. Komunikacja drogowa.	WIOŚ	Brak szczegółowej dokumentacji dot. stwierdzonych przekroczeń. Przekroczenia występują na drogach. Przekroczenia stwierdzono na Linii kolejowej 3 – brak szczegółowych danych.	brak przekroczeń
6.	Ścieżki rowerowe (drogi dla rowerów) ogółem (km)	GUS	21,4	przyrost
Obszar interwencji – pola elektromagnetyczne				
7.	Wynik pomiaru natężenia pól elektromagnetycznych	WIOŚ	brak przekroczeń	brak przekroczeń
8.	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem (%)	GUS	60,2%	wzrost wartości – możliwie najbliższej 100%.
Obszar interwencji – gospodarowanie wodami				
9.	Jakość wód powierzchniowych w ramach Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) obejmujących obszar Powiatu Kutnowskiego	WIOŚ	zły	stan dobry
10.	Stan chemiczny Jednolitych Części Wód Podziemnych	WIOŚ	dobry	stan dobry
11.	Stan ilościowy Jednolitych Części Wód Podziemnych	WIOŚ	2 dobry 1 słaby	stan dobry
Obszar interwencji – gospodarka wodno-ściekowa				
12.	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną (tys. m ³)	GUS	1 956,1	wskaźnik opisowy
13.	Długość sieci wodociągowej (km)	GUS	1 376,5	przyrost
14.	Liczba przyłączy wodociągowych (sztuk)	GUS	17 368	przyrost
15.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca (m ³)	GUS	38,3	zmniejszenie zużycia
16.	Odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej w ogólnej liczbie ludności (%)	GUS	95,1	zwiększenie odsetka

17.	Długość sieci kanalizacyjnej (km)	GUS	281,5	przyrost
18.	Liczba przyłączy kanalizacyjnych (sztuk)	GUS	6 668	przyrost
19.	Odsetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie ludności (%)	GUS	59,6	zwiększenie odsetka
20.	Liczba zbiorników bezodpływowych (sztuk)	GUS	6 602	spadek liczby
21.	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków (sztuk)	GUS	2 362	przyrost
Obszar interwencji – zasoby geologiczne i gleby				
22.	Liczba wydanych decyzji uznających rekultywację za zakończoną wydanych w danym roku (ha)	Starosta		
23.	Powierzchnia terenów na których stwierdzono występowanie historycznych miejsc zanieczyszczeń powierzchni ziemi (ha)	Starosta		
24.	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem (%)	GUS	60,2%	Wzrost wartości – możliwie najbliższe 100%.
Obszar interwencji – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów				
25.	Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku (t)	GUS	18 547,49	Zmniejszenie z uwagi na poprawę segregacji
26.	Zmieszane odpady komunalne ogółem na 1 mieszkańca (kg)	GUS	201,8	Zmniejszenie z uwagi na poprawę segregacji
27.	Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku (t)	GUS	14 091,62	Zwiększenie z uwagi na poprawę segregacji
Obszar interwencji – zasoby przyrodnicze				
28.	Powierzchnia obszarów chronionych prawnie (ha)	GUS	4 619,36	nie mniejsza niż w roku bazowym
29.	Liczba pomników przyrody (sztuk)	CRFOP	43	nie mniejsza niż w roku bazowym
30.	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej (ha)	GUS	222,63	nie mniejsza niż w roku bazowym

31.	Powierzchnia gruntów leśnych ogółem (ha)	GUS	4 616,96	nie mniejsza niż w roku bazowym
32.	Lesistość (%)	GUS	5,1	nie mniejsza niż w roku bazowym
Obszar interwencji – zagrożenia poważnymi awariami				
33.	Liczba zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej	WIOŚ	1	1
34.	Liczba zakładów o dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej	WIOŚ	1	1
35.	Liczba zgłoszonych do WIOŚ poważnych awarii przemysłowych	WIOŚ	0	0

5.2 Źródła finansowania zadań inwestycyjnych

Środki na realizację przedmiotowego programu pozyskiwane będą z różnego rodzaju źródeł, w szczególności będą to środki unijne oraz środki pozyskiwane z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, a także Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi. Będą to środki pozyskiwane zarówno z aktualnie obowiązujących programów jak i przyszłych programów, które realizowane będą w okresie funkcjonowania przedmiotowego dokumentu.

NFOŚiGW oferuje dofinansowania w formie oprocentowanej pożyczki, w tym pożyczki przeznaczonej na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, dotacji oraz innych form wsparcia określonych w Ustawie POŚ. Szczegółowe zasady dofinansowania określają regulaminy/procedury naborów lub przepisy wprowadzające dany program priorytetowy.

Środki, którymi dysponuje Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska podzielone zostały na sektory wsparcia w obszarach, tj.:

- ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi,
- racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- ochrona atmosfery,
- ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów,

- w zakresie monitoringu, przeciwdziałania zagrożeniom środowiska, edukacji ekologicznej,
- innowacyjnych technologii.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, jest regionalną instytucją finansów publicznych, której działalność ukierunkowana jest na finansowe wspieranie przedsięwzięć realizowanych przez samorządy lokalne oraz inne podmioty realizujące zadania z zakresu ochrony środowiska w województwie łódzkim.

W ramach Funduszu można ubiegać się o środki pomocowe dotyczące:

- ochrony wód i gospodarki wodnej,
- ochrony powietrza,
- gospodarki odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- ochrony przyrody i krajobrazu,
- edukacji ekologicznej,
- badań naukowych i ekspertyz / monitoringów środowiska,
- zapobiegania i likwidacji nadzwyczajnych zagrożeń środowiska.

Celami horyzontalnymi realizowanymi w każdym z wyżej wymienionych obszarów są:

- poprawa stanu środowiska poprzez wsparcie realizacji zobowiązań środowiskowych,
- pełna absorpcja bezzwrotnych środków pochodzących z UE i innych środków zagranicznych,
- kształtowanie kompetencji ekologicznych,
- wspieranie wdrażania innowacyjnych technologii środowiskowych.

Pomoc udzielana jest w formie pożyczek na preferencyjnym oprocentowaniu, przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym, dopłat do oprocentowania kredytów bankowych, częściowej spłaty kapitału kredytów bankowych oraz dopłat do oprocentowania lub ceny obligacji.

Fundusz Europejski na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko (FEnIKS)

Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) stanowi kontynuację dwóch wcześniejszych programów Infrastruktura i Środowisko: 2007-2013 oraz 2014-2020. Głównym celem programu jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego, w tym m.in. poprzez:

- obniżenie emisyjności gospodarki, transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym,

- budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne,
- dokończenie realizacji odcinków sieci bazowej TEN-T do roku 2030,
- poprawę bezpieczeństwa transportu.

Realizacja Programu ma przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia efektywności energetycznej mieszkalnictwa, budynków użyteczności publicznej i przedsiębiorstw oraz zwiększenia udział zielonej energii z odnawialnych źródeł energii w końcowym zużyciu energii;
- poprawy jakości i bezpieczeństwa funkcjonowania sieci elektroenergetycznych oraz rozwoju inteligentnych sieci gazowych i wzrostu ich znaczenia w nowoczesnym, zielonym systemie energetycznym;
- zwiększenia odporności na zmiany klimatu (w tym na susze i powodzie) oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego (wzrost zdolności retencyjnych oraz poprawę systemów monitorowania i zarządzania kryzysowego);
- poprawy gospodarowania wodą pitną oraz ściekami komunalnymi, a także odpadami komunalnymi;
- wzmocnienia ochrony bioróżnorodności i naturalnych ekosystemów, a także rozwijania systemu monitorowania zasobów przyrodniczych, aby ułatwić ich ochronę;
- zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w transporcie.

Formy wsparcia oferowane przez FEnIKS:

- dotacje,
- finansowanie zwrotne,
- instrumenty łączące finansowanie zwrotne i dotacyjne.

Program LIFE

To jedyny instrument finansowy Unii Europejskiej poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony środowiska, w tym przyrody oraz wpływu człowieka na klimat i dostosowania się do jego zmian. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska i klimatu. Zakres Programu LIFE 2021-2027:

- Obszar Środowisko:
  - podprogram: Przyroda i różnorodność biologiczna,
  - podprogram: Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia,

- Obszar Klimat:
  - podprogram: Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej,
  - podprogram: Przejście na czystą energię.

Beneficjentem Programu LIFE może być każdy podmiot (jednostki, podmioty i instytucje publiczne lub prywatne) zarejestrowane na terenie państwa należącego do UE. Całkowity budżet Programu LIFE na lata 2021-2027 wynosi 5,432 mld euro, w tym na działania na rzecz środowiska – 3,488 mld euro oraz na rzecz klimatu – 1,944 mld euro. Wnioskodawcy mogą ubiegać się o dofinansowanie ze środków Komisji Europejskiej na realizację projektów w wysokości standardowo do 60% kosztów kwalifikowanych, a w przypadku projektów przyrodniczych do 75% (w przypadku projektów służących gatunkom i siedliskom priorytetowym/zagrożonym).

Środki własne

Na realizację części zadań samorządy będą musiał przeznaczyć własne środki.

Jest to niezbędne również z tego względu, że do uzyskania niektórych dotacji konieczne jest zainwestowanie w przedsięwzięcie własnych środków na wymaganym poziomie.

Fundusze te pochodzą z bieżących środków, takich jak np. podatki i opłaty lokalne, udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa.

6. Wykaz TABEL:

Tabela 1 Struktura ludności w powiecie i poszczególnych gminach powiatu kutnowskiego - stan na dzień 31.12.2022 r. - Główny Urząd Statystyczny.	17
Tabela 2 Gęstość zaludnienia w powiecie i poszczególnych gminach powiatu kutnowskiego, wg. danych GUS.	18
Tabela 3 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym, i poprodukcyjnym w powiecie i poszczególnych gminach, wg. danych GUS.	18
Tabela 4 Przyrost naturalny w powiecie i poszczególnych gminach powiatu kutnowskiego, wg. danych GUS.	19
Tabela 5 Stopa bezrobocia w powiecie, wg. danych GUS.	19
Tabela 6 Pył zawieszony PM10.	31
Tabela 7 Benzo(a)piren w PM10.	32
Tabela 8 Pył PM10 pomiar automatyczny.	32
Tabela 9 Dane dotyczące sieci ciepłowniczej i zaopatrzenia w ciepło na obszarze powiatu kutnowskiego, wg. danych GUS.	34
Tabela 10 Zestawienie danych dotyczących sieci gazowych na terenie powiatu kutnowskiego i gmin powiatu kutnowskiego, wg. danych GUS.	35
Tabela 11 Zestawienie danych dotyczących odbioru gazu na terenie powiatu kutnowskiego i gmin powiatu kutnowskiego, wg. danych GUS.	36
Tabela 12 Zagadnienia horyzontalne – obszar interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza.	38
Tabela 13 Zestawienie długości dróg gminnych na terenie powiatu kutnowskiego, wg. danych GUS	40
Tabela 14 Zestawienie długości dróg powiatowych na terenie powiatu kutnowskiego, wg. danych GUS.	41
Tabela 15 Zestawienie długości dróg dla rowerów w powiecie kutnowskim i gminach powiatu kutnowskiego, zgodnie z danymi GUS.	41
Tabela 16 Główne linie kolejowe przebiegające przez powiat kutnowski (Źródło: „Strategia Rozwoju Powiatu Kutnowskiego na lata 2015- 2020”).	41
Tabela 17 Zagadnienia horyzontalne – obszar interwencji zagrożenia hałasem.	43
Tabela 18 Zagadnienia horyzontalne – obszar interwencji pola elektromagnetyczne.	46
Tabela 19 Zagadnienia horyzontalne – obszar interwencji gospodarowanie wodami.	67
Tabela 20 Długość sieci wodociągowej oraz liczba przyłączy do budynków na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	68
Tabela 21 Ilość pobranej wody oraz liczba osób korzystających z sieci wodociągowej na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	69
Tabela 22 Długość sieci kanalizacyjnej oraz liczba przyłączy do budynków na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	70
Tabela 23 Ilość odprowadzonych ścieków oraz liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	71
Tabela 24 Pobór wód na cele przemysłowe na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	72
Tabela 25 Ładunki zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych z zakładów przemysłowych na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	72
Tabela 26 Ładunki zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych z zakładów przemysłowych na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	73
Tabela 27 Oczyszczalnie ścieków z zakładów przemysłowych na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	73
Tabela 28 Oczyszczalnie ścieków z zakładów przemysłowych na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	74
Tabela 29 Osady powstające w związku z funkcjonowaniem oczyszczalni na terenie zakładów przemysłowych na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	74
Tabela 30 Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	75
Tabela 31 Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	76
Tabela 32 Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	77
Tabela 33 Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków komunalnych na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	78
Tabela 34 Oczyszczalnie ścieków komunalnych na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	79

Tabela 35 Przepustowość oczyszczalni ścieków komunalnych wg. projektu na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	80
Tabela 36 RLM oczyszczalni ścieków komunalnych wg. projektu na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	80
Tabela 37 Ścieki komunalne oczyszczone w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	81
Tabela 38 Ścieki komunalne oczyszczone w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	82
Tabela 39 Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych oczyszczonych na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	83
Tabela 40 Osady wytworzone na oczyszczalniach ścieków komunalnych w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	84
Tabela 41 Osady wytworzone na oczyszczalniach ścieków komunalnych w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	85
Tabela 42 Punkty zlewne na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	86
Tabela 43 Przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz zbiorniki bezodpływowe na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	87
Tabela 44 Zagadnienia horyzontalne – obszar interwencji gospodarka wodno-ściekowa.	89
Tabela 45 Zagadnienia horyzontalne – obszar interwencji zasoby geologiczne.	94
Tabela 46 Zagadnienia horyzontalne – obszar interwencji gleby.	97
Tabela 47 Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	100
Tabela 48 Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	101
Tabela 49 Odpady zebrane selektywnie na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	102
Tabela 50 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	103
Tabela 51 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	104
Tabela 52 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	105
Tabela 53 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	106
Tabela 54 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	107
Tabela 55 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	108
Tabela 56 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	109
Tabela 57 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	110
Tabela 58 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	111
Tabela 59 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	112
Tabela 60 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	113
Tabela 61 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	114
Tabela 62 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	115
Tabela 63 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	116
Tabela 64 Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	117
Tabela 65 Składowiska odpadów komunalnych na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	118
Tabela 66 Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	119

Tabela 67 Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	120
Tabela 68 Udział odpadów poddanych odzyskowi na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	121
Tabela 69 Odpady inne niż odpady komunalne wytworzone w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.	121
Tabela 70 Zagadnienia horyzontalne – obszar interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.	123
Tabela 71 Powierzchnia gruntów leśnych w powiecie i poszczególnych gminach powiatu kutnowskiego, wg. danych GUS.	125
Tabela 72 Powierzchnia gruntów leśnych w powiecie i poszczególnych gminach powiatu kutnowskiego, wg. danych GUS.	126
Tabela 73 Tereny zielone na obszarze powiatu i gmin na terenie powiatu, wg. danych GUS.	127
Tabela 74 Tereny zielone na obszarze powiatu i gmin na terenie powiatu, wg. danych GUS.	128
Tabela 75 Nasadzenia na obszarze powiatu kutnowskiego w miastach i wsiach, wg. danych GUS.	129
Tabela 76 Ubytki drzew i krzewów na obszarze powiatu kutnowskiego w miastach i wsiach, wg. danych GUS.	129
Tabela 77 Zagadnienia horyzontalne – obszar interwencji zasoby przyrodnicze.	145
Tabela 78 Zagadnienia horyzontalne – obszar interwencji zagrożenia poważnymi awariami.	147
Tabela 79 Harmonogram realizacji zadań.	149
Tabela 80 Wskaźniki/mierniki realizacji celów programu ochrony środowiska.	173